

Početna stranica>Pokretanje sudskog postupka>Gdje i kako>Kako pokrenuti sudski postupak?

Kako pokrenuti sudski postupak?

Nakon što utvrdite koji je sud u kojoj državi članici nadležan za predmet, što dalje?

Želite li pokrenuti sudski postupak, imajte na umu da postoje određena nacionalna postupovna pravila koja treba slijediti. Ona se razlikuju ovisno o načinu upućivanja predmeta na sud, no temeljna im je svrha pomoći vam da iznesete mjerodavne činjenice i pravo na dovoljno jasan i potpun način te tako sudu omogućite da procijeni prihvatljivost i osnovanost vašeg predmeta.

Načini upućivanja predmeta na sud razlikuju se među državama članicama. Postoje i razlike unutar država članica ovisno o prirodi i okolnostima zahtjeva te vrsti suda. Za upućivanje određenog tipa predmeta na neke sudove morat ćete ispuniti obrazac ili prikupiti cjelokupnu dokumentaciju o predmetu. U nekim slučajevima to možete učiniti usmeno.

Te razlike počivaju na činjenici da se pred sudom iznose vrlo raznoliki sporovi, koji su po svojoj prirodi lakše ili teže rješivi. Važno je osigurati da ništa ne nedostaje, olakšati rad suca, omogućiti drugoj strani da se pravilno brani te se pobrinuti da cijeli postupak prođe bez problema.

Za detaljne informacije koje se odnose na određenu zemlju odaberite odgovarajuću zastavu.

Ako sudjelujete u sudskom postupku u predmetu koji obuhvaća različite zemlje, provjerite [koje će se pravo primjenjivati](#) kada sud bude donosio odluku.

Posljednji put ažurirano: 18/01/2019

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Kako postupiti? - Belgija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Postoji mogućnost korištenja sustava alternativnog rješavanja sporova (vidjeti odgovarajući informativni paket).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje postupka pred sudom razlikuju se ovisno o predmetu. Na pitanja o rokovima odgovor vam može dati odvjetnik ili odjel koji građanima daje informacije o pristupu pravosuđu.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti informativni paket pod nazivom „Nadležnost sudova”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti informativni paket pod nazivom „Nadležnost sudova – Belgija”

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti informativni paket pod nazivom „Nadležnost sudova – Belgija”

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U načelu stranke moraju doći osobno ili ih mora zastupati odvjetnik, u skladu s odjeljkom 728. pododjeljkom 1. Zakona o sudskom postupku (Gerechtelijk Wetboek).

Osim u postupcima pred Kasacijskim sudom (Hof van Cassatie) (odjeljci 478. i 1080. Zakona o sudskom postupku), stranke mogu osobno doći pred redovni sud te same dati izjave i iznijeti svoju obranu. Međutim, sud im smije ukinuti tu mogućnost ako utvrdi da one ne mogu ispravno ili potpuno same sudjelovati u raspravi o svojem predmetu zbog svoje naravi ili zbog nedostatka iskustva (odjeljak 758. Zakona o sudskom postupku).

Stranke koje odluče da neće osobno pokrenuti postupak mogu angažirati odvjetnika.

Pravne osobe, kao što su trgovačka društva, smiju pred sud izaći osobno (odnosno uz posredovanje nadležnog tijela) ili ih može zastupati odvjetnik. Ne smiju se koristiti iznimkom koja je detaljnije objašnjena u nastavku, u skladu s odjeljkom 728. pododjeljkom 2. Zakona o sudskom postupku.

Prema Zakonu o sudskom postupku, stranke pred sudovima u načelu mogu zastupati samo odvjetnici. U odjeljku 440. Zakona o sudskom postupku propisano je da se prava monopola zastupanja odnose na pravo obraćanja sudu, dolaska na sud i obrane od treće strane. Članovi odvjetničke komore također imaju monopol potpisivati jednostrane zahtjeve, osim ako je zakonom propisano drugačije (odjeljak 1026. pododjeljak 5. Zakona o sudskom postupku).

U postupcima pred Kasacijskim sudom (Hof van Cassatie) primjenjuje se pravni zahtjev za sudjelovanje odvjetnika koji ima titulu odvjetnika Kasacijskog suda. Taj se zahtjev ne primjenjuje na građansku stranku u kaznenim stvarima (odjeljak 478. Zakona o sudskom postupku).

Međutim, zakonom su predviđene brojne iznimke načela iz odjeljka 728. Zakona o sudskom postupku, kojim je propisano da stranke nakon početka postupka i dalje moraju same dolaziti pred sud ili ih mora zastupati odvjetnik (odjeljak 728. pododjeljci 1. i 2. Zakona o sudskom postupku).

Pravo zastupanja stranke u postupku uključuje i pravo pokretanja postupka.

U slučaju parničnog suda, trgovačkog suda i radnih sudova, stranke mogu zastupati ne samo odvjetnik već i njihov bračni drug ili krvni srodnik ili srodnik po tazbini koji ima pisanu punomoć i kojeg je sud prihvatio (odjeljak 728. pododjeljak 2. Zakona o sudskom postupku).

U slučaju radnih sudova (odjeljak 728. pododjeljak 3. Zakona o sudskom postupku):

zaposlenika (radnika ili operatera) predstavlja izaslanik organizacije radnika (sindikalni predstavnik) koji ima pisanu punomoć. Sindikalni predstavnik može izvršavati sve radnje koje ima pravo izvršavati kao zastupnik u ime zaposlenika, može se obraćati sudu i preuzimati sve dopise koji se odnose na postupak i odlučivanje u sporu;

samozaposlene osobe u sporovima koji se odnose na njihova prava i obveze u svojstvu samozaposlenih osoba ili u svojstvu osoba s invaliditetom također može predstavljati izaslanik predstavničke organizacije samozaposlenih osoba;

u sporovima koji se odnose na primjenu zakona o provedbi prava na najmanji iznos uzdržavanja od 7. kolovoza 1974. i u sporovima koji se odnose na primjenu Temeljnog zakona o javnim centrima za socijalnu skrb od 8. srpnja 1976. (*openbare centra voor maatschappelijk welzijn* – OCMW), zainteresiranoj stranci može pomoći ili je može predstavljati zastupnik iz društvene organizacije koja zastupa interese osoba navedenih u zakonu.

Uz navedene iznimke, postoji niz zakonskih iznimki koje se odnose na skrbništvo i otmicu djece.

To se posebno odnosi na predmete pokrenute na temelju:

Haške konvencije od 25. listopada 1980. o građansko-pravnim aspektima međunarodne otmice djece u kojoj je propisan povratak djeteta, poštovanje prava na skrbništvo ili pristup djetetu ili organizaciju prava na pristup djetetu odobrenih u drugoj državi i

Europske konvencije od 20. svibnja 1980. o priznavanju i izvršenju odluka koje se odnose na skrb nad djecom i ponovnoj uspostavi skrbništva nad djecom. U tim slučajevima tužitelj može zastupati državno odvjetništvo (odjeljak 1322.d Zakona o sudskom postupku) ako je tužitelj podnio zahtjev središnjem nadležnom tijelu.

Postupak kojim se utvrđuje može li osoba sama pokrenuti postupak ili je potrebna pomoć odvjetnika općenito je opisan u prethodnom tekstu. Moguće je također razlikovati način pokretanja postupka.

Belgijskim su pravom predviđeni različiti načini pokretanja postupka pred sudom. Postupak je moguće pokrenuti sudskim pozivom, dobrovoljnim dolaskom, zajedničkim tužbenim zahtjevom stranaka ili jednostranim zahtjevom (vidjeti u nastavku). Postupak se pokreće podnošenjem zahtjeva, odnosno tužbe za zaštitu nečijih prava. To se obično izvršava dostavom naloga sudskog izvršitelja.

Postupak se u načelu pokreće dostavom obavijesti sudskog izvršitelja o sudskom pozivu stranci za dolazak pred sud (odjeljak 700. Zakona o sudskom postupku). Iznimka su od tog pravila dobrovoljni dolazak, zajednički zahtjev i jednostrani zahtjev.

U tablicama u nastavku prikazano je tko izvršava koje radnje te je li potrebno zastupanje odvjetnika, ovisno o načinu pokretanja postupka.

Izvršitelj radnje ovisno o načinu pokretanja postupka:

Način pokretanja postupka

Izvršitelj radnje

Sudski poziv (odjeljci 727. do 730 Zakona o sudskom postupku)

Podnositelj zahtjeva (ili njegov odvjetnik) od sudskog izvršitelja traži dostavu sudskog poziva.

Dobrovoljni dolazak (odjeljak 706. Zakona o sudskom postupku)

Stranke koje sudjeluju u sporu (ili njihovi odvjetnici) same se zastupaju pred sudom.

Zajednički zahtjev (odjeljci 1034.a do 1034.e Zakona o sudskom postupku)

Podnositelj (ili njegov odvjetnik) pokreće postupak.

Jednostrani zahtjev (odjeljci 1025. do 1034 Zakona o sudskom postupku)

Podnositelj (ili njegov odvjetnik).

Zastupanje po odvjetniku bez obzira na način pokretanja postupka:

Način pokretanja postupka

Zastupanje po odvjetniku

Sudski poziv

Intervencija je moguća, ali nije obavezna.

Dobrovoljni dolazak

Pisani zahtjev za izjavu protivnog stajališta

Jednostrani zahtjev

Obvezna intervencija za potpisivanje zahtjeva [1]: osim ako je izričito navedeno suprotno, zahtjev može podnijeti samo odvjetnik (odjeljak 1027.

pododjeljak 1. Zakona o sudskom postupku).

Sadržaj tužbe ovisno o načinu pokretanja postupka:

Postupak se obično pokreće sudskim pozivom: ne postoje ograničenja s obzirom na predmet.

Zajednički zahtjev stranaka (odjeljci 1034.a do 1034.e Zakona o sudskom postupku) može se koristiti u nizu slučajeva propisanih zakonom. Najvažnije odredbe za pokretanje postupka na temelju zajedničkog zahtjeva stranaka odjeljci su 704., 813., 1056. pododjeljak 2., 1193.a, 1320., 1344.a, 1371.a, 1454. pododjeljak 2. Zakona o sudskom postupku i odjeljci 228., 331., 331.a, 340.f, 487.b Zakona o parničnom postupku (Burgerlijk Wetboek).

Ti se odjeljci posebno odnose na sljedeće:

dobrovoljnu intervenciju

posebnu prodaju nepokretne imovine

uzdržavanje (zahtjevi za dodjelu, povećanje, smanjenje ili ukidanje uzdržavanja)

zahtjeve koji se odnose na najam/sporazume o najmu

privremeni proračun za zahtjeve.

Postupci se pokreću podnošenjem zahtjeva u sudskoj pisarnici ili slanjem zahtjeva preporučenom poštom sudskoj pisarnici. Sudski službenik poziva stranke da dođu na sud na dan koji je sud odredio kao dan rasprave.

Jednostrani zahtjev (odjeljci 1025. do 1034. Zakona o sudskom postupku) može se koristiti samo u slučajevima koji su posebno propisani zakonom, posebno u odjeljcima 584., 585., 588., 594., 606., 708., 1149., 1168., 1177., 1186. do 1189., 1192., 1195. Zakona o sudskom postupku. Također se koristi u predmetima kada nije moguće pokrenuti parnični postupak zbog toga što nema suprotne stranke.

Jednostrani se zahtjev stoga koristi uglavnom za jednostrane postupke, na primjer, u slučaju apsolutne potrebe.

Jednostrani zahtjev mora potpisati odvjetnik, osim ako je zakonom propisano drugačije, u protivnom će biti nevažeći.

Zbog toga je u načelu za pokretanje postupka na temelju jednostranog zahtjeva obvezno zastupanje po odvjetniku.

Ako se spor odnosi na predmet u nadležnosti tih sudova, stranke se mogu dobrovoljno javiti sljedećim sudovima:

prvostupanjskom sudu

radnom sudu

gospodarskoj komori

parničnom sudu

policijskom sudu(za građanske sporove).

U slučaju dobrovoljnog dolaska, stranke koje traže donošenje odluke moraju potpisati svoju izjavu ispod zapisnika koji je izradio sud.

Na taj se ekonomičan i brz način mogu pokretati parnični sporovi pred nadležnim sudom.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Osoba koja želi pokrenuti postupak pred sudom može se obratiti prijamnom uredu ili pisarnici suda.

Ako se postupak pokreće na temelju sudskog poziva, izvršitelj osigurava dostavu naloga i od pisarnice traži da ga po podnošenju izvornika ili, prema potrebi, preslika dostavljenog poziva unese u popis predmeta u radu (odjeljak 718. Zakona o sudskom postupku). Sudska pisarnica vodi registar (popis predmeta u

radu) svih predmeta. Unos na popisu predmeta u radu valjan je samo ako je unesen najkasnije dan prije dana određenog za raspravu za koju je dostavljen sudski poziv. Opći je popis predmeta u radu javan (odjeljak 719. Zakona o sudskom postupku). Tuženik stoga može provjeriti je li predmet zbog kojeg je pozvan na sud unesen u opći popis predmeta u radu.

U slučaju dobrovoljnog dolaska, stranke ili njihovi odvjetnici od sudske pisarnice traže unos predmeta u popis predmeta u radu.

Zajednički zahtjev podnosi se pisarnici suda u onoliko primjeraka koliko ima zainteresiranih stranaka ili ga preporučenom poštom šalju podnositelj ili njegov odvjetnik (odjeljak 1034.d Zakona o sudskom postupku).

Odvjetnik sudu šalje jednostrani zahtjev u dva primjerka i od njega traži donošenje odluke o zahtjevu. Zahtjev se također podnosi u pisarnici suda (odjeljak 1027. Zakona o sudskom postupku).

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U odnosu na uporabu jezika potrebno je uputiti na Zakon o uporabi jezika u sudskim pitanjima od 15. lipnja 1935. (objavljen u Moniteur belge / Belgisch Staatsblad 22.6.1935.). Tim je zakonom uređena uporaba jezika na parničnim i trgovačkim sudovima u Belgiji.

Jezik se u načelu određuje na temelju zemljopisnog položaja nadležnog suda. U skladu s odjeljkom 42. Zakona, postoje tri jezične regije: francuska, nizozemska i njemačka. Postoji i dvojezično šire područje grada Bruxellesa (francuski/nizozemski) koje, za potrebe primjene zakona, obuhvaća sljedeće općine: Anderlecht, Auderghem, Berchem-Sainte-Agathe, Brussels, Etterbeek, Evere, Forest, Ganshoren, Ixelles, Jette, Koekelberg, Molenbeek-Saint-Jean, Saint-Gilles, Saint-Josse-ten-Noode, Schaerbeek, Uccle, Watermael-Boitsfort, Woluwé-Saint-Lambert i Woluwé-Saint-Pierre.

U određenim se okolnostima predmet može uputiti sudu koji se koristi nekim drugim postupovnim jezikom. U određenim okolnostima moguće je zatražiti promjenu postupovnog jezika, u načelu na početku postupka.

Tekst tužbenog zahtjeva: tužbeni zahtjev koji se podnosi putem sudskog poziva, zajedničkog zahtjeva ili jednostranog zahtjeva mora biti u pisanom obliku i mora ispunjavati određene postupovne zahtjeve. Kada je predmet unesen u opći popis predmeta u radu, službenik sudske pisarnice otvara spis predmeta. Spis predmeta šalje se sudu pred kojim je pokrenut postupak. Ako se radi o žalbi drugostupanjskom sudu ili Kasacijskom sudu, spis se šalje i u pisarnicu višeg suda.

Trenutačno postupak nije moguće pokrenuti telefaksom ili e-poštom.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Zakonom nisu predviđeni unaprijed izrađeni obrasci za pokretanje postupka. Međutim, u zahtjevu mora biti naveden niz podataka. Ako oni nisu navedeni, postupak će se smatrati ništavim po sili zakona.

Sudski poziv, zajednički zahtjev stranaka i jednostrani zahtjev moraju biti u skladu s nizom zahtjeva propisanim Zakonom o sudskom postupku, jer će inače biti nevažeći. Ti elementi, koji moraju biti uključeni, odnose se uglavnom na osobne podatke o uključenim strankama, predmet zahtjeva, nadležni sud i datum rasprave.

Sudski bi poziv stoga, među ostalim, trebao uključivati sljedeće podatke (odjeljci 43. i 702. Zakona o sudskom postupku):

potpis sudskog izvršitelja

prezime, imena i boravište podnositelja zahtjeva

prezime, imena i boravište ili, ako podnositelj nema boravište, trenutačnu adresu osobe kojoj se dostavlja sudski poziv

predmet i kratak opis navoda iz tužbe

sud pred kojim se pokreće postupak

dan, mjesec, godinu i mjesto dostave poziva i

pojediniosti o mjestu, datumu i vremenu sudske rasprave.

Zajednički zahtjev stranaka (odjeljak 1034.b Zakona o sudskom postupku) uključuje:

dan, mjesec i godinu

prezime, ime, zanimanje i boravište podnositelja i, ako je primjenjivo, titulu i unos u trgovački registar ili registar trgovačkih društava

prezime, ime, boravište i, ako je primjenjivo, titulu osobe kojoj će biti dostavljen sudski poziv

predmet i kratak opis navoda iz tužbe

sud pred kojim se pokreće postupak

potpis podnositelja prijave ili njegova odvjetnika.

Jednostrani zahtjev mora sadržavati sljedeće podatke (odjeljak 1026. Zakona o sudskom postupku):

dan, mjesec i godinu

prezime, ime, zanimanje i mjesto boravišta podnositelja i, ako je primjenjivo, prezime, ime, boravište i titulu njegovih zakonski zastupnika;

predmet i kratak opis navoda iz tužbe

naziv suda pred kojim će se voditi postupak,

potpis odvjetnika stranke, osim ako je zakonom predviđeno drugačije.

U slučaju dobrovoljnog dolaska u prvom stupnju (na prvostupanjskom sudu, radom sudu, trgovačkom sudu, parničnom sudu ili policijskom sudu u odnosu na građanske sporove), sud izrađuje izvješće o izvaji stranaka koje traže presudu. Stranke potpisuju tu izjavu u skladu s odjeljkom 706. Zakona o sudskom postupku.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudu je potrebno platiti sudske troškove. Troškovi postupka posebice uključuju sudske biljege, pristojbe sudske pisarnice i pristojbu za registraciju, troškove i naknade za pokretanje postupaka i naknade za primjerak sudske presude (odjeljak 1018. Zakona o sudskom postupku).

Pristojbu za registraciju plaća podnositelj prilikom pokretanja postupka. Pristojbe sudske pisarnice uključuju pristojbu za unos na popis predmeta u radu, pristojbu za izradu dokumenata i pristojbu za ovjerene primjerke. Troškove u načelu snosi stranka koja nije uspjela u postupku, ako je to primjenjivo u skladu s odjeljkom 1017. Zakona o sudskom postupku. Sud smije odgoditi odluku o troškovima. U tom slučaju te troškove dodjeljuje, na zahtjev bilo koje od stranaka, sud koji je proglasio presudu.

Troškovi odvjetnika i naknade nisu uključeni u sudske troškove. Njih dogovaraju odvjetnik i klijent. Svaka stranka stoga plaća naknade i troškove svojem odvjetniku.

Stranka koja nije uspjela u postupku možda će morati platiti propisani doprinos za troškove odvjetnika druge stranke (odjeljci 1018. i 1022. Zakona o sudskom postupku). Radi se o paušalnom doprinosu za naknade i troškove odvjetnika stranke koja je bila uspješna u postupku. Iznos te naknade na temelju pristojbi te način izračuna i dodjele utvrđeni su Kraljevskom odlukom od 26. listopada 2007.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

(informativni paket pod nazivom „Pravna pomoć“)

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak je zaista pokrenut kada je unesen na opći popis predmeta u radu, čak i u slučaju dobrovoljnog dolaska.

Tužbe koje se temelje na zahtjevu te one koje su u privremenom postupku unose se na poseban popis predmeta u radu, u kojem je navedeno da su pokrenute.

Uključene stranke ne dobivaju potvrdu već mogu pogledati opći popis predmeta u radu radi provjere nalazi li se predmet na popisu. Kada je predmet unesen u popis, sud je odgovoran donijeti odluku o tome predmetu.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

U načelu podatke o tijeku postupka daje odvjetnik stranke, ako stranku zastupa odvjetnik. Podaci se mogu dobiti i od pisarnice suda pred kojim se vodi postupak. U sudskom su pozivu također sadržani podaci o datumu održavanja rasprave i sudu pred kojim se vodi postupak.

U prvoj se fazi posebni podaci daju na početnoj raspravi.

U slučaju sudskog poziva, sudski izvršitelj obavješćuje podnositelja o datumu prve rasprave, što predstavlja prvu fazu postupka.

U slučaju zajedničkog zahtjeva ili jednostranog zahtjeva, stranke obavješćuje službenik sudske pisarnice.

U slučaju jednostranog zahtjeva nema rasprave. Međutim, službenik sudske pisarnice može pozvati podnositelja ako mu sudac želi postaviti neka pitanja.

U drugoj se fazi predmet priprema za raspravu. Svakoj stranci određen je zakonom propisan rok (odjeljak 747. pododjeljak 1. Zakona o sudskom postupku) za dostavu dokumenata i nalaza (pisani zahtjevi i obrana). Ako se rokovi ne ispoštuju, moguće je odrediti sankcije iz odjeljka 747. pododjeljku 2. Zakona u sudovima.

Kada je predmet spreman za suđenje, stranke traže utvrđivanje datuma rasprave. Razdoblje unutar kojeg je moguće odrediti datum rasprave ovisi o radnom opterećenju suda i o dostupnom vremenu za raspravu. Zbog problema u postupku koji ponekad nastaju (procjene, saslušanje stranaka i svjedoka), može biti teško unaprijed odrediti ukupno trajanje postupka. Svi se postupci mogu prekinuti ili obustaviti ili čak mogu biti otkazani zbog problema u postupku.

Na kraju rasprave iznose se završne riječi i sud donosi odluku. Sud u načelu mora donijeti odluku u roku od mjesec dana od razmatranja predmeta, u skladu s odjeljkom 770. Zakona o sudskom postupku.

Posljednji put ažurirano: 12/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Bugarska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Postoje i postupci za alternativno rješavanje sporova (vidjeti „[Nadležnost sudova](#)”).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za sudske predmete razlikuju se ovisno o vrsti predmeta (vidjeti „[Postupovni rokovi](#)”). Imate li pitanja u pogledu rokova, savjetujte se s odvjetnikom.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti [Nadležnost sudova](#).

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti [Nadležnost sudova – Bugarska](#).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti [Nadležnost sudova – Bugarska](#).

6 Mogu li samHome pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Sudski postupak može pokrenuti tužitelj osobno ili ga u njegovo ime može pokrenuti ovlašten posrednik. Zahtjevu je potrebno priložiti punomoć kojom se ovlašćuje posrednik.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjeve je potrebno podnijeti u prijamnom uredu ili u uredu sudskog službenika osobno ili putem ovlaštenog posrednika. Zahtjeve tijekom radnog vremena suda zaprimaju članovi osoblja suda, uglavnom sudski službenici. Zahtjevi se mogu poslati i poštom u ured sudskog službenika.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Zahtjevi bi se trebali podnositi sudu u pisanom obliku i moraju biti sastavljeni na bugarskom jeziku. Zahtjevi se mogu slati poštom, ali ne telefaksom ili elektroničkom poštom. Zakonom o parničnom postupku propisano je da se svim dokumentima sastavljenima na stranom jeziku koje su stranke dostavile moraju priložiti ovjereni prijevodi na bugarski jezik koje pribavljaju stranke.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Zahtjevi se podnose u pisanom obliku. Ne postoje posebni obrasci za tu potrebu, osim predložaka (koje je odobrilo Ministarstvo pravosuđa) naloga za izvršenje, zahtjeva za izdavanje naloga za izvršenje i ostalih dokumenata koji se odnose na zahtjeve za nalog za izvršenje na temelju Zakona o parničnom postupku. Zakonom o parničnom postupku propisan je niz minimalnih uvjeta za zahtjeve, ali sam obrazac nije. U skladu sa Zakonom o parničnom postupku zahtjev mora sadržavati: naziv suda, ime i adresu tužitelja i tuženika, njihove zakonske zastupnike ili, prema potrebi, agente, tužiteljev osobni identifikacijski broj i broj njegova telefaksa i teleksa, ako postoje; iznos zahtjeva, ako ga je moguće procijeniti; izjavu o okolnostima na kojima se zahtjev temelji, predmet zahtjeva i potpis osobe koja je podnijela zahtjev. Tužitelj u zahtjevu mora navesti koje dokaze dostavlja i koje činjenice njima namjerava dokazati te dostaviti sve pisane dokaze kojima raspolaže.

Zahtjev mora potpisati tužitelj ili tužiteljev zastupnik. Ako postupak pokreće zastupnik koji djeluje u ime tužitelja, zahtjevu se mora priložiti punomoć kojom se potvrđuje da je zastupnik ovlašten pokrenuti postupak. Ako tužitelj ne zna kako potpisati zahtjev ili to nije u mogućnosti učiniti, zahtjev bi trebala potpisati ovlaštena osoba i navesti razloge zašto ga tužitelj nije potpisao. Zahtjev se sudu dostavlja u broju primjeraka koji odgovara broju tuženika.

Zahtjevu je potrebno priložiti: punomoć, ako zahtjev podnosi agent; dokument kojim se potvrđuje uplata naknada državi i troškova; primjerke zahtjeva i njegovih priloga, jedan za svakog tuženika.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Pokretanje postupka podrazumijeva plaćanje sudskih pristojbi koje ovise o iznosu zahtjeva i troškovima postupka. Ako se iznos zahtjeva ne može procijeniti, sudske pristojbe određuje sud. Iznos zahtjeva navodi podnositelj zahtjeva. Iznos zahtjeva jest procjena novčane vrijednosti predmeta spora.

Pitanja koja se odnose na zahtjev može postaviti tuženik ili sud po službenoj dužnosti najkasnije tijekom prve rasprave. Ako je navedeni iznos nerealan, sud određuje iznos zahtjeva. Postoje dvije vrste sudskih pristojbi: jednostavne i razmjerne. Jednostavne pristojbe određuju se na temelju materijalnih, tehničkih i administrativnih troškova postupka. Razmjerne pristojbe određuju se u skladu s predmetnim iznosom. Iznos se naplaćuje pri podnošenju zahtjeva za zaštitu ili uvođenje potrebnih mjera te pri izdavanju dokumenta za koji se plaćaju pristojbe, u skladu s tarifom koju je odobrilo Vijeće ministara.

Sudske pristojbe uglavnom se plaćaju pri podnošenju zahtjeva bankovnim prijenosom na račun suda. Svaka stranka mora sudu unaprijed platiti troškove zatražene usluge. Na zahtjev objiju stranaka ili na inicijativu suda sve troškove snose obje stranke ili jedna stranka, ovisno o okolnostima.

Sudske pristojbe i troškovi ne moraju se plaćati kad je riječ o: podnositeljima zahtjeva koji su radnici, zaposlenici i članovi zadruga u slučaju zahtjeva koji proizlaze iz radnih odnosa; zahtjevima za uzdržavanje; postupcima koje je pokrenuo državni odvjetnik; tužiteljima u okviru postupaka pokrenutih zbog bespravne štete nastale zbog kaznenog djela, povezanih s pravomoćnom osuđujućom presudom; posebnim zastupnicima koje je imenovao sud za stranku čija je adresa nepoznata.

Sudske pristojbe i troškove nisu obvezne podmiriti fizičke osobe za koje sud utvrdi da nemaju dostatnih sredstava. U slučaju zahtjeva za oslobođenje od podmirivanja troškova sud u obzir uzima sljedeće: dohodak osobe i njegove obitelji, provjerenu imovinu, bračni status, zdravlje, zaposlenje, dob i druge okolnosti. U takvim se slučajevima parnični troškovi pokrivaju iz za to predviđenih iznosa u okviru proračuna suda. Ako dužnik podnese zahtjev za pokretanje stečajnog postupka, sudske se pristojbe ne naplaćuju. Sudske se pristojbe naplaćuju iz imovine kada se imovina dijeli u skladu s Trgovačkim zakonom. Ako se zahtjev u cijelosti ili djelomično prihvati, sud tuženiku nalaže da tužitelju isplati dio troškova postupka razmjerno stupnju uspješnosti zahtjeva (sudske pristojbe, odvjetničke naknade, troškovi koji se odnose na dolaske na ročište i prikupljanje dokaza). Ako je tužitelju odobrena besplatna pravna pomoć, tuženiku se nalaže naknada troškova razmjerno zahtjevu. Ako je predmet obustavljen, tuženik ima pravo na naknadu troškova, a ako sud odbije zahtjev, tuženik ima pravo potraživati naknadu nastalih troškova razmjerno odbijenom zahtjevu.

Odvjetničke naknade dogovaraju klijent i odvjetnik te se obično plaćaju nakon potpisa ugovora o pravnom zastupanju u skladu s uvjetima plaćanja.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti odjeljak o pravnoj pomoći.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sud zahtjeve i ostalu korespondenciju koji su pristigli poštom te dokumente koji su osobno dostavljeni tijekom radnog vremena suda na dan primitka upisuje u očevidnik o pristigloj korespondenciji. Postupak se službeno smatra pokrenutim na dan kada je sud zaprimio zahtjev. Ako je zahtjev poslan poštom ili ako ga je zaprimio pogrešan sud, taj se zahtjev smatra zaprimljenim na dan otpreme pošte ili na dan kada ga je pogrešni sud zaprimio. Sud provjerava točnost zahtjeva. Ako je zahtjev neispravan ili ako mu nisu priloženi svi potrebni dokumenti, od tužitelja se zahtijeva da u roku od tjedan dana razriješi neusklađenosti te ga se obavješćuje o tome ima li pravo na pravnu pomoć. Ako adresa tužitelja nije navedena te je sudu nepoznata, tužitelja se o tome obavješćuje postavljanjem obavijesti na za to na sudu predviđeno mjesto na tjedan dana. Ako tužitelj ne uspije pravodobno razriješiti neusklađenosti, zahtjev mu se vraća zajedno s prilogima. Ako adresa tužitelja nije poznata, zahtjev se čuva u tajništvu suda kako bi bio dostupan tužitelju. Isto vrijedi i ako se tijekom postupka utvrde neusklađenosti u zahtjevu. Postupak se smatra pokrenutim na datum primitka izmijenjenog zahtjeva.

Ako sud provjerom utvrdi da je riječ o nedopuštenom zahtjevu, vraća ga tužitelju. Vraćanjem zahtjeva tužitelju ne isključuje se mogućnost ponovnog podnošenja zahtjeva sudu, ali se u tom slučaju smatra da je postupak pokrenut na dan ponovnog podnošenja zahtjeva.

Sudska tijela ne šalju poseban dokument kojim se potvrđuje da je predmet ispravno pokrenut, ali to je razvidno iz provedbe određenih postupaka. Nakon što je zahtjev pravilno pripremljen i dostavljen te su mu priloženi svi potrebni dokumenti, sud primjerak zahtjeva šalje tuženiku. Taj primjerak zahtjeva sadržava i priloge zahtjevu. Od tuženika se zahtijeva podnošenje pisanog očitovanja u roku od mjesec dana te ga se obavješćuje o tome koje informacije odgovor mora sadržavati. Tuženika se isto tako obavješćuje o posljedicama koje mogu nastupiti ako se ne očituje na zahtjev ili ne ostvari svoja prava te ga se obavješćuje o dostupnosti pravne pomoći ako na nju ima pravo. Tuženikovo pisano očitovanje trebalo bi sadržavati: naziv suda i broj predmeta; ime i adresu tuženika, njihova pravnog zastupnika ili agenta, prema potrebi; stajalište tuženika u pogledu dopuštenosti i merituma zahtjeva; stajalište tuženika u pogledu okolnosti na kojima se zahtjev temelji; argumente protiv zahtjeva i okolnosti na kojima se ti argumenti temelje; potpis osobe koja je podnijela očitovanje. Tuženik u očitovanju na zahtjev mora navesti koje dokaze dostavlja i koje činjenice njima namjerava dokazati te dostaviti sve pisane dokaze kojima raspolaže. Očitovanju je potrebno priložiti: punomoć, ako odgovor podnosi službenik, primjerke zahtjeva i njegovih priloga, jedan za svakog tužitelja. Ako tuženik u utvrđenom roku na uspije dostaviti pisano očitovanje, iznijeti svoje stajalište, uložiti prigovore, osporiti istinitost dokumenta priloženog zahtjevu, ostvariti svoja prava na podnošenje protuzahtjeva, incidentalnog zahtjeva ili od treće strane zatražiti da djeluje u njegovo ime, odriče se mogućnosti da navedeno poduzme poslije propisanoga roka, osim ako je do propusta došlo zbog posebnih nepredviđenih okolnosti.

Nakon provjere točnosti i dopuštenosti podnesenih zahtjeva, sud odlučuje o načinu vođenja postupka i odgovara na zahtjeve i prigovore stranaka u pogledu svih pitanja prije početka suđenja te dopuštenosti dokaza. Sud isto tako može naložiti mirenje ili drugu vrstu dobrovoljnog rješavanja sporova.

Sud zakazuje javnu raspravu, na koju poziva stranke. Sudski službenik šalje sudske pozive strankama, kojima se dostavlja primjerak sudske odluke.

Zakonom o parničnom postupku za trgovačke je predmete propisana uzajamna razmjena dokumenata suprotstavljenih stranaka. Nakon što zaprimi očitovanje sud šalje primjerak očitovanja i njegovih priloga tužitelju, koji u roku od dva tjedna može podnijeti dodatni zahtjev. Tim zahtjevom tužitelj može nadopuniti i pojasniti izvorni zahtjev. Nakon što zaprimi dodatni zahtjev sud tuženiku šalje primjerak zahtjeva i njegovih priloga, koji očitovanje može podnijeti u roku od dva tjedna. Tuženik u dodatnom očitovanju mora odgovoriti na dodatni zahtjev.

Nakon provjere točnosti razmijenjenih dokumenata i dopuštenosti podnesenih zahtjeva, uključujući njihove iznose i druge zahtjeve te prigovore stranaka, sud odlučuje o svim pitanjima prije početka suđenja te o dopuštenosti dokaza. Sud određuje datum javne rasprave, na koju stranke poziva slanjem dodatnog očitovanja tužitelju, te obavješćuje stranke o svojoj odluci. On može naložiti mirenje ili drugu vrstu dobrovoljnog rješavanja sporova. Nakon što se svi dokazi izvedu razmjenom dokumenata i ako se postigne suglasnost da stranke ne moraju prisustvovati raspravi te ako stranke tako žele, sud može voditi postupak bez prisutnosti javnosti i strankama se može omogućiti podnošenje pisanih obrana i očitovanja.

Zakon o parničnom postupku sadržava posebne odredbe kojima se uređuju određena postupovna pravila – skraćeni postupci, bračni sporovi, predmeti u pogledu osobnog stanja, pravna nesposobnost, sudska podjela, zaštita i ponovna uspostava vlasničkih prava nad imovinom, vlasnički listovi, grupne parnice i zahtjevi za nalog za izvršenje, postupci privremene pravne zaštite, izvanparnični postupci i postupci izvršenja. Trgovačkim zakonom utvrđena su posebna pravila o postupcima u slučaju nesolventnosti i povezanim zahtjevima.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Sud poziva stranke na raspravu. Ako je predmet prekinut, stranke koje su uredno pozvane neće dobiti sudski poziv za sljedeću raspravu ako su o datumu obaviještene na raspravi. Sudski se poziv izdaje najkasnije tjedan dana prije rasprave. To se pravilo ne odnosi na postupke izvršenja. Sudski poziv sadržava: naziv suda koji ga izdaje, ime i adresu osobe koja je pozvana, broj predmeta zbog kojeg se poziva i svojstvo u kojem se poziva, mjesto i vrijeme rasprave te pravne posljedice nedolaska.

Sud strankama dostavlja primjerak svih odluka protiv kojih je moguće podnijeti zasebnu žalbu.

Stranke se obavješćuje o rokovima koje je sud utvrdio za postupovne radnje, ali ne i o zakonskim rokovima.

Posljednji put ažurirano: 19/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice CS nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Kako postupiti? - Češka

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Svatko kome je neko pravo ugroženo ili povrijeđeno ima pravo zatražiti sudsku zaštitu. Uvijek se preporuča najprije pokušati sporazumno riješiti spor, pri čemu se mogu primijeniti i načini alternativnog rješavanja sporova. U određenim područjima građanskog prava država strankama u pravnom odnosu omogućuje da rješavanje pravnog spora povjere drugom privatnom tijelu. U Češkoj se to odvija u okviru arbitraže koja je uređena Zakonom br. 216/1994 zb. o arbitražnom postupku i izvršenju arbitražnih odluka, kako je izmijenjen. Arbitražni postupak završava arbitražnom odlukom koja je obvezujuća za obje stranke u sporu i ima snagu izvršive presude. Mirenje u nekažnenim stvarima uređeno je Zakonom br. 202/2012 zb. o mirenju i o izmjeni određenih zakona (Zakon o mirenju). Za više pojedinosti vidjeti „Alternativno rješavanje sporova – Češka”.

Čak i nakon što ste pokrenuli sudski postupak, sudu je moguće, ovisno o prirodi predmeta, predložiti postizanje sporazumne nagodbe (vidjeti članke od 67. do 69. i članak 99. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Odobrena sudska nagodba ima isti učinak kao pravomoćna presuda, a služi i kao isprava za izvršenje sudske odluke (izvršenje). Odobrenom sudskom nagodbom sprječava se donošenje sudske odluke u predmetu.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi se razlikuju s obzirom na pojedinačne predmete te je stoga poželjno što prije zatražiti pravni savjet. Tužba se mora podnijeti nadležnom sudu prije isteka roka zastare (tužba se mora dostaviti sudu unutar roka zastare).

U slučaju zastare koja je posljedica isteka zakonskog roka, obveza dužnika se ne ukida, ali je oslabljena. To znači da se ne može obnoviti ako se dužnik pozove na zastaru. Zastara je općenito uređena člancima od 609. do 653. Zakona br. 89/2012 zb., Građanskog zakonika. Opći je rok zastare tri godine i počinje na dan kada je određeno pravo prvo moglo biti ostvareno. Trajanje pojedinih posebnih rokova zastare ovisi o prirodi ostvarenog prava.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti „Sudska nadležnost – Češka”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Nadležnost sudova utvrđuje se u skladu s pravilima o mjesnoj, stvarnoj i funkcionalnoj nadležnosti.

Mjesnom nadležnošću utvrđuje se područje nadležnosti pojedinačnih sudova iste vrste. Njome se određuje koji je prvostupanjski sud nadležan za vođenje rasprave i odlučivanje u određenom predmetu. Opća pravila o mjesnoj nadležnosti utvrđena su člancima od 84. do 89.a Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen. Međutim, trebalo bi imati na umu da u određenim slučajevima mjesna nadležnost može biti uređena izravno primjenjivim pravom EU-a koje ima prednost pred nacionalnim zakonodavstvom (vidjeti određene odredbe Uredbe br. 44/2001 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, kojom se uređuje ne samo međunarodna, nego i mjesna nadležnost), što znači da se pravila o mjesnoj nadležnosti u skladu s češkim pravom ne primjenjuju uvijek.

Mjesno nadležni sud opći je sud stranke protiv koje je podnesena tužba (tuženik), osim ako je drukčije predviđeno Zakonom. Opći sud uvijek je okružni sud. Ako regionalni sud ima prvostupanjsku nadležnost (vidjeti pitanje 2.1.), mjesno je nadležan regionalni sud u čijem se okrugu nalazi opći (okružni) sud stranke. U slučaju da se tužba podnosi protiv više tuženika, mjesnu nadležnost ima opći sud bilo kojeg od njih.

Opći sud fizičke osobe okružni je sud u čijem okrugu osoba ima boravište, a ako ga stranka nema, tada je to sud u čijem okrugu boravi. Boravište znači mjesto gdje osoba živi s namjerom da tamo trajno ostane (može postojati i nekoliko takvih mjesta, a u tom se slučaju svi ti sudovi mogu smatrati općim sudom).

Za predmete koji proizlaze iz poslovnih djelatnosti opći sud fizičke osobe koja obavlja poslovnu djelatnost okružni je sud u čijem okrugu osoba ima mjesto poslovanja (mjesto poslovanja je adresa navedena u javnom registru); ako osoba nema mjesto poslovanja, okružni sud u čijem okrugu ima boravište, a ako ga stranka nema, okružni sud u čijem okrugu boravi.

Kriteriji za utvrđivanje općeg suda pravne osobe njezino je registrirano sjedište (vidjeti članke 136. i 137. Zakona br. 89/2012 zb., Građanskog zakonika).

Opći sud upravitelja u slučaju nesolventnosti tijekom njegova mandata okružni je sud u čijem okrugu on ima sjedište.

Posebna se pravila primjenjuju na opći sud države (sud u čijem okrugu organizacijska jedinica državne uprave koja je nadležna na temelju posebnog pravnog propisa ima registrirano sjedište te, ako se mjesno nadležni sud ne može utvrditi na taj način, sud u čijem okrugu su nastupile okolnosti koje su dovele do podnošenja tužbe), općine (sud u čijem se okrugu nalazi općina) i više jedinice teritorijalne samouprave (sud u čijem okrugu njezina upravna tijela imaju sjedište).

Ako tuženik koji je češki državljanin nema opći sud ili nema opći sud u Češkoj, nadležan je sud u čijem je okrugu imao svoje zadnje poznato boravište u Češkoj. Imovinska prava protiv osobe koja nema drugi nadležni sud u Češkoj može izvršavati sud u čijem se okrugu nalazi njezina imovina.

Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) protiv stranog državljanina može se podnijeti i češkom sudu u čijem se okrugu nalazi njegovo postrojenje ili organizacijska jedinica njegova postrojenja.

Stvarnom nadležnošću utvrđuje se područje nadležnosti između pojedinačnih vrsta sudova određivanjem koji će sud voditi postupak u prvom stupnju.

Pravilom o stvarnoj nadležnosti sudova u parničnim postupcima propisano je da u prvostupanjskim postupcima nadležnost imaju okružni sudovi, osim ako je zakonom izričito utvrđeno da stvarnu nadležnost imaju regionalni sudovi ili Vrhovni sud Češke Republike.

Funkcionalnom nadležnošću utvrđuje se područje nadležnosti sudova različitih vrsta koji odlučuju o istim predmetima u situacijama koje uključuju podnošenje redovnih i izvanrednih pravnih sredstava (drugim riječima, njome se određuje koji će sud odlučivati o redovnim i izvanrednim pravnim sredstvima).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Kao što je prethodno navedeno (vidjeti odgovor na pitanje 4.), pravilo o stvarnoj nadležnosti sudova u parničnim postupcima određuje da su za prvostupanjske postupke u načelu nadležni okružni sudovi.

Iznimke od tog načela primjenjuju se na regionalne sudove koji vode rasprave i odlučuju u predmetima navedenima u članku 9. stavku 2. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen. To se prije svega odnosi na odlučivanje u predmetima koji zbog svoje prirode zahtijevaju određenu razinu specijalizacije te u predmetima koji su činjenično i pravno složeniji. Regionalni sudovi odlučuju kao prvostupanjski sudovi:

(a) u sporovima između poslodavca i zaposlenika koji se odnose na međusobno namirenje preplaćenih iznosa za mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, državnu socijalnu potporu i osnovnu materijalnu pomoć te sporovima koji se odnose na međusobno namirenje regresne naknade koja je isplaćena kao rezultat prava na davanja iz zdravstvenog osiguranja;

(b) u sporovima koji se odnose na nezakonitost štrajka ili isključenja s rada;

- (c) u sporovima koji se odnose na stranu državu ili osobe s diplomatskim imunitetom i povlasticama, ako su ti sporovi u nadležnosti čeških sudova;
- (d) u sporovima koji se odnose na poništenje arbitražne odluke o izvršavanju obveza koje proizlaze iz kolektivnog ugovora;
- (e) u predmetima koji proizlaze iz pravnih odnosa povezanih s osnivanjem trgovačkih društava, društava za opće dobro, fondacija i zaklada te sporovima između korporacija, njihovih partnera ili članova, kao i u međusobnim sporovima između partnera i članova koji proizlaze iz njihova sudjelovanja u korporaciji;
- (f) u sporovima između korporacija, njihovih partnera ili članova te članova njihovih statutarne tijela ili likvidatora koji proizlaze iz odnosa povezanih s izvršenjem mandata članova statutarne tijela ili likvidacijom;
- (g) u sporovima koji proizlaze iz autorskih prava;
- (h) u predmetima koji se odnose na zaštitu prava koja su povrijeđena ili ugrožena nepoštenim tržišnim natjecanjem ili nezakonitim ograničenjima tržišnog natjecanja;
- (i) u predmetima koji se odnose na zaštitu naziva i ugleda pravne osobe;
- (j) u sporovima koji se odnose na financijsko jamstvo te sporovima vezanim s mjenicama, zadužnicama i investicijskim instrumentima;
- (k) u sporovima koji proizlaze iz trgovine na robnoj burzi;
- (l) u predmetima koji se odnose na glavne skupštine suvlasnika te sporovima koji proizlaze iz njih, osim sporova koji se odnose na doprinose suvlasnika za upravljanje zgradom i okućnicom, sporove koji se odnose na predujme za usluge i metodu raspodjele troškova usluga;
- (m) u predmetima koji se odnose na preoblikovanje trgovačkih društava i zadruga, uključujući svaki postupak za naknadu štete u skladu s posebnim pravnim propisom;
- (n) u sporovima koji se odnose na kupnju postrojenja te davanje u zakup postrojenja ili dijela postrojenja,
- (o) u sporovima koji se odnose na ugovore za javne radove iznad određene vrijednosti, uključujući vrijednost robe potrebne za izvršenje takvih ugovora.

Za postupke priznavanja stranih sudskih odluka u bračnim sporovima (što se ne odnosi na priznavanje sudskih odluka iz ostalih država članica EU-a ako se primjenjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000) te postupke utvrđivanja i osporavanja očinstva ili majčinstva u prvom je i jedinom stupnju nadležan Vrhovni sud Češke Republike u skladu s člankom 51. i člankom 55. stavkom 1. Zakona br. 91/2012 zb. o međunarodnom privatnom pravu.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U češkom parničnom postupku ne postoji obveza da stranke treba zastupati odvjetnik.

Sposobnost osobe da može tužiti i biti tužena

Svatko može samostalno djelovati kao stranka u sudskom postupku u okviru svoje pravne i poslovne sposobnosti (članak 20. stavak 1. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Fizička osoba punu sposobnost da može tužiti i biti tužena stječe punoljetnošću, odnosno kad napuni osamnaest godina. Maloljetna osoba može biti proglašena punoljetnom odobrenjem zahtjeva za stjecanje pravne i poslovne sposobnosti (vidjeti članak 37. Zakona br. 89/2012 zb., Građanskog zakonika) ili stupanjem u brak. Ako stranka u postupku nema punu pravnu i poslovnu sposobnost, može imati zastupnika u postupku. Isto tako, punoljetna osoba s ograničenom pravnom i poslovnom sposobnošću može biti lišena sposobnosti da tuži ili bude tužena.

Ovlast za zastupanje proizlazi iz zakona ili odluke državne agencije (zakonsko zastupanje) ili na temelju punomoći. Svaka osoba koja sudjeluje u postupku kao zastupnik stranke mora dostaviti dokaz o ovlasti za zastupanje.

Fizičku osobu koja se ne može samostalno zastupati pred sudom mora zastupati njezin zakonski skrbnik ili staratelj (članci 22. i 23.a i članak 29. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

Stranke u postupku (s pravnom i poslovnom sposobnošću) može zastupati i osoba po njihovu odabiru na temelju punomoći (članci od 24. do 28.a Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) podnosi se sudu koji ima stvarnu, mjesnu i funkcionalnu nadležnost. Adrese čeških sudova možete pronaći na internetskim stranicama češkog Ministarstva pravosuđa: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Soudy.aspx>

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Sve stranke imaju jednak status u parničnom postupku te imaju pravo pratiti sudski postupak na svojem materinjem jeziku (vidjeti članak 18. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) može se podnijeti na materinjem jeziku tužitelja (podnositelja zahtjeva). Međutim, kako bi se sudu omogućila brža ocjena osnovanosti tužbe (zahtjeva za pokretanje postupka), preporučljivo je pismenima koja se podnose sudu priložiti prijevod na češki jezik.

Zahtjev za pokretanje postupka može se podnijeti u pisanom obliku (vidjeti članak 42. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Pisani podnesak dostavlja se u papirnatom obliku ili elektronički putem javne podatkovne mreže ili telefaksom. Ako je pisani podnesak o meritumu spora dostavljen telefaksom ili u elektroničkom obliku, u roku od najviše tri dana treba dostaviti izvornik ili pisani zahtjev identičnog teksta. Ako je podnesak dostavljen u elektroničkom obliku s ovjerenim elektroničkim potpisom (u skladu sa Zakonom br. 227/2000 zb., Zakona o elektroničkom potpisu, kako je izmijenjen) ili u elektroničkom obliku u skladu s posebnim pravnim propisom (Zakon br. 300/2008 zb. o elektroničkim radnjama i ovlaštenoj pretvorbi pismena), naknadna dostava izvornih pismena nije potrebna.

Zahtjev za pokretanje postupka i zahtjev za izdavanje naloga za izvršenje mogu se podnijeti samo usmeno i zabilježiti (vidjeti članak 14. Zakona br. 292/2013 zb. o posebnim sudskim postupcima, kako je izmijenjen) u slučaju postupaka koji se mogu pokrenuti i bez zahtjeva ili postupaka radi davanja odobrenja za sklapanje braka, postupaka za zaštitu od obiteljskog nasilja, postupaka za utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili majčinstva te postupaka posvojenja. Svaki je okružni sud obavezan upisati podnesak u evidenciju te ga odmah prosljediti nadležnom sudu. Takva vrsta podneska ima isti učinak kao da je dostavljena nadležnom sudu.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoje propisani obrasci za podnošenje tužbe (zahtjeva za pokretanje postupka). Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) mora sadržavati opće podatke (vidjeti članak 42. stavak 4. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen) i posebne podatke (vidjeti članak 79. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

Opći podaci uključuju naziv suda kojemu se upućuje zahtjev te ime i prezime osobe koja podnosi tužbu. Isto tako, u tužbi se mora jasno navesti na koji se predmet odnosi i što se njome želi postići te tužba mora biti potpisana i datirana.

Posebni podaci uključuju ime i prezime te adresu stranaka u postupku, matični ili identifikacijski broj stranaka (poslovni naziv ili naziv i sjedište pravne osobe, identifikacijski broj, ime države i naziv relevantne organizacijske jedinice državne uprave koja zastupa tu pravnu osobu pred sudom) i, prema potrebi, njihovih zastupnika, opis glavnih činjenica i opis dokaza na koje se oslanja podnositelj zahtjeva, uz jasno navođenje onoga što podnositelj zahtjeva želi postići.

Ako zahtjev ne sadržava potrebne podatke ili su oni nerazumljivi ili nejasni, sud će pozvati stranku da u određenom roku ispravi te nedostatke. Ako se to ne učini te se zato postupak ne može nastaviti, sud će odbiti zahtjev za pokretanje postupka. Sud će zanemariti sve ostale podneske dok nisu odgovarajuće

ispravljani ili ispunjeni (vidjeti članak 43. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Zahtjev se mora podnijeti u određenom broju istovjetnih primjeraka kako bi sud te, prema potrebi, svaka stranka mogli zadržati po jedan primjerak (vidjeti članak 42. stavak 4. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U postupcima pred češkim sudovima naplaćuju se sudske pristojbe za pravne radnje navedene u Tarifi sudskih pristojbi i za pojedinačne pravne radnje koje poduzimaju sudovi i sudska uprava. Iznosi tih pristojbi utvrđeni su u Zakonu br. 549/1991 zb. o sudskim pristojbama, kako je izmijenjen. Sudske pristojbe određuju se u fiksnom iznosu ili kao postotak vrijednosti predmeta sudskog postupka.

U nizu se (uglavnom nespornih) predmeta primjenjuje oslobođenje od plaćanja tih pristojbi. Predmeti koji se odnose na skrbništvo, posvojenje, obveze uzdržavanja između roditelja i djece itd. u potpunosti su oslobođeni plaćanja pristojbi.

Podnositelji žalbe u postupcima za utvrđivanje obveze plaćanja naknade za uzdržavanje, naknade štete zbog narušena zdravlja, ozljede na radu i profesionalne bolesti itd. osobno su oslobođeni plaćanja pristojbi. Ako je tužitelj u određenom postupku osobno oslobođen plaćanja pristojbi te sud donese odluku u njegovu korist, pristojbe mora platiti tuženik.

Sud isto tako može odobriti takozvana osobna oslobođenja koja se odnose na materijalni i socijalni položaj stranaka u postupku te posebne okolnosti predmeta o kojem je riječ. Ako je tužitelj osoba u potrebi zbog dugotrajne nezaposlenosti, ozbiljne bolesti itd., sudu može podnijeti zahtjev za potpuno ili djelomično oslobođenje od plaćanja pristojbi. Odgovarajući zahtjev trebalo bi, ako je moguće, priložiti izvornoj tužbi. Pri odlučivanju o izuzeću od plaćanja pristojbi sud će uzeti u obzir ukupno imovinsko stanje te financijske i socijalne okolnosti podnositelja zahtjeva, iznos sudske pristojbe, prirodu podnesene tužbe itd. Međutim, tužba ne smije predstavljati arbitraran ili očito neuspješan zahtjev ili ograničavanje prava. Vidjeti i „Pravna pomoć – Češka”.

Pristojba se plaća pri podnošenju zahtjeva za pokretanje postupka. Ako nije plaćena u vrijeme podnošenja zahtjeva, sud će pozvati stranku da plati pristojbu te je obavijestiti da će, ako ne plati pristojbu u određenom roku, postupak biti obustavljen.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti „Pravna pomoć – Češka”.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sudski postupak počinje na dan kada je sudu podnesen zahtjev za pokretanje postupka (vidjeti članak 82. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen) ili kada sud donese odluku o pokretanju postupka bez zahtjeva (vidjeti članak 13. stavak 2. Zakona br. 292/2013 zb. o posebnim sudskim postupcima, kako je izmijenjen). Postupak započinje samom činjenicom da je tužba (zahtjev za pokretanje postupka) podnesena sudu te sud ne izdaje posebnu potvrdu da je postupak pokrenut. Ako se tužba (zahtjev za pokretanje postupka) podnosi osobno upisniku suda, to se može potvrditi stavljanjem pečata suda na presliku tužbe.

Ako zahtjev ima nedostataka (ne sadržava propisane podatke ili je nejasan ili nerazumljiv), sud će pozvati stranku da ih ispravi. Ako se ti nedostaci ne isprave u roku koji odredi sud te se zbog toga postupak ne može nastaviti, sud će odbiti zahtjev za pokretanje postupka i obustaviti postupak.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Nakon što je postupak pokrenut sud će bez daljnjih zahtjeva osigurati da se u najkraćem mogućem roku o predmetu održi rasprava i donese odluka (vidjeti članak 100. stavak 1. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Sud je dužan izvršiti osobnu dostavu tužbe (zahtjeva za pokretanje postupka) drugim strankama u postupku (vidjeti članak 79. stavak 3. Zakona o parničnom postupku). Sud će tijekom postupka upoznati stranke s njihovim pravima i obvezama. U slučaju da je potrebno provesti određenu postupovnu radnju, sud će odrediti rok za njezinu provedbu.

Stranke i njihovi zastupnici imaju pravo uvida u sudski spis, osim evidencije glasovanja, te pravo izrade izvadaka i preslika. Predsjedavajući sudac dopustit će uvid u sudski spis te izradu izvadaka i preslika svakome tko ima legitiman interes ili valjane razloge za to, osim ako je riječ o spisu čiji je sadržaj povjerljiv u skladu sa zakonom (vidjeti članak 44. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

Posljednji put ažurirano: 20/04/2018

Verziji ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Irska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Obraćanje sudu često je krajnja mjera ako su drugi pokušaji rješavanja spora bili neuspješni. Druga je mogućnost primjena postupaka alternativnog rješavanja sporova. (Vidjeti informativni listić o „Alternativnom rješavanju sporova”).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskog postupka razlikuju se ovisno o predmetu. Pitanje rokova može pojasniti pravni savjetnik ili [ured za informiranje građana](#) o pristupu pravosuđu.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti informativni listić o „Nadležnosti sudova”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Na nižim je sudovima (tj. regionalnim i okružnim sudovima) tužbu protiv fizičke osobe moguće podnijeti sudu koji je nadležan u mjestu uobičajenog boravišta tuženika ili jednog od tuženika, a tužbu protiv pravne osobe sudu koji je nadležan u mjestu sjedišta te pravne osobe. U većini je ugovornih sporova nadležan sud u okrugu ili regiji gdje je navodno sklopljen ugovor; u postupcima za naknadu štete, gdje je navodno počinjena protupravna radnja; u obiteljskopравnim postupcima, prema adresi boravišta podnositelja zahtjeva te, u sporovima koji se odnose na pravo posjeda ili vlasništvo nad nekretninama, gdje se nalaze objekti ili zemljišta koji su predmet tog postupka.

Za više pojedinosti o sudskoj nadležnosti, vidjeti informativni listić o „Nadležnosti sudova”.

Na internetskim stranicama [Sudske službe Irske](#) (*Courts Service of Ireland*) dostupne su informacije o ustroju sudova. Sudska služba objavljuje i brošuru *Explaining the Courts* radi informiranja javnosti. Više pojedinosti o sustavu sudova dostupno je i na internetskim stranicama Odbora za informiranje građana (*Citizens Information Board*).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Nadležni sud kojemu se podnosi tužba utvrđuje se prema prirodi (ugovor, naknada štete itd.) i vrijednosti tužbe.

Za više pojedinosti, vidjeti informativni listić o „Nadležnosti sudova”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Nije uvijek nužno pokretati postupak putem posrednika, o tome odlučujete sami ovisno o složenosti predmeta. Ako se odlučite za posrednika, morate angažirati odvjetnika (*solicitor*). Komora odvjetnika Irske [\(The Law Society\)](#) tijelo je koje provodi akreditaciju te regulira profesiju odvjetnika.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjev se mora podnijeti nadležnom uredu Sudske službe ovisno o iznosu naknade koji potražujete (za više pojedinosti o nadležnom sudu, vidjeti informativni listić o „Nadležnosti sudova“). Uredi Sudske službe nalaze se diljem Irske, a njihove adrese i radno vrijeme dostupni su na internetskim stranicama [Sudske službe](#).

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U Irskoj se zahtjev može podnijeti na engleskom ili irskom jeziku. Zahtjev mora biti na posebnom obrascu koji odgovara jurisdikciji u kojoj podnosite svoju tužbu. Zahtjev se ne može poslati telefaksom ili elektroničkom poštom, morate ga osobno dostaviti nadležnom uredu Sudske službe. Zahtjev se ne može podnijeti usmeno.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Postoje posebni obrasci za pokretanje postupaka od kojih je većinu moguće preuzeti s internetskih stranica [Sudske službe](#), a ostali su navedeni u [Sudskom poslovniku \(Court Rules\)](#). U tim se obrascima navode elementi koje je nužno uvrstiti u spis. Iako se od službenika Sudske službe mogu zatražiti određene ograničene smjernice, ti službenici mogu davati samo postupovne informacije jer im je zabranjeno davati savjete o meritumu tužbe ili preporuke o pokretanju postupka.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudski troškovi, poznati kao sudske pristojbe, plaćaju se za većinu vrsta zahtjeva. Pristojbe se moraju platiti pri podnošenju zahtjeva u nadležnom uredu Sudske službe. Pojedinosti o različitim naknadama dostupne su na internetskim stranicama [Sudske službe](#). Razlikuje se plaćanje naknade odvjetniku, ako ga imate, pri čemu Sudska služba nije nadležna za to pitanje. Ako ste angažirali odvjetnika, on će vas obavijestiti o iznosu i roku plaćanja naknade.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti informativni listić o „Pravnoj pomoći“.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak je službeno pokrenut kad je ured Sudske službe objavio vašu tužbu. Ovisno o jurisdikciji u kojoj podnosite tužbu, vaša tužba možda neće biti objavljena prije nego što je dostavljena drugoj stranci. Na sudu za sporove male vrijednosti vašu tužbu drugoj stranci šalje tajnik suda. Na drugim ćete sudovima morati sami dostaviti tužbu drugoj stranci ili angažirati posrednika da to učini. To možete saznati u uredu Sudske službe u kojemu ste odlučili podnijeti tužbu. Službenici Sudske službe obavijestit će vas ako niste ispunili sve postupovne zahtjeve za podnošenje tužbe, a o tome je li vaš predmet pravilno izložen odlučuje sudac.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

U [Poslovniku](#) svakog suda navode se rokovi, a te informacije možete provjeriti u uredu Sudske službe u kojemu ste podnijeli tužbu.

Posljednji put ažurirano: 18/11/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Grčka

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Može biti prikladno upotrijebiti načine alternativnog rješavanja sporova. Vidjeti odgovarajuću temu.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Postoje različiti rokovi zastare za pokretanje sudskog postupka ovisno o predmetu. Pojedinosti o roku zastare za pokretanje sudskog postupka može dati pravni savjetnik ili služba za savjetovanje građana.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti „Nadležni sudovi“.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti „Nadležni sudovi – Grčka“

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti „Nadležni sudovi – Grčka“

Postupak koji treba slijediti za podnošenje tužbe.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Postupak mora pokrenuti odvjetnik, osim u sljedećim slučajevima: 1. postupci koji se pokreću pred okružnim građanskim sudom (*Irinodikio*), 2. privremene mjere i mjere osiguranja, 3. sprječavanje neposredne opasnosti (članak 94. stavak 2. Zakona o parničnom postupku) te 4. radni sporovi o kojima odlučuje jednočlani prvostupanjski sud (*Monomelos Protodikio*) ili okružni građanski sud (članak 665. stavak 1. Zakona o parničnom postupku). Stoga je, kao opće pravilo, potrebna prisutnost pravnog zastupnika. Postoje određeni postupci, npr. privremene mjere i mjere osiguranja, sporovi male vrijednosti, radni sporovi itd. u kojima dotična osoba može zastupati samu sebe.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Za pokretanje sudskog postupka mora se podnijeti zahtjev tajništvu nadležnog suda. Za sastavljanje tužbenog zahtjeva potrebno se obratiti odvjetniku, koji će ga podnijeti tajništvu nadležnog suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

(a) Zahtjev mora biti sastavljen isključivo na grčkom jeziku;

(b) kao opće pravilo, zahtjev se podnosi u pisanom obliku. Može se podnijeti usmeno okružnom građanskom sudu ako u mjestu sjedišta suda nema službeno imenovanih odvjetnika ili lokalnih nelicenciranih pravnih savjetnika (*dikolavoi*). U tom se slučaju sastavlja izvješće (članci 111. i 115. te članak 215. stavak 2. Zakona o parničnom postupku) i

(c) zahtjev se može podnijeti i elektroničkim putem, pod uvjetom da je potpisan naprednim elektroničkim potpisom (članak 117. stavak 2. i članak 119. stavak 4. Zakona o parničnom postupku; Predsjednička odluka br. 25/2012).

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoje posebni obrasci za pokretanje postupaka. Spis uključuje tužbeni zahtjev, ako je to potrebno (nije obvezno za okružne građanske sudove i mjere osiguranja), te ako stranka u postupku podnosi pisane dokaze.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudske pristojbe plaćaju se kako slijedi: stranka u postupku trebala bi pokriti odgovarajuće troškove i pristojbe. Stoga bi tužitelj trebao platiti biljege, sudske biljege te naknade za različite fondove (npr. fond za odvjetničke naknade (TN), fond za odvjetničke naknade u Ateni (TPDA) itd.) koje se plaćaju nakon podnošenja tužbe. O tome kada i kako će odvjetnik biti plaćen dogovara se sa strankom u postupku.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Da, možete, u skladu s uvjetima iz članaka od 194. do 204. Zakona o parničnom postupku (ako bi plaćanje sudskih troškova ugrozilo egzistenciju dotične osobe i članova njezine obitelji). Potrebni su sljedeći dokumenti: 1. potvrda gradonačelnika ili predsjednika zajednice u kojoj tužitelj živi i njegovu profesionalnom, financijskom i obiteljskom statusu te 2. potvrda voditelja poreznog ureda u mjestu u kojem tužitelj živi o tome je li u posljednje tri godine podnio prijavu poreza na dohodak ili drugog izravnog poreza, kao i potvrda točnosti porezne prijave.

Daljnji koraci koje treba poduzeti u vezi s postupkom.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Smatra se da je postupak pokrenut kada je zahtjev za pokretanje postupka podnesen tajništvu suda kojem je upućen te je primjerak zahtjeva dostavljen tuženiku (članak 215. Zakona o parničnom postupku). Sastavljanje i podnošenje izvješća smatra se potvrdom da je postupak pokrenut. Nakon što je zahtjev podnesen nadležnom sudu sastavlja se akt o podnošenju te se utvrđuje datum ročišta kako bi tužitelj bio obaviješten o pojedinostima pokretanja postupka.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Datum prvog ročišta u postupku utvrđuje tajništvo nadležnog suda, a stranka u postupku poziva se na svako daljnje zasjedanje suda ili u vezi sa svakom radnjom koja se poduzima u postupku. Svaka stranka u postupku ima pravo zahtijevati primjenu ubrzanog postupka. Smjernice daje i ovlašteni odvjetnik. Konačno, u odnosu na sva pitanja, na drugostupanjskom sudu, tj. prizivnom sudu obvezna je prisutnost odvjetnika, čak i ako prisutnost pravnog zastupnika nije bila obvezna u tim postupcima (prvo pitanje) pred prethodno navedenim prvostupanjskim sudovima. Naravno, to se odnosi i na postupke koji se pokreću pred grčkim Vrhovnim građanskim i kaznenim sudom (*Arios Pagos*).

Posljednji put ažurirano: 24/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [es](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Kako postupiti? - Španjolska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Sporovi se mogu riješiti bez pokretanja sudskog postupka. Mogu vam biti korisni podaci o alternativnom rješavanju sporova, kao što je [mirenje](#).

Stranke mogu zatražiti mirenje i tijekom sudskog postupka.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rok za pokretanje sudskog postupka razlikuje se ovisno o predmetu. Pitanje rokova ili rokova zastare pravno je složeno te je preporučljivo savjetovati se s odvjetnikom ili pravnim centrom koji pruža informacije o pristupu pravosuđu.

Kao opće pravilo i samo kao ogledni primjeri:

- (a) rok zastare za dugovanja koja proizlaze iz ugovora iznosi pet godina;
- (b) rok zastare za izvanugovornu štetu iznosi godinu dana.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Ako ste odlučili riješiti spor u sudskom postupku, trebate se obratiti sudu u ovoj državi članici.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti pravila o nadležnosti na internetskoj stranici [Competencia de los tribunales](#)

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti pravila o nadležnosti na internetskoj stranici [Competencia de los tribunales](#)

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Kao opće pravilo, za pokretanje sudskog postupka u Španjolskoj trebate angažirati:

- (a) pravnog zastupnika (*procurador*) i
- (b) odvjetnika koji će vas zastupati na sudu.

Te pravne stručnjake ne trebate angažirati u sljedećim slučajevima:

ako iznos vaše tražbine ne prelazi 2 000 EUR;

ako podnosite zahtjev u okviru posebnog brzog postupka koji se naziva „postupak za platni nalog”, pod uvjetom da ste dostavili dokumentirane dokaze o dugovanju. U tim slučajevima nema ograničenja u pogledu iznosa tražbine;

ako podnosite zahtjev za poduzimanje žurnih mjera prije početka postupka. To obuhvaća privremene mjere u postupcima poništenja, rastave ili razvoda braka. Mjere su namijenjene rješavanju neodgodivih osobnih i financijskih potreba bračnih drugova i njihove djece ako jedan od bračnih drugova namjerava pokrenuti postupak poništenja, rastave ili razvoda braka.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijarnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjevi se moraju podnijeti u pisarnici mjesno nadležnog suda. Zahtjev će zaprimiti:

- (a) sudski službenik odgovoran za pisarnicu i zajedničke opće službe ili
- (b) službenik pisarnice koji je ovlašten djelovati pod nadzorom i odgovornošću sudskog službenika.

Sudski službenici i službenici pisarnice koje oni odrede jedine su osobe koje mogu potvrditi datum i vrijeme podnošenja tužbe, dokumenata kojima se pokreće postupak i svih drugih dokumenata za čije podnošenje postoje obvezni rokovi.

Tužbe u građanskim ili trgovačkim stvarima ne mogu se podnijeti bilo kojem drugom javnom tijelu, uključujući istražni sud.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U načelu se u sudskim postupcima mora upotrebljavati španjolski jezik. U onim autonomnim zajednicama koje imaju vlastiti jezik (Katalonija, Valencija, Balearski otoci, Galicija i Baskija), može se upotrebljavati i taj jezik.

Sve druge osobe koje sudjeluju u postupku mogu se u pisanim dokumentima i usmenom postupku služiti španjolskim ili jezikom autonomne zajednice u kojoj se vodi postupak. Ako osoba ne razumije jezik autonomne zajednice, sud će imenovati tumača za prevođenje na španjolski jezik. Imenovanje se provodi ako je to propisano zakonom ili na zahtjev osobe koja tvrdi da joj je uskraćeno pravo na pravični postupak. Ako netko drugi osim stranke iznosi dokaze na nekom drugom jeziku jer ne govori španjolski ili jezik autonomne zajednice, za angažiranje tumača bit će odgovorna stranka koja predlaže te dokaze.

Postupak se uvijek pokreće u pisanoj obliku u dokumentu koje se naziva „tužba“ (*demanda*). Ako iznos tužbe nije veći od 2 000 EUR, to može biti jednostavan dokument koji mora sadržavati sljedeće informacije:

- (a) osobne podatke i adresu tužitelja te, ako su poznati, osobne podatke i adresu druge stranke;
- (b) što točno tužitelj zahtijeva od druge stranke.

Osobe koje nisu angažirale pravnog zastupnika mogu odabrati hoće li komunicirati sa sudovima elektroničkim putem, a odabranu metodu mogu promijeniti u bilo kojem trenutku.

Za podnošenje početnog zahtjeva i naknadnih dokumenata koji se odnose na tužbu ili drugih dokumenata svi pravni stručnjaci moraju upotrebljavati elektroničke ili sustave sudova za pohranu podataka na daljinu kako bi se osiguralo da su podnesci autentični te da postoji pouzdana evidencija o tome kada su dokumenti poslani i primljeni, kao i o datumu na koji su poslani i primljeni.

Sljedeće organizacije i pojedinci isto su tako dužni komunicirati sa sudovima elektroničkim putem:

- (a) pravni subjekti;
- (b) udruženja bez pravne osobnosti;
- (c) svatko tko obavlja strukovnu djelatnost koja zahtijeva obvezno članstvo u strukovnom tijelu za postupke i poslove koje obavljaju sa sudovima u sklopu svoje strukovne djelatnosti;
- (d) javni bilježnici i voditelji registara;
- (e) svatko tko zastupa nekoga tko je dužan komunicirati sa sudovima elektroničkim putem;
- (f) državni službenici u postupcima i poslovima koje obavljaju tijekom izvršavanja svojih dužnosti.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Za podnošenje tužbi čiji iznos nije veći od 2 000 EUR postoje standardni obrasci i ispisani dokumenti, kao i za financijske tražbine podnesene u okviru posebnog postupka koji se naziva „postupak za platni nalog“. U okviru postupka za platni nalog nema ograničenja u pogledu iznosa tražbine, ali morate podnijeti dokumentirane dokaze o dugovanju.

Ti su obrasci (zajedno s priručnicima za korisnike) dostupni na internetu na sljedećim adresama:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Atencion-Ciudadana/Modelos-normalizados/El-juicio-verbal->

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Atencion-Ciudadana/Modelos-normalizados/El-proceso-monitorio>

Isto su tako dostupni javnosti u sudskim pisarnicama i središnjim službama za svaki sudski okrug.

Ako obrazac ne postoji ili se ne može upotrijebiti, sudu morate podnijeti pisanu tužbu. Za tužbe čiji iznos nije veći od 2 000 EUR riječ je o vrlo jednostavnom dokumentu. Sve što treba sadržavati jesu osobni podaci tužitelja, osobni podaci druge stranke, ako su poznati, te točan opis onoga što tužitelj zahtijeva. Za tužbe čiji je iznos veći od 2 000 EUR dokument je složeniji jer mora uključivati i opis činjenica u predmetu, pravnu osnovu za tužbu te numerirani popis u kojemu se jasno navode podneseni dokumenti i drugi dokazi.

U oba se slučaja početnom zahtjevu moraju priložiti dokumentirani dokazi kojima se potkrepljuje tužba te sva izvješća vještaka ili drugi dokazi povezani s predmetom. Ti se dokumenti uglavnom ne mogu podnijeti na kasniji datum, osim u vrlo posebnim slučajevima.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Fizičke osobe oslobođene su plaćanja pristojbe.

Pravni subjekti (trgovačka društva, zaklade, udruženja) dužni su platiti pristojbu za podnošenje tužbe građanskim, trgovačkim ili upravnim sudovima te za podnošenje žalbe protiv presude koju su donijeli socijalni sudovi. Na kaznenim se sudovima pristojbe ne plaćaju. Više je informacija dostupno na:

<https://www.agenciatributaria.gob.es/AEAT.sede/Ayuda/GC07.shtml>

U autonomnoj zajednici Kataloniji pravni subjekti (ali ne fizičke osobe) dužni su platiti pristojbu:

http://administraciojusticia.gencat.cat/ca/serveis_als_ciutadans/gestions_i_tramits/taxes_adm_justicia/taxes_admjus_cat/

Ne postoje standardne tarife za odvjetničke usluge. Visina odvjetničke naknade i način plaćanja utvrđuju se uzajamnim dogovorom između odvjetnika i klijenta.

Postoji standardna tarifa za naknade koje naplaćuju pravni zastupnici. Vidjeti

<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2003-21104&p=20060128&tn=0>

Pravni stručnjaci uglavnom zahtijevaju plaćanje određenog iznosa za pokriće početnih troškova unaprijed, pri čemu se taj iznos uračunava u ukupnu naknadu. Postupak je podijeljen u faze, a pravni stručnjaci mogu od svojih klijenata zatražiti da plate odgovarajući postotak ukupne naknade na početku svake faze.

Pravni stručnjaci obično ne zahtijevaju plaćanje cijele naknade prije okončanja postupka.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Osobe koje mogu dokazati da ne posjeduju dostatna financijska sredstva za sudski postupak imaju pravo na pravnu pomoć. Financijsko stanje osobe ocjenjuje se s pomoću indeksa poznatog kao IPREM (javni indeks prihoda).

Smatra se da osoba ne posjeduje dostatna financijska sredstva za sudski postupak ako godišnji dohodak njezina kućanstva iz svih izvora nije veći od:

- (a) dvostruke vrijednosti IPREM-a koji se primjenjuje u trenutku podnošenja zahtjeva za osobe koje nisu dio obiteljske zajednice;
- (b) dvije i pol vrijednosti IPREM-a koji se primjenjuje u trenutku podnošenja zahtjeva za osobe koje su dio obiteljske zajednice s manje od četiri člana;
- (c) trostruke vrijednosti IPREM-a za osobe koje su dio obiteljske zajednice s najmanje četiri člana.

Godišnji izračun IPREM-a za 2017. iznosi 6 390,13 EUR.

Pravo na pravnu pomoć mogu ostvariti i određene neprofitne organizacije.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Smatra se da je postupak službeno pokrenut od datuma na koji je podnesena tužba, odnosno kad je dostavljena uredu sudskog službenika te je, nakon potvrde da je taj sud nadležan za predmet, izdan nalog kojim se tužba uzima u postupak.

O sudskoj odluci o uzimanju tužbe u postupak te o svim naknadnim odlukama bit ćete obaviješteni preko svojeg pravnog zastupnika, ako ga imate. U slučajevima kada nije potreban pravni zastupnik, bit ćete izravno obaviješteni dostavom pošiljke uz potvrdu o primitku na adresu navedenu u tužbi.

Ako tužba sadržava pogrešku zbog koje se ne može uzeti u postupak, sud će odrediti rok u kojem je trebalo ispraviti. Ako se pogreška ne može ispraviti, sudski će službenik o tome obavijestiti suca, koji će odlučiti hoće li dopustiti nastavak tužbe.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Stranke će odmah biti obaviještene o svim fazama i događajima u postupku, izravno ili preko njihova pravnog zastupnika, ako ga imaju.

Kao opće pravilo, ne postoji unaprijed utvrđeni raspored postupka, ali postoje rokovi koji se moraju poštovati.

Posljednji put ažurirano: 25/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Francuska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Ponekad je bolje upotrebljavati alternativne načine rješavanja sukoba. Vidjeti ovu [temu](#).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi zastare mijenjaju se ovisno o slučaju. Pitanje rokova zastare može pojasniti pravni savjetnik ili ured za informiranje građana o obraćanju sudu.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti temu „[Nadležnost sudova](#)”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti temu „[Nadležnost sudova](#)”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti temu „[Nadležnost sudova](#)”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U nekim slučajevima moraju se upotrebljavati usluge sudskog izvršitelja ako se postupak mora pokrenuti slanjem poziva koji osoba koja se obratila sudu upućuje protivnoj stranci. Taj poziv može izdati samo sudski izvršitelj. To je slučaj u postupcima pred regionalnim sudovima (*tribunaux de grande instance*), osim u postupcima u kojima nije obvezno zastupanje odvjetnika. Valja napomenuti da je za postupke privremene pravne zaštite obvezno pokretanje postupka slanjem poziva. U brakorazvodnim postupcima, u kojima je obvezno odvjetničko zastupanje, postupak se pokreće podnošenjem tužbe.

Sudu za maloljetnike obraća se jedan od roditelja, skrbnik ili sam maloljetnik običnom tužbom.

Kako bi se postupak pokrenuo pred sucem u ovršnom postupku, obvezno je uputiti poziv, osim u postupcima izvršenja odluka o protjerivanju.

Poziv nije obavezan za pokretanje postupka pred okružnim sudom čija vrijednost ne premašuje 4000 EUR, kao i postupka koji se odnosi na nalog za plaćanje ugovornih ili zakonskih potraživanja određenog iznosa.

Pred trgovačkim sudom postupak za platni nalog koji se može pokrenuti podnošenjem obične tužbe odnosi se na potraživanja koja proizlaze iz bankovne mjenice, mjenice, zadužnice ili isprave o prijenosu prava. U drugim se stvarima tužba pokreće slanjem poziva.

Pred radnim sudom (*conseil des prud'hommes*) tužbu je moguće pokrenuti preporučenim pismom ili izravno u tajništvu suda, pisanim ili usmenim putem.

Sudu za poljoprivredno zemljište (*tribunal paritaire des baux ruraux*) moguće je obratiti se preporučenim pismom sa zahtjevom za potvrdu primitka upućenim tajništvu tog suda, osim u slučajevima kada je potrebna objava zahtjeva u registru nekretnina ili kada je obavezan nalog sudskog službenika.

Pred sudom za predmete u području socijalne sigurnosti postupak se može pokrenuti tek nakon prethodnog upućivanja odboru za mirno rješavanje sukoba.

Tužba se podnosi pismom ili izjavom danom u uredu tajništva.

Stranke se jednako tako mogu obratiti sudu zajedničkom tužbom, zajedničkim djelovanjem kojim suda podnose svoje zahtjeve. Tužba se dostavlja tajništvu suda.

Pred regionalnim sudom načelno postoji obveza odvjetničkog zastupanja, osim u pitanjima komercijalnih zakupa, postupaka privremene pravne zaštite, gubitka ili ukidanja roditeljske skrbi i izjava o napuštanju. Pred sucem za predmete obiteljskog prava nije potrebno imati zastupanje odvjetnika za postupke u području delegiranja roditeljske skrbi, postupke nakon razvoda, u području roditeljske skrbi, utvrđivanja doprinosa za troškove braka i obveza uzdržavanja. Odvjetničko zastupanje nije obvezno pred trgovačkim sudom, okružnim sudom, sucem u ovršnom postupku, sudom za maloljetnike, sudom za predmete u području socijalne sigurnosti, radnim sudom i sudom za poljoprivredno zemljište.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijammom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Sve zahtjeve za informacije valja podnijeti na recepciji svakog suda. Nadalje, u većini sudova, pravnih centara i gradskih vijećnica dostupno je besplatno pravno savjetovanje.

Za podnošenje sudske tužbe obratite se tajništvu suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Francuski je jedini dopušteni jezik. Tijekom rasprave stranka može imati pomoć tumača, ali sudac nije obavezan koristiti se uslugama tumača ako poznaje jezik kojim govori predmetna stranka.

Svi se zahtjevi načelno podnose u pisanom obliku. Međutim, pred radnim sudovima i u okviru postupka davanja izjave tajništvu okružnog suda zahtjev se može podnijeti u usmenom obliku i može ga registrirati službenik tajništva.

Pred radnim sudom postupci se jednako tako mogu pokrenuti dobrovoljnim pojavljivanjem stranaka pred uredom za mirenje.

Prema trenutačnim propisima nije moguće pokrenuti postupak pred građanskim sudom s pomoću telefaksa ili elektroničke pošte.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Jedini postupak u kojem postoji posebni obrazac za pokretanje postupka jest davanje izjave tajništvu pred okružnim sudom. U ostalim postupcima spis mora sadržavati podatke o tužitelju i tuženiku te sve dokumente koji se odnose na predmet spora, koji, ovisno o slučaju, moraju biti podneseni tajništvu pri pokretanju postupka ili suda u vrijeme rasprave.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Država u načelu ne naplaćuje troškove pokretanja postupka, osim postupaka koji se odnose na trgovačke sudove, u kojima se naplaćuju pristojbe tajništva. Međutim, od donošenja Uredbe 2011-1202 od 28. rujna 2011. o pristojbama koje se uplaćuju u fond za naknade za pravnike koji rade na žalbenim sudovima (*avoués*) i doprinos pravnoj pomoći, pri podnošenju zahtjeva obvezno je plaćanje doprinosa u iznosu od 35 EUR. Taj je iznos moguće platiti u tajništvu s pomoću bankovne kartice.

U slučaju podnošenja žalbe valja dodati 150 EUR; taj iznos moraju platiti obje stranke, a uplaćuje se u fond za naknadu pravika koji rade na žalbenim sudovima (*avoués*), čija je struka spojena sa strukom odvjetnika počevši od 1. siječnja 2012. Od tog datuma više ih nije obvezno upotrebljavati kao posrednike.

Troškovi predstavljaju rashode nastale vođenjem postupka. Među ostalim, obuhvaćaju naknade za svjedoke, naknade za stručnjake, sudske službenike i odvjetnike, uz njihove nagrade. Određeni se troškovi moraju platiti na početku ili tijekom postupka. Na kraju postupka sudac najčešće nalaže plaćanje troškova stranci koja nije uspjela u postupku, osim ako ne prima pravnu pomoć.

Nagrade odvjetnika podliježu dogovoru o nagradi koji odvjetnik sklapa sa svojim klijentom. Odvjetnici mogu zatražiti predujam, odnosno iznos koji se klijent plaća unaprijed ili tijekom rada odvjetnika.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Da, ako sredstva kojim raspolaže podnositelj zahtjeva za pravnu pomoć ne premašuju gornju granicu prihvatljivosti, koja se revidira svake godine (tijekom 2012. dopušteni iznos za potpunu pravnu pomoć iznosio je 929 EUR, a za djelomičnu 1393 EUR). Gornje granice mogu se izmijeniti ovisno o obiteljskom stanju tužitelja (vidjeti temu „Pravna pomoć – Francuska“).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sudu se može obratiti:

za postupke u kojima je poziv obavezan podnošenjem preslike poziva tajništvu suda;

za ostale postupke podnošenjem ili registracijom zahtjeva u tajništvu suda;

podnositelji zahtjeva ne dobivaju potvrdu o valjanosti pokretanja postupka.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Tajništvo suda može dati sve obavijesti o napretku postupka i utvrđenom datumu rasprave.

Poveznice

 [Stranica Ministarstva pravosuđa](#)

Posljednji put ažurirano: 19/06/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Hrvatska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Stranka može spor riješiti na sudu, no postoje i izvansudske metode rješavanja sporova. U Republici Hrvatskoj takve metode uključuju arbitražu, mirenje i sudske postupke u širem smislu u cilju poticanja postizanja nagodbi.

Postupak mirenja u građanskim, trgovačkim, radnim i drugim sporovima o pravima kojima stranke mogu slobodno raspolagati uređen je Zakonom o mirenju („Narodne novine“, broj 18/11). Mirenje ili medijacija (lat. *mediare* = posredovanje) je svaki postupak, bez obzira na njegov naziv (mirenje, medijacija, posredovanje, koncilijacija), u kojem stranke nastoje sporazumno riješiti svoj spor, odnosno postići međusobno prihvatljiv sporazum koji je u skladu s njihovim potrebama i interesima, uz pomoć treće nepristrane osobe – jednog ili više izmiritelja (posrednik, medijator, koncilijator), koji strankama pomažu postići nagodbu, bez ovlasti da im nametnu obavezujuće rješenje. Mirenje se provodi na način o kojem su se stranke sporazumjele, a sam postupak mirenja karakterizira dispozitivnost i stranačka autonomija, dobrovoljnost i konsenzualnost, neformalnost i povjerljivost postupka, procesna ravnoteža stranaka.

S druge strane, arbitraža ili izabrano suđenje je suđenje pred arbitražnim sudom bez obzira organizira li ga ili njegovo djelovanje osigurava pravna osoba ili tijelo pravne osobe koje organizira i osigurava djelovanje arbitražnih sudova ili ne. Arbitraža je dobrovoljan, brz, učinkovit, ne javan način rješavanja sporova gdje stranke mogu dogovoriti tko će suditi dođe li do spora, mjestu arbitraže, mjerodavnom materijalnom i procesnom pravu, jeziku ili o jezicima na kojima će se provoditi arbitraža, a odluka arbitražnog suda o biti spora ima snagu pravomoćne sudske presude.

Zakonom o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14; dalje u tekstu: ZPP) propisano je da sud može tijekom cijeloga parničnog postupka strankama predložiti da spor riješe u postupku mirenja pri sudu ili izvan suda. Također, sud će tijekom pripremnog ročišta strankama predložiti da spor riješe u postupku mirenja, odnosno upozoriti stranke na mogućnost sudske nagodbe.

U određenim slučajevima (podnošenje tužbe protiv Republike Hrvatske), osoba koja namjerava podnijeti takvu tužbu dužna se je prije podnošenja iste obratiti sa zahtjevom za mirno rješenje spora državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje na sudu pred kojim namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske, osim u slučajevima u kojima je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe. Zahtjev za mirno rješenje spora mora sadržavati sve ono što mora sadržavati tužba.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskog postupka ovise o vrsti i pravnoj prirodi zahtjeva. Tako je primjerice kod sudske zaštite prava iz radnog odnosa propisan rok od petnaest dana u kojem radnik mora podnijeti tužbu nadležnom sudu radi zaštite povrijeđenog prava i to nakon što je radnik podnio poslodavcu zahtjev za zaštitu prava, osim u slučaju zahtjeva radnika za naknadom štete ili drugog novčanog potraživanja iz radnog odnosa.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Da. U Republici Hrvatskoj, u parničnom postupku, sudovi sude u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom, a sudbenu vlast obavljaju redovni i specijalizirani sudovi te Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Redovni sudovi su općinski sudovi i županijski sudovi. Specijalizirani sudovi su trgovački sudovi, upravni sudovi, prekršajni sudovi, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

Najviši sud u Republici Hrvatskoj je Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Zakonom se mogu prema stvarnoj nadležnosti ili za određena pravna područja ustanovljavati i drugi redovni i specijalizirani sudovi.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Opće je pravilo da je za suđenje nadležan sud koji je općemjesno nadležan za tuženika, a to će biti sud na čijem području tuženik ima prebivalište, a ako tuženik nema prebivalište u Republici Hrvatskoj opće mjesno nadležan je sud na čijem području tuženik ima boravište.

Ako tuženik pored prebivališta ima i boravište u kojem drugom mjestu, a prema okolnostima može se pretpostaviti da će tu dulje vrijeme boraviti, općemjesno je nadležan i sud boravišta tuženika.

Za suđenje u sporovima protiv državljanina Republike Hrvatske koji stalno živi u inozemstvu, kamo je upućen na službu ili na rad od državnog tijela ili pravne osobe, općemjesno je nadležan sud njegova posljednjeg prebivališta u Republici Hrvatskoj.

U sporu s međunarodnim elementom, sud u Republici Hrvatskoj nadležan je za suđenje kad je njegova nadležnost izričito određena zakonom ili međunarodnim ugovorom. Ako u zakonu ili međunarodnom ugovoru nema izričite odredbe o nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj za određenu vrstu sporova, sud u Republici Hrvatskoj nadležan je za suđenje u toj vrsti sporova i kad njegova nadležnost proizlazi iz odredaba zakona o mjesnoj nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Navedeno ovisi o vrsti spora i odredbama ZPP-a koje reguliraju pitanja stvarne i mjesne nadležnosti.

Vrijednost predmeta spora ne predstavlja poseban kriterij koji bi utjecao na stvarnu i/ili mjesnu nadležnost sudova u Republici Hrvatskoj.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Prema sadašnjem parničnom procesnom uređenju u skladu s odredbama ZPP-a, svaka je stranka – fizička i pravna osoba – ovlaštena slobodno odabrati hoće li se samostalno zastupati u postupku, ili će uzeti punomoćnika, koji je u pravilu iz redova odvjetnika, ako odredbama ZPP-a nije drugačije određeno. S druge strane, značajno ograničenje od načela permisivnosti predstavlja odredba članka 91. ZPP-a kojom je propisano da ako u parnicama o imovinsko-pravnim zahtjevima vrijednost predmeta spora prelazi 50.000,00 kuna, punomoćnici pravnih osoba mogu biti samo osobe koje imaju položen pravosudni ispit.

Također, odredbom članka 91.a ZPP-a propisano je da stranka može podnijeti reviziju preko opunomoćenika koji je odvjetnik, a samo iznimno, stranka može sama podnijeti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao opunomoćenik osoba koja ju je prema odredbama ZPP-a ili kojega drugog zakona ovlaštena zastupati u tom svojstvu iako nije odvjetnik – ako ima položen pravosudni ispit.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Parnični postupak pokreće se tužbom pred nadležnim sudom, a tužba se može podnijeti neposredno u prijamnoj pisarnici suda, putem pošte i telegrafski.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Parnični postupak vodi se na hrvatskom jeziku i uz uporabu latiničnog pisma ako za uporabu u pojedinim sudovima nije zakonom uveden koji drugi jezik ili koje drugo pismo.

Stranke i drugi sudionici u postupku upućuju sudu svoje tužbe, žalbe i druge podneske na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Tužba se može podnijeti neposredno u prijamnoj pisarnici suda, putem pošte i telegrafski premda je u praksi najčešće da se podnosi ili neposredno u prijamnoj pisarnici suda ili putem pošte.

Zakonom o parničnom postupku predviđena je mogućnost da se u postupku pred trgovačkim sudovima podnesak može podnijeti u elektroničkom obliku. Podnesak u elektroničkom obliku mora biti potpisan naprednim elektroničkim potpisom u skladu s posebnim propisima. S obzirom da još nije uspostavljen jedinstveni informacijski sustav to se u praksi navedene odredbe još ne primjenjuju.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Obrasci se koriste samo kod europskih postupaka za sporove male vrijednosti, a detaljnije o tome vidjeti informativni priručnik pod nazivom „[Sporovi male vrijednosti – Republika Hrvatska](#)“.

Zakonom o parničnom postupku propisano je što tužba treba sadržavati i to: određen zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja, činjenice na kojima tužitelj temelji zahtjev, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, a i druge podatke koje mora imati svaki podnesak (članak 106. ZPP-a).

Ono što svaki podnesak, uključujući tužbu mora sadržavati jest: oznaku suda, ime, prebivalište, odnosno boravište stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika, ako ih imaju, osobni identifikacijski broj stranke koja podnosi podnesak, predmet spora, sadržaj izjave i potpis podnositelja.

Stranka, odnosno njezin zastupnik potpisuju podnesak na njegovu kraju.

Ako izjava sadrži kakav zahtjev, stranka treba da u podnesku navede činjenice na kojima temelji zahtjev i dokaze kad je to potrebno.

Sud će po tužbi postupiti i kad tužitelj nije naveo pravnu osnovu tužbenog zahtjeva; a ako je tužitelj pravnu osnovu naveo, sud nije za nju vezan.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U odnosu na sudske troškove, stranka je obvezna platiti sudske pristojbe koje su regulirane Zakonom o sudskim pristojbama („Narodne novine“, broj 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15; dalje u tekstu: ZSP).

Pristojbe propisane ZSP-om dužna je platiti osoba na čiji se zahtjev ili u čijem se interesu poduzimaju radnje propisane zakonom.

Obveza plaćanja pristojbe, ako ZSP-o, nije drukčije propisano, nastaje:

- za podneske (tužbe, pravne lijekove, prijedloge za ovrhu i dr.) - u trenutku kada se predaju, a za podneske dane na zapisnik - kada je zapisnik dovršen,
- za odgovor na tužbu po pravomoćnom završetku postupka za svaku stranku razmjerno uspjehu u parnici,
- za sudske prijepise - kada se zatraže,
- za sudske odluke - kada se stranci ili njenom zastupniku dostavi prijepis odluke,
- za rješenja o nasljeđivanju - kada postanu pravomoćna,
- u postupku prisilne nagodbe, stečaja i likvidacije - donošenjem odluke o glavnoj diobi ili donošenjem rješenja o odobrenju prisilne nagodbe,
- za ostale radnje - kada se zatraži njihovo poduzimanje ili kada sud započne postupati.

Opće pravilo u vezi snošenja troškova parničnog postupka jest da je stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna protivnoj stranci i njezinu umještaču nadoknaditi troškove.

U odnosu na troškove zastupanja od strane odvjetnika, pitanje nagrade i naknade troškova odvjetnika regulirano je odredbama Zakona o odvjetništvu („Narodne novine“, broj 9/94, 117/08prijevod, 50/09, 75/09 i 18/11; dalje u tekstu: ZO).

Odvjetnici imaju pravo na nagradu za svoj rad te na naknadu troškova u svezi s obavljenim radom sukladno tarifi koju utvrđuje i donosi Komora uz suglasnost ministra pravosuđa, a odvjetnici su dužni stranci izdati račun nakon izvršene usluge. U slučaju otkaza ili opoziva punomoći odvjetnik je dužan izdati račun u roku od 30 dana od dana otkaza ili opoziva punomoći.

U imovinsko-pravnim stvarima odvjetnici mogu sa strankom ugovoriti nagradu za rad i u razmjeru s uspjehom u postupku odnosno u pravnim radnjama koje će za stranku poduzeti sukladno odvjetničkoj tarifi. Takav ugovor valjan je samo ako je zaključen u pisanom obliku.

Dakle, u imovinsko-pravnim stvarima stranke mogu svoj odnos sa odvjetnikom regulirati i pisanim ugovorom.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Ako je stranci potrebna stručna pravna pomoć za pravni savjet se može obratiti odvjetnicima, koji su u Republici Hrvatskoj na temelju članka 3. ZO-a ovlašteni pružati sve oblike pravne pomoći, a osobito davati pravne savjete, sastavljati tužbe, žalbe, prijedloge, zahtjeve, molbe, izvanredne pravne lijekove i druge podneske te zastupati stranke.

Također, strankama stoji na raspolaganju mogućnost korištenja besplatne pravne pomoći. Naime, odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći („Narodne novine“, broj 143/13) propisana je mogućnost odobravanja besplatne pravne pomoći građanima koji si pravnu pomoć ne mogu osigurati, a pomoć im je potrebna. Stoga je potrebno da se radi ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć stranka obrati nadležnom uredu državne uprave u županiji te podnese zahtjev za odobravanje besplatne pravne pomoći.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Parnični postupak pokreće se podnošenjem tužbe, a počinje teći dostavom tužbe tuženiku.

Nakon primitka tužbe obavljaju se pripreme za glavnu raspravu.

Te pripreme, između ostalog, obuhvaćaju prethodno ispitivanje tužbe te će sud, ako tužba nije razumljiva ili ne sadržava sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupiti, podnositelju naložiti da podnesak ispravi odnosno dopuni u skladu s danom uputom i u tu svrhu mu vratiti podnesak radi ispravka ili dopune.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Stranke, njihove punomoćnike i zastupnike o stanju predmeta obavještava službenik sudske pisarnice na osnovi podataka iz upisnika i spisa.

Obavijest će se ograničiti na podatke o stadiju postupka i sucima pojedincima, predsjednicima vijeća, članovima vijeća i sudskim savjetnicima kojima je predmet dodijeljen u rad.

Pri davanju obavijesti zabranjeno je davati izjave o pravilnosti pojedinih sudskih radnji, kao i o vjerojatnom ishodu postupka.

Obavijesti se mogu davati telefonom, elektroničkom poštom i u pisanom obliku.

Stranke mogu same putem interneta obaviti uvid u podatke o stadiju postupka i sucima pojedincima, predsjednicima vijeća, članovima vijeća i sudskim savjetnicima kojima je predmet dodijeljen u rad ako je za sudski predmet uspostavljena usluga Javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima (usluga e-Predmet).

Rokovi za dolazak na sud i ostale korake koje poduzimaju stranke ili sud propisani su odredbama ZPP-a.

Više o rokovima i vrstama rokova vidjeti informativni paket pod nazivom „Postupovni rokovi – Republika Hrvatska“.

Posljednji put ažurirano: 23/08/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Italija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

U talijanskom je pravnom sustavu zajamčeno da se možete obratiti sudovima kao općem kanalu za zaštitu svojih prava.

Međutim, u nekim ćete slučajevima prvo morati pokušati mirenje, uz pomoć odvjetnika, i samo ako ono ne uspije, možete pokrenuti sudski postupak: to uključuje sporove oko stanovanja, prava vlasništva, podjele imovine, nasljeđivanja, obiteljskih sporazuma, najma ili zakupa, poslovnih zajmova, poslovnih najma, zahtjeva za naknadu štete zbog liječničke greške, klevete u novinama ili ostalim medijima i sporove koji se odnose na osiguranje, bankarstvo i financijske ugovore.

Druga je mogućnost arbitraža kada o sporu odlučuje privatni arbitar kojeg su odredile stranke u sporu. Oko uporabe arbitraže kao alternativnog načina rješavanja sporova moraju se dogovoriti uključene stranke.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Primjenjuju se posebni rokovi ovisno o vrsti zahtjeva. Standardni je rok 10 godina. Međutim, na neke vrste zahtjeva primjenjuju se kraći rokovi (odjeljci 2934. – 2961. Zakona o parničnom postupku).

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Kako biste dobili pravomoćnu presudu u sporu, morate se obratiti sudu. Nadležan sud odrediti ćete ovisno o vrsti spora i nacionalnim pravilima i pravilima EU-a koja se primjenjuju na nadležnost.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Osnovno je pravilo da je nadležan sud u mjestu prebivališta tuženika. To je pravilo mjesne nadležnosti kojim se utvrđuje ono što se naziva redovni sud za fizičke osobe (*foro generale delle persone fisiche*). Ovisno o vrijednosti spora, ili o posebnom predmetu spora, morat ćete se obratiti posebnom sudu za određeno područje (sucu pojedincu (*giudice di pace*), ili općem sudu (*tribunale*) koji se sastoji od jednog suca ili vijeća sudaca), ili sudu koji ne pripada redovnim sudovima za fizičke osobe (u tom slučaju govori se o obveznoj mjesnoj nadležnosti (*competenza per territorio inderogabile*)).

Vidjeti informativni listić o „Nadležnosti“.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Postupci u vezi s pokretnom imovinom u vrijednosti do 5 000 EUR moraju se pokrenuti pred sucem pojedincem (*giudice di pace*). Sudac pojedinac nadležan je i za sporove u vrijednosti do 20 000 EUR ako se odnose na naknadu štete uzrokovane kretanjem vozila i brodova. Sporove koji se odnose na veće iznose rješava opći sud (*tribunale*) u sastavu od jednog suca. Određeni se predmeti bez obzira na vrijednost dodjeljuju sucu pojedincu (odjeljak 7. treći stavak Zakona o parničnom postupku), općem sudu s jednim sucem (odjeljak 409. Zakona o parničnom postupku) ili općem sudu koji se sastoji od vijeća sudaca (odjeljak 50. - *bis* Zakona o parničnom postupku).

Vidjeti informativni listić o „Nadležnosti“.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U načelu ćete morati biti zastupani po odvjetniku: obavezno je profesionalno zastupanje (*obbligo di difesa tecnica*). To se pravilo ne primjenjuje na mala potraživanja (potraživanja u iznosu od 1 100 EUR ili manje pred sucem pojedincem) ili ako ste vi ovlašteni odvjetnik (odjeljak 86. Zakona o parničnom postupku).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjev mora biti naslovljen na drugu stranku i dostavljen odgovarajućem uredu službenika suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Zahtjev može biti usmen samo ako se podnosi sucu pojedincu (odjeljak 316. Zakona o parničnom postupku). U svim ostalim slučajevima mora biti pisan i na talijanskom jeziku. Zahtjev se ne može slati faksom ili e-poštom.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Nema propisanih obrazaca; u zahtjevu moraju biti navedene stranke, sud, predmet i naslov.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Morat ćete platiti državnu pristojbu koja će ovisiti o iznosu potraživanja u trenutku podnošenja zahtjeva (jedinstvena pristojba u skladu s Pročišćenim zakonom o sudskim troškovima, Predsjednička uredba br. 115/2002).

Iznos i rok za plaćanje odvjetničkih troškova ovisit će o izravnom dogovoru s odvjetnikom.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Talijanski državljani i strani državljani mogu tražiti pravnu pomoć ako ispunjavaju zahtjeve zakonitog osobnog dohotka (Pročišćeni zakon o sudskim troškovima, Predsjednička uredba br. 115/2002).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Tužba se smatra podnesenom

kada je dostavljena tuženiku u slučaju tužbe protiv druge stranke (*atto di citazione*),

kada je zaprimljena u pisarnici suda, u slučaju tužbe upućene sudu (*ricorso*).

Sud neće razmatrati je li tužba ispravno podnesena do suđenja kada će biti saslušane obje stranke.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Rokovi za dolazak na sud i ostale korake koje poduzimaju stranke ili sud propisani su u Zakonu o parničnom postupku. Svaki sud primjenjuje ta pravila od jednog koraka u postupku do drugog ili utvrđivanjem općeg tijeka postupka (članak 81. - *bis* Uredbe o provedbi Zakona o parničnom postupku).

Povezani priloz

[pokretanje postupka članci Zakona o parničnom postupku](#) (84 Kb)

Posljednji put ažurirano: 21/01/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Cipar

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Postoje druge mogućnosti, uključujući rješavanje spora izvansudskom nagodbom, arbitražom ili uporabom mehanizma mirenja koji je predviđen u Zakonu o određenim vidovima mirenja u građanskim stvarima 159(I)/2012.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Da, postoje. U skladu sa Zakonom o zastari 66(I)/2012, nije moguće pokrenuti postupak ako je prošlo deset (10) godina od prestanka osnove za tužbeni zahtjev, osim ako je u zakonu predviđeno drugačije, kao što je slučaj u sljedećim slučajevima:

Ako se tužbeni zahtjev odnosi na protupravne radnje, mjenice, čekove, vlastite mjenice itd., nije moguće pokrenuti postupak nakon isteka razdoblja od šest (6) godina od datuma prestanka osnove za zahtjev.

Ako se tužbeni zahtjev odnosi na naknadu za nemar, uznemiravanje ili povredu institucionalne dužnosti, nije moguće pokrenuti postupak nakon isteka razdoblja od tri (3) godine od datuma prestanka osnove za zahtjev. Sud može produžiti taj rok unutar dvije (2) godine od datuma prestanka, ako se zahtjev odnosi na naknadu za tjelesnu povredu i/ili smrt uzrokovane građanskim prekršajem.

Rok zastare za pokretanje postupka koji se odnosi na imovinu ostavitelja, bez obzira na udio u toj imovini, nasljeđe ili valjanost oporuke, ističe osam (8) godina od datuma smrti.

Rok zastare za pokretanje postupka koji se odnosi na hipoteku ili zalog ističe nakon razdoblja od dvanaest (12) godina od datuma prestanka osnove za postupak.

Ako se tužba odnosi na sudsku presudu, postupak nije moguće pokrenuti nakon isteka razdoblja od petnaest (15) godina od datuma donošenja pravomoćne presude.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Ako su osnova za tužbu ili izvršivo pravo nastali u Republici Cipru ili na području koje se smatra državnim područjem Republike Cipra, ili ako je osnova za tužbu takva da nadležnost može imati sud u Republici Cipru, morat ćete postupak pokrenuti u Republici Cipru.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

U slučaju **parničnog spora**, morat ćete postupak pokrenuti pred okružnim sudom u okrugu u kojem:

u potpunosti je ili djelomično nastala osnova za tužbu

tuženik, ili bilo koji od tuženika, živio je ili radio u trenutku pokretanja postupka

se nalazi na području suverene vojne baze, pod uvjetom da su sve stranke u predmetu ciparski državljani i osnova za tužbu nastala je u potpunosti ili djelomično unutar područja suverenih vojnih baza ili tuženik (ili bilo koji od tuženika) tamo živi ili radi

se nalazi na području suverene vojne baze, pod uvjetom da je osnova za tužbu nastala u potpunosti ili djelomično unutar područja suverene vojne baze uporabom motornog vozila osobe koja je, ili je trebala biti, osigurana u skladu s člankom 3. Zakona o motornim vozilima (o osiguranju trećih osoba)

se nalazi na području suverene vojne baze, pod uvjetom da je osnova za tužbu nastala u potpunosti ili djelomično unutar područja suverene vojne baze zbog nesreće zaposlenika ili profesionalne bolesti koja je nastala za vrijeme njegovog/njezinog radnog odnosa u odnosu na odgovornost poslodavca za koju je on

/ona bio/bila, ili je trebao/trebala biti osiguran/osigurana u skladu s člankom 4. Zakona o motornim vozilima (o osiguranju trećih osoba)

se nalazi imovina koja je predmet postupka u vezi s distribucijom ili prodajom nepokretne imovine ili neke druge stvari koja se odnosi na tu nepokretnu imovinu.

Ako se spor odnosi na **radni spor** koji uključuje zahtjev za naknadu u iznosu koji odgovara iznosu plaća razdoblja do dvije godine, morat ćete pokrenuti postupak pred **sudom za radne sporove** okruga u kojem je spor nastao ili u okrugu u kojem se nalazi uobičajeno boravište ili prebivalište tužitelja/ice. U protivnom ćete se morati obratiti nadležnom okružnom sudu.

U slučaju **spora koji se odnosi na iznajmljenu imovinu** nadležan je sud za nadzor najamnina koji je osnovan u okrugu u kojem se nalazi imovina.

U slučaju **obiteljskog spora** (npr. razvod, imovinski sporovi itd.), postupak ćete morati pokrenuti pred **obiteljskim sudom**, posebno pred obiteljskim sudom okruga u kojem stranke u predmetu žive ili rade, ili, u slučaju spora koji se odnosi na maloljetno dijete, pred obiteljskim sudom u okrugu u kojem živi maloljetno dijete ili tuženik.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Pogledajte odgovor na prethodno pitanje br. 4.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Postupak možete pokrenuti sami. Zakonom nije propisano da osobu mora zastupati odvjetnik ili drugi posrednik (osim u slučaju maloljetnika ili nesposobnih osoba, kako je utvrđeno u mjerodavnom zakonodavstvu).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Sudske podneske koji su potrebni za pokretanje postupka (sudski poziv, tužbeni zahtjev itd.) potrebno je podnijeti u pisarnici nadležnog suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Zahtjev uvijek mora biti u pisanom obliku, na grčkom jeziku. Svi zahtjevi (ili drugi sudski podnesci) podneseni e-poštom ili faksom **neće** biti prihvaćeni.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Tužbeni zahtjev za pokretanje postupka trebao bi biti sastavljen u skladu s Obrascem 1. Pravila o parničnom postupku u slučaju općeg ovjerenog tužbenog zahtjeva ili u skladu s Obrascem 2. u slučaju posebnog ovjerenog tužbenog zahtjeva.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Da, morat ćete kupiti biljeg. Biljezi se kupuju prilikom registracije podneska za koji se plaća pristojba.

O dogovoru s odvjetnikom ovisit će hoćete li mu morati platiti unaprijed.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Da, ako se sudski postupci pokreću pred obiteljskim sudom ili u slučaju prekograničnih sporova, tražitelja azila, izbjeglica ili državljana trećih zemalja koji nezakonito borave, ako je odobren zahtjev za pravnu pomoć.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Od trenutka registracije zahtjeva. U slučaju nevažeće ili nepravodobne registracije ili nekog drugog problema povezanog s registracijom zahtjeva, dobit ćete povratnu informaciju od odjela nadležnog za registraciju.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Informacije o rasporedu i dolasku na sud dostavljaju se kasnije.

Posljednji put ažurirano: 12/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJV-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Kako postupiti? - Latvija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

U Latviji osoba može pokrenuti sudski postupak ili, ako su se stranke dogovorile i sklopile ugovor o arbitraži, postupak na arbitražnom sudu (osim za određene sporove koji se ne mogu rješavati arbitražom).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskog postupka ovise o određenom predmetu. Objašnjenja o rokovima može vam dati odvjetnik ili javna agencija za informiranje. U Građanskom zakonu propisani su različiti općeniti rokovi. Na njih mogu utjecati predmet ili okolnosti tužbenog zahtjeva i oni se utvrđuju za svaki predmet zasebno, uzimajući u obzir sljedeće:

Obiteljsko pravo

Postupci u vezi sa zarukama prije braka mogu se pokrenuti u roku od godina dana od raskida zaruka ili kada jedna od stranaka raskine zaruke ili, ako je zaručnica trudna, od datuma rođenja djeteta ako su u tom trenutku zaruke već raskinute ili ih je jedna od stranaka raskinula.

Postupci koji proizlaze iz imovinskopravnih odnosa između bračnih partnera moraju se pokrenuti u roku od godine dana od transakcije koju je ugovorio drugi bračni partner.

Suprug djetetove majke može osporiti pretpostavku očinstva u roku od dvije godine od datuma kada otkrije da dijete nije njegovo. Majka djeteta ima isto pravo osporiti pretpostavku roditeljstva. Dijete može samo osporiti pretpostavku roditeljstva u roku od dvije godine otkad postane punoljetno.

Postupci koji proizlaze iz priznanja roditeljstva moraju se pokrenuti u roku od dvije godine od trenutka kada je stranka postala svjesna okolnosti koje isključuju roditeljstvo ili kada je dijete postalo punoljetno, ako postupak pokreće samo dijete.

Postupci koji proizlaze iz odnosa između skrbnika i maloljetnika moraju se pokrenuti u roku od godine dana otkad je maloljetnik postao punoljetan ili od pojave ostalih okolnosti propisanih zakonom.

Imovinsko pravo

Postupci zbog utjecaja na imovinu ili lišavanja imovine moraju se pokrenuti u roku od godinu dana otkad je stranka postala svjesna utjecaja ili lišavanja.

Postupci protiv osobe koja posjeduje imovinu ili koja ju može steći preskripcijom moraju se pokrenuti u roku od 10 godina od datuma kad je druga stranka postala svjesna posjedovanja.

Postupci koje pokreće novi vlasnik i koji proizlaze iz povećanja koja su rezultat prirodnih postupaka moraju se pokrenuti u roku od dvije godine.

Obvezno pravo

Prava koja proizlaze iz obveznog prava vremenski su ograničena ako ih nositelj ne ostvaruje u zakonom propisanom roku.

Postupci pokrenuti na temelju prava iz obveznih odnosa za koje zakonom nije propisan kraći rok moraju se pokrenuti u roku od 10 godina. Sva takva prava za koja zakonom nije propisan kraći rok istječu ako ih nositelj prava ne ostvari u roku od 10 godina, osim nekih prava koja se ne mogu ograničiti.

Pravo na traženje poništenja kupoprodajnog ugovora zbog pretjeranog gubitka prestaje ako tužbeni zahtjev nije podnesen u roku od godine dana od sklapanja ugovora.

Postupci zbog gubitaka koji su posljedica lijevanja, bacanja ili padanja moraju se pokrenuti u roku od godine dana.

Trgovački predmeti

Postupci koji proizlaze iz trgovinske transakcije moraju se pokrenuti u roku od tri godine, osim ako je zakonom propisan drugi rok zastare.

Postupci koji proizlaze iz ugovora s agencijom za trgovinu moraju se pokrenuti u roku od četiri godine od kraja kalendarske godine u kojoj je nastalo potraživanje.

Postupci protiv pojedinog trgovca u vezi s obavljanjem njegovog poslovanja moraju se pokrenuti u roku od tri godine od njegovog brisanja iz registra trgovačkih društava, osim ako se na potraživanje primjenjuje kraći rok zastare.

Postupci zbog zabrane određene članu partnerstva kojom se tom članu onemogućuje sklapanje transakcija u istom području poslovanja ili kojom mu se onemogućuje da postane odgovorni član drugog partnerstva koje posluje u istom području poslovanja bez suglasnosti ostatka članova moraju se pokrenuti u roku od tri mjeseca od dana kada su drugi članovi partnerstva postali svjesni povrede zabrane tržišnog natjecanja, ali najkasnije pet godina od trenutka nastanka povrede.

Postupci protiv člana partnerstva koji proizlaze iz obveza partnerstva moraju se pokrenuti u roku od tri godine od datuma unosa prestanka partnerstva u registar, osim ako se na zahtjev protiv partnerstva primjenjuje kraći rok zastare.

Postupci protiv osnivača trgovačkog društva u vezi s obvezama koje je preuzelo trgovačko društvo prije osnivanja moraju se pokrenuti u roku od tri godine od datuma kada je trgovačko društvo uneseno u registar trgovačkih društava.

Postupci protiv osnivača u vezi s posebnim gubicima nastalim trgovačkom društvu i trećim strankama za vrijeme osnivanja trgovačkog društva moraju se pokrenuti u roku od pet godina od dana kada je trgovačko društvo upisano u registar trgovačkih društava. Taj se rok primjenjuje i na osobe koje su olakšale nastanak takvih gubitaka.

Postupci utemeljeni na pravima protiv trgovačkog društva vjerovnika koji ne može naplatiti potraživanje od trgovačkog društva i obraća se odgovornim osobama u skladu sa zakonom (osnivači, treće stranke itd.) moraju se pokrenuti u roku pet godina od datuma nastanka potraživanja.

Postupci povodom povrede zabrane tržišnog natjecanja koja je određena članovima upravnog odbora trgovačkog društva moraju se pokrenuti u roku od pet godina od datuma povrede.

Postupci zbog gubitaka nastalih trgovačkom društvu za vrijeme reorganizacije, njegovim članovima ili vjerovnicima moraju se pokrenuti u roku od pet godina od datuma reorganizacije.

Postupci protiv špeditera moraju se pokrenuti u roku od tri godine.

Postupci protiv špeditera u vezi s teretom, osim ako je špediter postupao nesavjesno ili je dopustio teški nemar, i postupci protiv voditelja skladišta, osim ako je postupao u nesavjesno ili je dopustio teški nemar, moraju se pokrenuti u roku od godine dana.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti informativni članak o „[Nadležnosti sudova](#)”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti informativni članak o „[Nadležnosti sudova](#)” – Latvija.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti informativni članak o „[Nadležnosti sudova](#)” – Latvija.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Tužbeni zahtjev može podnijeti sam tužitelj ili ovlaštena osoba. Zahtjevu mora biti priloženo ovlaštenje. Nije obavezno unajmiti usluge odvjetnika ili drugog pravnog savjetnika.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužbeni zahtjev mora se podnijeti nadležnom prvostupanjskom sudu.

Podnositelj ili ovlaštena osoba moraju podnijeti tužbeni zahtjev u sudsku pisarnicu (*kanceleja*). Zahtjevi se mogu slati i poštom i moraju biti naslovljeni na predmetni sud.

Zahtjeve za vrijeme radnog vremena prihvaća zaposlenik kojeg je imenovao predsjednik suda – obično pomoćnik predsjednika suda ili zaposlenik tajništva.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U skladu sa Zakonom o parničnom postupku, stranke moraju uz dokumente na stranom jeziku dostaviti prijevod na službeni jezik, latvijski, ovjeren u skladu s propisanim postupcima. Osoba koja je oslobođena plaćanja sudskih troškova ne mora priložiti prijevod.

Sud može prihvatiti izvođenje određenih radnji u postupku na drugom jeziku ako to zatraži jedna stranka i ostale se stranke slože. Zapisnik sa sastanka i odluke suda sastavljaju se na latvijskom jeziku.

Postupak se pokreće podnošenjem pisanog zahtjeva sudu. Tužbeni zahtjev može podnijeti tužitelj osobno ili osoba koju je on ovlastio i može se slati poštom, ali ne faksom ili e-poštom.

Treba dodati da se dokumenti ovjereni sigurnim elektroničkim potpisom mogu upotrijebiti za podnošenje bilo koje vrste tužbenog zahtjeva, osim ako je zakonom propisan posebni postupak za pokretanje postupka. Elektronički dokumenti ne prihvaćaju se za određene vrste ugovora u vezi s nekretninama, obitelji i nasljeđivanjem i za određene vrste jamstvenih ugovora.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Tužbeni zahtjev mora biti u pisanom obliku. Za većinu tužbenih zahtjeva ne postoji popisani obrazac. Posebni obrasci postoje za sporove male vrijednosti (*maza apmēra prasības*, poglavlje 30.3 Zakona o parničnom postupku); ovrhu tražbina na temelju sudskog naloga (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*, Poglavlje 50.1 Zakona); i zahtjeve za privremenu zaštitu od nasilja (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*, Chapter 30.5 of the Law).

Za slučajeve za koje ne postoji propisani obrazac, minimalni podaci i podaci koji moraju biti navedeni u zahtjevu propisani su u Zakonu o parničnom postupku. U skladu sa Zakonom o parničnom postupku, u zahtjevu mora biti navedeno sljedeće:

- naziv suda kojem se podnosi zahtjev,
- ime, prezime, osobni identifikacijski broj i prijavljeno prebivalište tužitelja (ako tužitelj nema prijavljeno prebivalište, njegovo *de facto* prebivalište); u slučaju pravne osobe, naziv, matični broj i sjedište; tužitelj može također navesti drugu adresu za dostavu sudskih pismena;
- ime, prezime, osobni identifikacijski broj, prijavljeno prebivalište i prijavljena dodatna adresa tuženika li zainteresirane stranke, ili, ako nije poznato, *de facto* prebivalište; u slučaju pravne osobe, naziv, matični broj i sjedište; ako je poznato, treba navesti osobni identifikacijski broj ili registracijski broj tuženika;
- ime, prezime, osobni identifikacijski broj i adresa za dostavu sudskih pismena zastupniku tužitelja, ako postupak pokreće zastupnik, ili u slučaju pravne osobe, naziv, matični broj i sjedište;
- u zahtjevu za naplatu novčanog iznosa, ime kreditne institucije i broj računa na koji će se izvršiti plaćanje, ako ga ima;
- predmet spora;
- iznos potraživanja, ako se potraživanje može procijeniti u novčanim okvirima, uz navođenje načina izračuna iznosa koji se vraća li osporava;
- činjenice na kojima tužitelj zasniva svoj zahtjev i dokazi kojima se potvrđuju te činjenice;
- zakon na kojem se temelji tužbeni zahtjev;
- potraživanja tužitelja;
- popis dokumenata priloženih zahtjevu;
- datum sastavljanja tužbenog zahtjeva i ostale relevantne informacije.

U skladu sa Zakonom o parničnom postupku, za određene vrste postupaka potrebne su dodatne informacije (npr. za razvod) kao i za posebne vrste postupaka (npr. potvrda poništaja usvajanja, zaštita nasljeđa i skrbništvo).

Tužbeni zahtjev mora potpisati tužitelj ili njegov zastupnik ili tužitelj zajedno sa zastupnikom, ako to traži sud, osim ako je zakonom propisano drugačije. Ako će zastupnik nastupati u ime tužitelja, tužbenom zahtjevu mora biti priložena punomoć (*pilnvara*) ili neki drugi dokument kojim se potvrđuje pravo zastupnika da provodi postupak.

Tužbeni zahtjev mora se podnijeti sudu u broju primjeraka koji odgovara broju tuženika i zainteresiranih trećih stranaka.

Tužbeni zahtjev mora biti popraćen i dokumentima kojima se potvrđuje sljedeće:

sudske pristojbe (*valsts nodevas*) i ostali sudski troškovi plaćeni su u skladu s postupcima propisanim zakonom i u točnim iznosima; postupalo se u skladu s postupcima za prethodno izvansudsko ispitivanje stvari, ako je takvo ispitivanje propisano zakonom; činjenice na kojima se temelji potraživanje.

Na latvijskom pravosuđnom portalu www.tiesas.lv, u odjeljku *EPakalpojumi* („e-usluge”), *Eveidlapas* („e-predložci”), nalazi se niz predložaka za dokumente u postupku. Predložci se mogu preuzeti i popuniti te dostaviti u tiskanom obliku.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati platiti odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudski troškovi moraju biti plaćeni prije podnošenja tužbenog zahtjeva (sudska pristojba (*valsts nodeva*), biljeg (*kancelejas nodeva*), i troškovi nastali razmatranjem predmeta (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)). Plaćanje se može obaviti u banci. Kada sud donese odluku u korist jedne strane, naložit će stranci koja nije bila uspješna da plati uspješnoj stranci nastale sudske troškove. Ako je potraživanje djelomično plaćeno, dodjeljuje se razmjerni odnos sudskih troškova. Ako tužitelj prekine postupak ili predmet ostane neriješen, tužitelj mora nadoknaditi troškove tuženika (osim u slučajevima propisanim

zakonom kada se zahtjev odnosi na izdavanje potvrde predviđene u Uredbi (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća). U tom slučaju tuženik ne nadoknađuje sudske troškove koje je platio tužitelj, ali ako tužitelj prekine postupak jer je tuženik dobrovoljno platio potraživanje nakon podnošenja tužbenog zahtjeva, sud može, na zahtjev tužitelja, odrediti tuženiku da mora platiti tužiteljeve sudske troškove.

Slično tome, troškovi za rješavanje predmeta (naknade odvjetnicima, troškovi dolaska na sud i troškovi povezani s prikupljanjem dokaza) dodjeljuju se tuženiku u korist tužitelja ako je tužiteljev tužbeni zahtjev dopušten u cijelosti ili djelomično ili ako tužitelj dobrovoljno prekine postupak jer je tuženik dobrovoljno platio potraživanje nakon podnošenja tužbenog zahtjeva. U slučaju odbacivanja postupka, sud određuje tužitelju da mora tuženiku nadoknaditi troškove obrane.

Pristojbe koje se plaćaju odvjetniku ili pravnom savjetniku utvrđuju se ugovorom između klijenta i odvjetnika ili pravnog savjetnika.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti informativni članak o „Pravnoj pomoći“.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sud upisuje dokumente zaprimljene poštom, ili tijekom radnog vremena pisarnice, u upisnik ulaznih pismena na dan primitka. Tužbeni zahtjev smatra se podnesenim na dan primitka. Rok za izvršavanje bilo koje radnje u postupku koju će izvršiti sud istječe u trenutku kada sud prestaje s radom. Ako se tužbeni zahtjev, žalba ili neka druga pošiljka dostave osobi zaduženoj za komunikaciju do 24:00 posljednjeg dana dopuštenog roka, smatra se da su dostavljeni u roku.

Ako tužbeni zahtjev nije ispravno sastavljen ili nedostaje neki od nužnih dokumenata, sudac donosi obrazloženu odluku da ne treba pokrenuti postupak na temelju tužbenog zahtjeva. Primjerak te odluke šalje se tužitelju s rokom za ispravak nedostataka. Taj rok ne može biti kraći od 20 dana počevši od dana slanja odluke. Ako tužitelj ispravi nedostatke u utvrđenom roku, smatra se da je tužbeni zahtjev podnesen na dan kada je zahtjev prvi puta zaprimljen na sudu. Ako tužitelj ne ispravi nedostatke u određenom roku, smatra se da tužbeni zahtjev nikada nije podnesen i vraća se tužitelju. Činjenica da je zahtjev vraćen ne sprječava tužitelja da ga ponovno podnese sudu.

Posebna potvrda da je tužbeni zahtjev ispravno dostavljen: ako je tužbeni zahtjev ispravno sastavljen i priloženi su mu svi nužni dokumenti, sud će u roku od sedam dana od primitka zahtjeva donijeti odluku o prihvatanju tužbenog zahtjeva i pokretanju postupka.

Nakon pokretanja postupka, tužbeni zahtjev i preslike priloženih dokumenata šalju se tuženiku koji u određenom roku mora dostaviti svoja pisana opažanja.

Po primitku opažanja, sudac šalje presliku primjedbi tužitelju i zainteresiranim trećim strankama. Sudac može tražiti od tužitelja da dostavi svoje primjedbe na opažanja. Kada zaprimi opažanja ili po isteku roka za dostavu opažanja, sudac određuje datum sudske rasprave. Sudski službenik strankama šalje sudski poziv. Ako se o predmetu odlučuje pisanim postupkom, ne određuje se datum usmene rasprave i strankama se ne šalje sudski poziv.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Stranke u postupku primaju sudski poziv u kojem su navedeni vrijeme i mjesto sudske rasprave ili druge radnje u postupku. Sudski poziv šalje se na prijavljenu adresu prebivališta osobe, ali osoba može navesti drugu adresu za dostavu sudskih pismena.

Ako tuženik nema prijavljeno prebivalište u Latviji i tužitelj iz objektivnih razloga nije uspio utvrditi gdje se nalazi prebivalište tuženika izvan Latvije, sud, na temelju obrazloženog zahtjeva tužitelja, može upotrijebiti postupke za traženje adrese tuženika predviđene u međunarodnim sporazumima koji obvezuju Latviju ili u zakonodavstvu Europske unije.

Ako adresu tuženika nije moguće pronaći uporabom postupaka predviđenih u međunarodnim sporazumima koji obvezuju Latviju ili u zakonodavstvu EU-a, ili se pokaže nemogućim tuženiku poslati dokumente na adresu koju je naveo tužitelj, ili se pokaže nemogućim poslati dokumente tuženiku postupcima koji su predviđeni u zakonodavstvu Europske unije ili postupcima predviđenim u međunarodnim sporazumima koji obvezuju Latviju, ili postupcima predviđenima u Zakonu o parničnom postupku za međunarodnu suradnju u građanskim stvarima, tuženik koji nema prijavljeno prebivalište u Latviji poziva se na raspravu objavom obavijesti u službenom listu, *Latvijas Vēstnesis*.

Na latvijskom pravosuđnom portalu <http://www.tiesas.lv/>, u odjeljku *E-Pakalpojumi* („e-usluge“) i *Tiesvedības gaita* („tijek sudskih postupaka“), moguće je pronaći informacije o rijeku sudskog postupka unošenjem broja predmeta ili sudskog poziva.

Posljednji put ažurirano: 07/02/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosuđna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Litva

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Zakonima Republike Litve predviđen je niz mogućnosti za alternativno rješavanje sporova. U Litvi je 2012. na snagu stupio preinačeni Zakon o trgovačkoj arbitraži (*Komercinio arbitražo įstatymas*). Taj se zakon primjenjuje na arbitražni postupak koji se odvija na državnom području Republike Litve bez obzira na državljanstvo ili nacionalnost stranaka u sporu, bez obzira na to jesu li one fizičke ili pravne osobe ili vodi li se arbitražni postupak pred stalnim arbitražnim tijelom ili na *ad hoc* osnovi. Arbitraža je jednakovrijedna alternativa državnim sudovima. Ona pruža mogućnost brzog i praktičnog rješavanja većine poslovnih sporova koji se umjesto sudu upućuju neovisnim i uglednim privatnim osobama s autoritetom koje su prihvatljive objema strankama. Stranke u arbitraži mogu dogovoriti slobodnija pravila kojima se uređuje arbitražni postupak. Arbitražni sud može zasjedati u bilo kojem mjestu koje odgovara strankama u sporu te slobodno odabrati jezik postupka i oblik odluke itd. Elektronički arbitražni sporazumi priznaju se kao pisani sporazumi.

Zakon o posredovanom mirenju u građanskopravnim sporovima (*Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas*) donesen je 2008. Posredovano mirenje u građanskopravnim sporovima (naziva se i mirenje) postupak je sporazumnog rješavanja sporova u koji je uključena treća nepristrana strana, miritelj. Zakonom je propisano da se mirenje može primijeniti za rješavanje građanskopravnih sporova (tj. sporova u obiteljskim i drugim stvarima) o kojima sud može odlučivati u parničnom postupku. Stranke mogu tu mogućnost iskoristiti za rješavanje svojih sporova prije nego što ih upute sudu (izvansudsko mirenje) i nakon što je sudski postupak započeo (sudsko mirenje). Potrebno je napomenuti da se početkom mirenja obustavlja rok zastare tužbenog zahtjeva. Stoga čak i da sporazumno rješavanje spora ne uspije, stranke zadržavaju svoje pravo da traže pravna sredstva na sudu. Sudsko je mirenje besplatno. Osim toga, ako odlučite svoj spor u građanskim stvarima riješiti sudskim mirenjem, uštedjet ćete znatnu količinu vremena i napora, ali i novca u odnosu na pravni postupak jer će vam, u slučaju da postupak mirenja završi sporazumom, 75 % sudske pristojbe biti vraćeno. U rješavanju sporova sudskim mirenjem povjerljivost je zajamčena, a bilo koja stranka može se povući iz sudskog mirenja bez navođenja razloga.

Izvansudsko rješavanje sporova proizašlih iz potrošačkih ugovora uređeno je Zakonom o zaštiti potrošača (*Vartotojų teisių apsaugos įstatymas*), koji je stupio na snagu 2007. i sadržava alternativu sudskom postupku, uključujući pravila postupka i institucionalni okvir. Tijela uključena u alternativne načine rješavanja sporova u Litvi jesu Državna služba za zaštitu potrošača (*Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba*), Služba za regulaciju u području komunikacija (*Ryšių reguliavimo tarnyba*) i druga tijela koja postupaju u sporovima u pojedinačnim sektorima (Služba za regulaciju u području komunikacija odlučuje u sporovima u područjima elektroničkih komunikacija te poštanskih i kurirskih usluga, a Banka Litve (*Lietuvos bankas*) postupa u sporovima potrošača s pružateljima finansijskih usluga itd.). Potrošači u postupcima alternativnog rješavanja sporova mogu iskoristiti pravnu pomoć, ali se troškovi te

pomoći ne nadoknađuju. Primarna i sekundarna pravna pomoć koju jamči država osigurava se potrošačima koji ispunjuju kriterije utvrđene u zakonodavstvu. Zahtjev podnesen tijelu za alternativno rješavanje sporova u načelu nema suspenzivni učinak na rok zastare. Stoga, s obzirom na relativno duge rokove za rješavanje potrošačkih sporova i određene kratke rokove zastare za tužbene zahtjeve, postoji ozbiljan rizik od isteka roka zastare.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Opći je rok zastare deset godina.

Litavskim zakonodavstvom utvrđeni su kraći rokovi zastare za određene vrste zahtjeva.

Kraći rok zastare u trajanju od mjesec dana primjenjuje se na zahtjeve proizašle iz rezultata natječajnih postupaka.

Kraći rok zastare u trajanju od tri mjeseca primjenjuje se na zahtjeve za proglašenje odluka tijela pravnih subjekata nevaljanima.

Kraći rok zastare u trajanju od šest mjeseci primjenjuje se na:

zahtjeve koji se odnose na izvršenje neizvršenih obveza (kazna, zakašnjelo plaćanje kamata);

zahtjeve koji se odnose na nedostatke prodanih proizvoda.

Kraći rok zastare u trajanju od šest mjeseci primjenjuje se na zahtjeve proizašle iz odnosa između prijevoznčkih poduzeća i njihovih klijenata s obzirom na pošiljke otpremljene iz Litve, dok se rok zastare u trajanju od jedne godine primjenjuje na pošiljke otpremljene iz inozemstva.

Kraći rok zastare u trajanju od godine dana primjenjuje se na potraživanja od osiguranja.

Kraći rok zastare u trajanju od tri godine primjenjuje se na zahtjeve za naknadu štete, uključujući zahtjeve za naknadu štete prouzročene neprikladnom kvalitetom proizvoda.

Kraći rok zastare u trajanju od pet godina primjenjuje se na potraživanja za kamate i druga periodična plaćanja.

Zahtjevi koji se odnose na neispravno izvršene radove podliježu kraćim rokovima zastare.

Zahtjevi koji proizlaze iz prijevoza tereta, putnika i prtljage podliježu rokovima zastare utvrđenima u zakonodavnim aktima (zakonima) koji se primjenjuju na konkretne načine prijevoza.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Za spor koji se odnosi na ugovorne obveze mjerodavno je pravo koje su sporazumno odabrale uključene stranke. Ako su stranke odabrale pravo Republike Litve, svoje pravne interese mogu braniti pred litavskim sudovima. Takav sporazum stranaka može se utvrditi ugovorom ili u skladu s činjeničnim okolnostima predmeta. Stranke mogu dogovoriti da će pravo određene države biti mjerodavno za cijeli ugovor ili za određeni dio ili dijelove ugovora. Ako stranke odluče da je za ugovor mjerodavno pravo strane države, ta se činjenica ne može upotrijebiti kao osnova za ukidanje bilo kojeg obveznog pravila primjenjivog u Republici Litvi ili bilo kojoj drugoj državi koje se ne može izmijeniti ili ukinuti sporazumom stranaka.

Ako stranke nisu navele koje je pravo mjerodavno za ugovor, primjenjuje se pravo države s kojom je ugovorna obveza u najbližoj vezi. Pretpostavlja se da je ugovorna obveza u najbližoj vezi s državom:

na čijem se državnom području nalazi stalno boravište ili središnja uprava stranke koja je dužna izvršiti temeljnu obvezu ugovora. Ako je obveza u bližoj vezi s pravom države gdje se nalazi poslovna jedinica stranke koja je dužna izvršiti obvezu, primjenjuje se pravo te države;

na čijem se državnom području nalazi nekretnina, ako je predmet ugovora pravo na nekretninu ili pravo na njezinu upotrebu;

na čijem se državnom području u trenutku sklapanja ugovora o prijevozu nalazilo glavno mjesto poslovanja, pod uvjetom da je država glavnog mjesta poslovanja prijevoznika ista kao država u kojoj je teret utovaren, ili u kojoj se nalazi sjedište pošiljatelja ili mjesto otpreme tereta.

Za arbitražne sporazume mjerodavno je pravo koje se primjenjuje na glavni ugovor. Ako je glavni ugovor nevaljan, primjenjuje se pravo mjesta gdje je arbitražni sporazum sklopljen. Ako se to mjesto ne može utvrditi, primjenjuje se pravo države arbitraže.

Za prava i obveze stranaka koji proizlaze iz štete mjerodavno je, prema odabiru oštećene stranke, pravo države u kojoj je relevantna radnja počinjena ili u kojoj se nalaze bilo koje druge okolnosti koje su prouzročile štetu ili pravo države u kojoj je šteta pretrpljena.

Mjerodavni pravni sustav za bračnu imovinu određuje se na temelju prava države stalnog boravišta bračnih drugova. Ako se mjesta stalnog boravišta bračnih drugova nalaze u različitim državama, mjerodavno je pravo države čiji su oba bračna druga državljani. Ako su bračni drugovi državljani različitih država i nikad nisu imali zajedničko mjesto boravišta, mjerodavno je pravo države u kojoj je sklopljen brak. Mjerodavni pravni sustav za bračnu imovinu određen ugovorom pravo je države koju su bračni drugovi odabrali u ugovoru. U tom slučaju bračni drugovi mogu odabrati pravo države sadašnjeg ili budućeg mjesta stalnog boravišta, pravo države u kojoj je brak sklopljen ili pravo države čiji je jedan od bračnih drugova državljanin. Sporazum bračnih drugova o pravu mjerodavnom za imovinu bit će valjan sve dok je u skladu sa zahtjevima prava odabrane države ili prava države u kojoj je sklopljen.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Pravila o sudskoj nadležnosti utvrđena su u člancima 29. i 30. Zakona o parničnom postupku (*Civilinio proceso kodeksas*). Tužba se podnosi sudu u mjestu boravišta tuženika. Tužba protiv pravnog subjekta podnosi se u mjestu sjedišta pravnog subjekta kako je navedeno u registru pravnih subjekata. Ako je tuženik država ili općina, tužba se podnosi u mjestu sjedišta tijela koje zastupa državu ili općinu.

Tužba protiv tuženika čije mjesto boravišta nije poznato može se podnijeti sudu u mjestu tuženikove imovine ili u mjestu zadnjeg poznatog boravišta. Tužba protiv tuženika koji nema mjesto boravišta u Republici Litvi može se podnijeti u mjestu tuženikove imovine ili zadnjeg poznatog boravišta u Republici Litvi.

Tužba koja se odnosi na djelatnosti podružnice pravnog subjekta isto se tako može podnijeti sudu u mjestu sjedišta podružnice.

Tužba za dodjelu naknade za uzdržavanje i utvrđivanje očinstva isto se tako može podnijeti u mjestu boravišta tužitelja. Tužba za naknadu štete zbog narušenog zdravlja osobe, uključujući smrt, može se podnijeti u mjestu boravišta tužitelja ili mjestu gdje je šteta pretrpljena. Tužba za naknadu štete na imovini osobe može se podnijeti u mjestu boravišta (sjedišta) tužitelja ili mjestu gdje je šteta nanesena.

Tužba koja se odnosi na sporazum/ugovor kojim se određuje mjesto izvršenja isto se tako može podnijeti sudu u mjestu izvršenja navedenom u tom sporazumu/ugovoru.

Tužba koja se odnosi na postupanje u svojstvu skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom isto se tako može podnijeti sudu u mjestu boravišta (sjedišta) tog skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom.

Tužba koja se odnosi na potrošačke ugovore isto se tako može podnijeti u mjestu boravišta potrošača.

Tužitelj ima pravo odabrati jedan od nekoliko sudova nadležnih za predmet.

Tužbe u pogledu stvarnih prava na nekretnini, upotrebe nekretnine, osim zahtjeva za likvidaciju bračne imovine u predmetima razvoda, te poništenja zapljene nekretnine u nadležnosti su suda u mjestu gdje se nalazi nekretnina ili njezin glavni dio.

Tužbe vjerovnika ostavine podnesene prije nego što su je nasljednici prihvatili i ostavina u nadležnosti su suda u mjestu ostavine ili njezina glavnog dijela.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

U građanskim predmetima sude okružni sudovi u prvom stupnju, osim u predmetima u kojima sude regionalni sudovi ili Regionalni sud u Vilniusu.

Regionalni sudovi kao prvostupanjski sudovi odlučuju u sljedećim građanskim predmetima:

od 4. travnja 2013. o tužbama s tužbenim zahtjevima većima od 150 000 LTL, osim predmeta koji se odnose na obiteljske i radne odnose te predmeta koji se odnose na naknadu nematerijalne štete;

u predmetima koji se odnose na pravne neimovinske odnose u području autorskog prava;
u predmetima koji se odnose na pravne odnose u okviru javnih natječaja;
u predmetima koji se odnose na stečaj ili restrukturiranje, osim predmeta koji se odnose na stečaj fizičkih osoba;
u predmetima u kojima je jedna od stranaka strana država;
u predmetima koji se temelje na zahtjevima u pogledu prisilne prodaje udjela (ulog, kamata);
u predmetima koji se temelje na zahtjevima u pogledu istrage djelatnosti pravnog subjekta;
u predmetima koji se odnose na naknadu materijalne i nematerijalne štete koja proizlazi iz povrede utvrđenih prava pacijenata;
u drugim građanskim predmetima u kojima, u skladu s posebnim zakonima, odlučuju regionalni sudovi kao prvostupanjski sudovi.

U sljedećim predmetima kao prvostupanjski sud odlučuje isključivo Regionalni sud u Vilniusu:

u predmetima koji se odnose na sporove iz [Zakona o patentima \(Lietuvos Respublikos patentų įstatymas\)](#);
u predmetima koji se odnose na sporove iz Zakona o žigovima (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);
u predmetima koji se odnose na usvajanje građanina Litve koji boravi u Republici Litvi na temelju zahtjeva državljana drugih država;
u drugim građanskim predmetima za koje je, u skladu s posebnim zakonima, kao prvostupanjski sud isključivo nadležan Regionalni sud u Vilniusu.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Tužba se sudu može podnijeti osobno ili putem zastupnika. Ako osoba sudjeluje u raspravi ne gubi pravo na zastupnika u postupku. Smatra se prikladnim da zastupnik prisustvuje sudskoj raspravi u ime osobe koju zastupa, osim ako sud smatra potrebnim da osoba koju se zastupa bude prisutna.

Osoba mora imati odvjetnika u postupcima navedenima u Zakonu o parničnom postupku i [Građanskom zakoniku \(Civilinis kodeksas\)](#), npr. ako sud odlučuje u predmetu u kojem se osobi oduzima poslovna sposobnost, dotičnu osobu mora zastupati odvjetnik.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Osobe koje žele podnijeti dokumente sudu ili od suda dobiti dokumente moraju se obratiti pisarnici suda, čiji će im službenici objasniti postupak za podnošenje, dobivanje ili vraćanje dokumenata. [Točke za kontakt suda](#)

Od pokretanja portala za e-usluge e.teismas.lt 1. srpnja 2013. moguće je podnositi dokumentaciju o predmetu, pratiti postupak, plaćati sudsku pristojbu i dobiti druge usluge [na internetu](#).

Kako bi se zajamčilo ujednačeno postupanje s predmetima, odlukom je utvrđeno da se od 1. siječnja 2014. predmeti koje elektronički obrađuju sudovi nižeg stupnja i koji se šalju žalbenim i kasacijskim sudovima isto tako moraju obrađivati elektronički.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Osobe koje sudjeluju u predmetu moraju dostaviti izvornike postupovnih dokumenata. Osim toga, sud mora primiti dovoljan broj primjeraka postupovnih dokumenata u papirnatom obliku: po jedan primjerak za svaku stranku u postupku (u predmetima s više tuženika ili tužitelja po jedan primjerak za svakog od njih ili, ako je za primanje postupovnih dokumenata koji se odnose na taj predmet imenovan zastupnik ili ovlaštena osoba, samo jedan primjerak za tog zastupnika ili ovlaštenu osobu) te za treće osobe, osim ako se postupovni dokument podnosi elektronički. Svi prilozi postupovnim dokumentima moraju se podnijeti u istom broju primjeraka kao i postupovni dokumenti, osim ako se podnose elektronički ili ako je sud odobrio da se ti prilozi ne dostavljaju strankama zbog njihova velikog broja.

Svi se postupovni dokumenti i njihovi prilozi moraju sudu podnijeti na nacionalnom jeziku. Ako stranke kojima će ti postupovni dokumenti biti upućeni ne govore nacionalni jezik, sud mora primiti prijevode tih dokumenata na jezik koji one razumiju. Ako dostavljene dokumente treba prevesti na strani jezik, stranke moraju dostaviti propisno ovjerene prijevode.

Tužba se može podnijeti elektronički na portalu elektroničkih usluga litvanskih sudova <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>, kojemu se može pristupiti na internetskim stranicama Nacionalne sudske uprave (*Teismų administracija*): <http://www.teismai.lt/>.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Elektronički obrazac tužbe može se ispuniti na portalu elektroničkih usluga litvanskih sudova <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>.

Svaka tužba podnesena sudu mora biti u skladu s općim zahtjevima koji se primjenjuju na sadržaj postupovnih dokumenata (članak 111. Zakona o parničnom postupku). Postupovni dokumenti moraju se podnijeti sudu u pisanom obliku. Svaki postupovni dokument stranke u postupku mora sadržavati: naziv suda kojemu se taj postupovni dokument podnosi;

status postupka, imena, prezimena, osobne identifikacijske brojeve (ako su poznati) i mjesta boravišta stranaka u postupku; adrese ostalih stranaka u postupku za dostavu postupovnih dokumenata koje su poznate podnositelju zahtjeva; ako je jedna stranka u postupku ili više njih pravna osoba, puni naziv, sjedište i sve adrese ostalih stranaka u postupku za dostavu postupovnih dokumenata koje su poznate podnositelju zahtjeva, oznake, brojeve tekućih računa (ako su poznati) i podatke o kreditnim institucijama (ako su poznati);

način za dostavu postupovnih dokumenata stranci i poštansku adresu za korespondenciju, ako se razlikuje od mjesta boravišta ili sjedišta; prirodu i predmet postupovnog dokumenta;

okolnosti kojima se potkrepljuje predmet postupovnog dokumenta i sve dokaze kojima se potvrđuju te okolnosti;

sve priloge priložene tom podnesenom postupovnom dokumentu;

potpis podnositelja postupovnog dokumenta i datum njegova sastavljanja.

Osoba u postupku koja postupovni dokument temelji na pravilu o tumačenju koje je donio međunarodni sud ili sud strane države mora dostaviti primjerak sudske odluke kojom se to pravilo utvrđuje i propisno ovjereni prijevod te odluke na nacionalni jezik.

Postupovni dokument koji je sudu podnio zastupnik mora sadržavati podatke o tom zastupniku iz prethodnih točaka 2. i 3. te mu se mora priložiti dokument kojim se potvrđuju zastupnikova prava i obveze, pod uvjetom da taj dokument već nije podnesen ili je rok valjanosti punomoći iz spisa istekao.

Osoba koju je ovlastila stranka u postupku koja ne može potpisati postupovni dokument mora ga potpisati u njezino ime i navesti razlog zašto ta stranka sama ne može potpisati podneseni dokument.

U skladu s člankom 135. Zakona o parničnom postupku tužbeni zahtjev mora sadržavati sljedeće informacije:

iznos tužbenog zahtjeva, ako će se vrijednost temeljiti na tužbenom zahtjevu;

okolnosti na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev (činjenična osnova tužbenog zahtjeva);

dokaze kojima se potvrđuju okolnosti koje je iznio tužitelj, mjesta boravišta svjedokâ te mjesto gdje se nalaze drugi dokazi;

što tužitelj traži (predmet tužbenog zahtjeva);

tužiteljevo mišljenje o mogućnosti donošenja presude zbog ogluhe u slučaju da se ne podnese odgovor na tužbu ili dokument iz prethodnog postupka;

informacije o tome hoće li se predmet voditi putem odvjetnika. Ako hoće, treba navesti ime, prezime i adresu ureda tog odvjetnika;

tužiteljevo mišljenje o mogućnosti sklapanja ugovora o nagodbi, ako tužitelj želi iznijeti takvo mišljenje.

Tužbenom zahtjevu prilažu se dokumenti ili drugi dokazi na kojima tužitelj temelji svoju tužbu, dokaz o plaćenju sudskoj pristojbi i svi zahtjevi za izvođenje dokaza koje tužitelj ne može podnijeti, uz navođenje razloga za to.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Tužbenom zahtjevu morate priložiti sve dokumente kojima potkrjepljujete svoju tužbu i dokaz o plaćenju sudskoj pristojbi. Sudska pristojba za nenovčane zahtjeve iznosi 100 LTL. U novčanim sporovima sudska pristojba koju treba platiti postotak je iznosa koji se potražuje, kako je navedeno u posebnim zakonima: 3 %, a najmanje 50 LTL za tužbene zahtjeve do 100 000 LTL; 3 000 LTL uvećano za 2 % iznosa koji se potražuje za tužbene zahtjeve u iznosu višem od 100 000 LTL i nižem od 300 000 LTL i 7 000 LTL uvećano za 1 % iznosa koji se potražuje za tužbene zahtjeve u iznosu višem od 300 000 LTL. Ukupni iznos sudske pristojbe u novčanim sporovima ne može biti viši od 30 000 LTL.

Posebnim zakonima predviđeni su slučajevi u kojima su tužitelji oslobođeni plaćanja sudske pristojbe. Osim toga, sud ima pravo odobriti djelomično oslobođenje ili odgodu plaćanja pristojbe do donošenja odluke, uzimajući u obzir financijsko stanje dotične osobe. Svaki zahtjev za oslobođenje ili odgodu plaćanja sudske pristojbe mora se obrazložiti i mora mu se priložiti dokaz o lošem financijskom stanju te osobe.

U pisanom postupku sudska pristojba koju treba platiti iznosi polovinu pristojbe koju treba platiti za tužbu, ali ne manje od 20 LTL.

Za pojedinačne žalbe ne plaća se sudska pristojba, osim ako se pojedinačnom žalbom traži primjena privremenih mjera, u kojem se slučaju plaća sudska pristojba od 100 LTL.

Ako se postupovni dokumenti ili prilozi tim dokumentima podnose sudu samo elektronički, pristojba koju treba platiti iznosi 75 % sudske pristojbe koju treba platiti za predmetni postupovni dokument, pri čemu je najmanji iznos pristojbe 10 LTL.

Klijent se o pružanju pravnih usluga mora dogovoriti sa svojim odvjetnikom, odvjetnicima ili strukovnim udruženjem odvjetnika i potpisati ugovor. Stranka za pružene pravne usluge mora platiti ugovorenu naknadu. Stranke mogu slobodno prema vlastitim željama dogovoriti rok plaćanja.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Zakonom o zajamčenoj državnoj pravnoj pomoći (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) jamči se pružanje primarne i sekundarne pravne pomoći u skladu s utvrđenim mehanizmima.

Primarna pravna pomoć pruža se državljanima Republike Litve i drugih država članica EU-a, osobama koje zakonito borave u Republici Litvi ili drugim državama članicama EU-a te osobama koje imaju pravo na tu pomoć u skladu s međunarodnim sporazumima kojih je Republika Litva stranka. Primarna pomoć mora se pružiti odmah. Ako to nije moguće, bit ćete obaviješteni o tome kad se vaš zahtjev prihvati, a rok je za to najkasnije 5 dana od datuma podnošenja zahtjeva. Općinski službenici i zaposlenici, odvjetnici ili stručnjaci javnih agencija s kojima je općina sklopila ugovor daju osobne savjete o izvansudskom rješavanju vašeg spora, pružaju informacije o pravnom sustavu, zakonima i drugim propisima te pomažu sastaviti ugovor o nagodbi ili ispuniti zahtjev za sekundarnu pomoć. Primarna pravna pomoć može se uskratiti ako je jasno da zahtjev podnositelja nije opravdan, ako je podnositelj već primio opsežne savjete o istom pitanju, ako je jasno da ta osoba može dobiti savjet odvjetnika bez pravne pomoći koju jamči država u skladu sa zakonom ili ako se zahtjev ne odnosi na prava i legitimne interese te osobe, osim u slučajevima zastupanja navedenima u zakonu.

Sekundarnu pravnu pomoć mogu primiti isti primatelji, ali pružanje takve pomoći isto tako ovisi o razini njihova ukupnog dohotka.

Sekundarna pravna pomoć može se pružiti svakoj osobi koja boravi u Republici Litvi i čija imovina i godišnji dohodak ne premašuju razine prihvatljivosti koje je vlada utvrdila za pružanje pravne pomoći. Imovina i dohodak razvrstani u razine I. i II.: za razinu I. država pokriva 100 % troškova sekundarne pravne pomoći, a za razinu II. država pokriva 50 % troškova sekundarne pravne pomoći (preostalih 50 % mora platiti dotična osoba).

Sljedeće osobe imaju pravo primiti besplatnu sekundarnu pravnu pomoć bez obzira na imovinu ili godišnji dohodak: osumnjičeni, optužene osobe ili osuđene osobe u kaznenim predmetima u kojima je sudjelovanje odvjetnika branitelja obvezno; žrtve u predmetima naknade štete prouzročene kaznenim djelom, uključujući predmete u kojima se o pitanju naknade štete odlučuje u kaznenom postupku; primatelji socijalnih naknada; osobe koje primaju potporu stambenih ustanova socijalne skrbi; osobe za koje je potvrđeno da imaju teški stupanj invaliditeta ili da nisu sposobne za rad; osobe koje su dosegle dob za odlazak u mirovinu, a ocijenjeno je da imaju visoku razinu posebnih potreba; skrbnici (sudski skrbnici) tih osoba, ako je pravna pomoć potrebna da bi se predstavljali i štitali prava i interesi osoba u njihovoj skrbi (sudskoj skrbi); osobe koje su dostavile dokaz (nalog o zapljeni imovine itd.) da se zbog objektivnih razloga ne mogu služiti svojom imovinom i financijskim sredstvima te da zbog toga njihova imovina i godišnji dohodak koje bi mogli upotrebljavati kako žele ne premašuju razinu prihvatljivosti koju je vlada utvrdila za pružanje pravne pomoći; osobe koje boluju od teških psihičkih bolesti, ako je riječ o njihovoj prisilnoj hospitalizaciji ili liječenju; skrbnici (sudski skrbnici) tih osoba, ako je pravna pomoć potrebna da bi se predstavljali i štitali prava i interesi te osobe; dužnici, ako je tužbeni zahtjev podnesen s obzirom na njihovo zadnje mjesto boravišta u kojem trenutačno žive; roditelji ili zakonski zastupnici maloljetnika, ako je riječ o odvođenju djeteta; maloljetnici koji nisu u braku ili za koje sud nije proglasio da imaju punu poslovnu sposobnost te koji se sami obrate sudu u slučajevima navedenima u posebnim zakonima; osobe koje traže da ih se proglasi poslovno nesposobnima u predmetima koji se odnose na proglašenje fizičke osobe poslovno nesposobnom; osobe koje žele izvršiti upis rođenja u registar i u drugim slučajevima predviđenima međunarodnim sporazumima čija je Republika Litva stranka.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sud o dopuštenosti odlučuje donošenjem rješenja. Taj se postupak smatra početkom građanske parnice. Ako postoje bilo kakvi nedostaci, a osoba koja sudjeluje u predmetu ili podnositelj tužbe / postupovnog dokumenta ukloni taj nedostatak u skladu sa zahtjevima i rokovima koje utvrdi sud, smatra se da su ta tužba ili taj dokument podneseni na datum kad su dostavljeni sudu. U suprotnom se smatra da nisu podneseni i na temelju naloga suca vraćaju se podnositelju, zajedno s prilogima, najkasnije u roku od pet radnih dana nakon roka za uklanjanje nedostataka.

Tužitelj ima pravo povući svoju tužbu dok god sud nije poslao primjerak tužbe tuženiku. Tužba se u kasnijoj fazi može povući samo ako je tuženik suglasan i ako se tužba povuče prije nego što prvostupanjski sud donese svoju odluku.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Stranke u postupku obavješćuju se o vremenu i mjestu održavanja sudske rasprave ili pojedinačnih postupovnih mjera slanjem sudskog poziva ili obavijesti. Raspored sudskih rasprava dostupan je i na internetu u okviru Informacijskog sustava litvanskih sudova kojemu se može pristupiti na internetskim stranicama Nacionalne sudske uprave. <http://liteko.teismai.lt/tvarkarasciai/>

Posljednji put ažurirano: 21/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Luksemburg

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Mirenje je alternativni način rješavanja sporova zahvaljujući kojem, u nekim slučajevima, nema potrebe za pokretanjem postupka pred sudom.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi zastare za pokretanje postupka ovise o pojedinom slučaju.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidi „Sudska nadležnost – Luksemburg”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidi „Sudska nadležnost – Luksemburg”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidi „Sudska nadležnost – Luksemburg”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Odgovor na to pitanje ovisi o vrijednosti i predmetu spora.

Osim nekoliko iznimaka predviđenih zakonom, nadležnost se dijeli na sljedeći način:

Za sporove čija je vrijednost manja od 10 000 EUR načelno su nadležni niži sudovi (*juge de paix*). Stranke se pred tim sudovima mogu pojaviti osobno ili ih može zastupati opunomoćenik koji, ako nije odvjetnik, mora dokazati svoju posebnu punomoć (ovlast).

Za sporove čija je vrijednost veća od 10 000 EUR načelno su nadležni okružni sudovi (*tribunal d'arrondissement*). Pred tim sudovima mora vas zastupati odvjetnik ovlašten za zastupanje na sudu (*avocat à la cour*) osim u slučaju zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu (*actions en référé*) i postupaka u trgovačkim stvarima u kojima se stranke mogu pojaviti osobno, ali i imati pomoćnika ili zastupnika. Pred vrhovnim vas sudom (žalbeni sud) mora zastupati odvjetnik ovlašten za zastupanje na sudu.

Za određene su predmete, bez obzira prelazi li njihova vrijednost 10 000 EUR, nadležni niži sudovi, primjerice za sporove između najmodavaca i najmprimaca te zahtjeve u području obveza uzdržavanja (*pensions alimentaires*), osim onih koji su povezani sa zahtjevom za razvod ili rastavu. Postupak pred nižim sudom obično se pokreće sudskim pozivom (*citation*) koji drugoj stranci dostavlja sudski izvršitelj (*huissier de justice*). Sudski poziv mora ispunjavati određene formalne zahtjeve kako bi se posebice osiguralo poštovanje prava obrane. U određenim slučajevima stranke mogu same pokrenuti postupak, bez uključivanja sudskog izvršitelja, pisanim zahtjevom (*requête*) koji se upućuje nižem sudu (jednostavniji i povoljniji postupak od onog pred okružnim sudom). U svakom slučaju stranke se mogu pojaviti pred sudom osobno ili ih može zastupati opunomoćenik koji, ako nije odvjetnik, mora dokazati svoju posebnu punomoć (ovlast).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Odgovor na ovo pitanje ovisi o razlikovanjima navedenima u prethodnoj točki.

Za sporove čija je vrijednost manja od 10 000 EUR stranke se mogu obratiti nadležnim nižim sudovima, izravno pisanim zahtjevom (*requête*) ili neizravno sudskim pozivom (*citation*) koji dostavlja sudski izvršitelj. Voditelj pisarnica tih sudova (*greffier en chef*) fizički zaprimaju zahtjeve.

Za sporove čija je vrijednost veća od 10 000 EUR stranke se u načelu moraju obratiti odvjetniku koji će, preko sudskog izvršitelja, u ime svoje stranke suprotnoj stranci dostaviti tužbu (*assignation*). Odvjetnik dostavlja podneske o pokretanju postupka nadležnom okružnom sudu ili vrhovnom sudu.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Možete se koristiti francuskim, njemačkim ili luksemburškim jezikom, iako se na neke predmete primjenjuju posebni zahtjevi.

Sudski se postupak pokreće pozivom tuženiku (*citation* ili *assignation*), osim u slučajevima kad se sudu može podnijeti redovna tužba (*requête*). Osim u rijetkim iznimkama na nižim sudovima za određene posebne predmete, zahtjevi se moraju podnijeti pisanim putem. Ne prihvaćaju se dokumenti poslani telefaksom ili e-poštom.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Za neke posebne predmete (primjerice zahtjevi za rješenje o uplati nedospjelih plaćanja ili o neplaćenim računima) postoje obrasci koje treba ispuniti. U načelu, sudski pozivi na niže sudove, zahtjevi ili pozivi tuženiku pred okružne sudove i žalbe pred višim sudovima moraju sadržavati određene obvezne podatke i moraju biti sastavljeni na određen način jer će u suprotnom biti proglašeni ništavima. Za to ne postoje gotovi obrasci.

Postoje obrasci za zahtjeve koji se temelje na zakonodavstvu Zajednice. Neki od primjera su zahtjev za europski platni nalog, koji se temelji na Uredbi (EZ) br. 1896/2006, ili zahtjev za europski postupak za sporove male vrijednosti koji se temelji na Uredbi (EZ) br. 861/2007.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U načelu, sudske se pristojbe plaćaju kad sudski postupak završi. Sud može odrediti stranci koja je izgubila spor da stranci koja je dobila spor nadoknadi troškove (*indemnité de procédure*) ako smatra da bi bilo nepravedno da potonja snosi sve troškove i naknade. Sud može naložiti jednoj ili više stranaka u postupku da uplate jamčevinu ili predujam (polog) (primjerice u slučaju vještačenja koje je zatražio sud).

Kako će stranka isplatiti nagradu odvjetniku ovisi o sporazumu između te dvije osobe. U praksi je uobičajeno odvjetniku isplatiti predujam (polog).

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidi [„Pravna pomoć - Luksemburg”](#).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Ako je tužitelj osobno podnio zahtjev sudu, sud će, kada je to zakonom dopušteno, obavijestiti tužitelja o slijedu sudskog postupka.

Kada postupak pokreće odvjetnik u ime svoje stranke, sud ga obavještava o slijedu sudskog postupka kao zakonskog opunomoćenika stranke. Odvjetnik može svojoj stranci proslijediti informacije o vremenskom rasporedu događaja, u mjeri u kojoj su one dostupne ili predviđene.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Pogledajte odgovor na prethodno pitanje.

U pisanim je postupcima rok za izlazak pred sud uglavnom utvrđen zakonom, a može ga utvrditi i sud kako bi zasebno saslušao stranku ili treće osobe.

Rokovi propisani zakonom razlikuju se ovisno o sudu i ovisno o tome živi li tuženik u Luksemburgu ili u inozemstvu. U slučaju usmenih postupaka, tužitelj obično tuženiku javlja točan datum kada se treba pojaviti na sudu.

Druge poveznice

<http://www.legilux.public.lu/>

Posljednji put ažurirano: 25/04/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [en](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Kako postupiti? - Malta

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Ano, pokud želite na Maltě podat žalobu (návrh na zahájení řízení), musíte se obrátit na soud. Advokát (právník) nebo právní zástupce podá návrh k soudu a uhradí příslušný poplatek. Pokud je třeba podat návrh k vyššímu soudu, osoba, která jej podává, musí učinit místopřísežné prohlášení.

2 Postoji li vremensko omezení za podání soudního sporu?

Ne, žalobu lze k soudu podat kdykoli. Žalovaný však má právo v jakékoli fázi soudního řízení namítnout promlčení nároku.

3 Musím-li se obrátit na soud v obojí straně věci?

Osoba podávající žalobu musí být během jednání soudu fyzicky přítomna v soudní síni. V případě její nepřítomnosti jedná právník nebo právní zástupce jako její zástupce. Pokud účastník řízení není přítomen na Maltě, je zde jmenován zvláštní pověřenec, aby mohlo soudní řízení pokračovat v nepřítomnosti účastníka.

4 Pokud je to možné, jak bych měl se obrátit na soud v obojí straně věci s ohledem na to, kde jsem a kde druhá strana žije, a s ohledem na druhé aspekty věci?

Ačkoli má Malta pouze jednu soudní budovu, ta je rozdělena mezi několik různých soudů, jejichž příslušnost závisí na předmětu řízení, hodnotě žalobního nároku a místě bydliště žalobce. Na Maltě existují tyto soudy:

- Občanskoprávní soud (úsek pro věci rodinného práva) [Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja)] - projednává veškeré žádosti týkající se rodiny, jako je odluha, rozvod, výživné, určení otcovství a prohlášení manželství za neplatné.
- Smírčí soud (úsek pro věci rodinného práva pro ostrov Gozo) [Qorti tal-Maġistrati (Għawdex Sezzjoni Familja)] – jako v písm. a), ale k tomuto soudu se podávají žaloby proti osobám, které mají bydliště nebo obvyklý pobyt na ostrově Gozo.
- První dvůr občanskoprávního soudu (ústavní příslušnost) [Prim' Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali)] - věci ústavní povahy.
- Smírčí soud (Malta) [Qorti tal-Maġistrati (Malta)] – projednává a rozhoduje věci čistě občanskoprávní povahy týkající se všech nároků, které nepřesahují částku 11 646,87 EUR, vůči osobám, které mají bydliště nebo obvyklý pobyt v některé části ostrova Malta a všech dalších nároků uplatňovaných na základě maltského práva.
- Smírčí soud (nižší příslušnost pro ostrov Gozo) [Qorti tal-Maġistrati (Għawdex Inferjuri)] – jako v písm. d), tento soud ale využívají ti, kdo chtějí podat žalobu proti osobám, které mají bydliště nebo obvyklý pobyt na ostrově Gozo. V rámci svého úseku speciální soudní příslušnosti (Voluntary Jurisdiction) má také pravomocí svěřené občanskoprávnímu soudu.
- První dvůr občanskoprávního soudu [Prim' Awla tal-Qorti Ċivili] - projednává a rozhoduje věci čistě občanskoprávní povahy týkající se všech nároků, které přesahují částku 11 646,87 EUR, a veškeré věci (bez ohledu na hodnotu nároku), které se týkají nemovitostí nebo věcných břemen, břemen či práv spojených s nemovitostmi, včetně veškerých nároků na vystěhování nebo vyklizení nemovitosti, ať už městské nebo venkovské, kterou užívají nebo obsazují osoby, které mají bydliště nebo obvyklý pobyt v soudním obvodu tohoto soudu.
- Smírčí soud (vyšší příslušnost pro ostrov Gozo) [Qorti tal-Maġistrati (Għawdex Sezzjoni Superjuri Ġenerali)] - jako v písm. g), tento soud je však příslušný k přijímání žalob proti osobám, které mají bydliště nebo obvyklý pobyt na ostrově Gozo.
- První dvůr občanskoprávního soudu (úsek Voluntary Jurisdiction) [Prim' Awla tal-Qorti Ċivili, Ġurisdizzjoni Volontarja] - tento soud projednává nesporné záležitosti, jako je otevření tajné závěti, opatrovnictví a adopce. Kromě toho schvaluje uzavírání smluv nebo k němu vydává povolení. Tento soud také schvaluje přijetí ustanovení, která jsou právními předpisy povolena pouze v případě předchozího schválení nebo udělení povolení. Kromě výše uvedených soudů existuje ještě několik dalších soudů (tribunálů). Soud pro drobné nároky (Tribunal ta' Talbiet iż-Żgħar) (rozhodující všechny peněžní nároky, jejichž hodnota nepřesahuje 3 494,06 EUR), soud pro správní přezkum (Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva) a průmyslový soud (Tribunal Industrijali). Malta má také rozhodčí centrum (Ċentru tal-Arbitraġġ), které poskytuje služby související s rozhodčím řízením. Podle maltského práva mají účastníci řízení za určitých okolností povinnost zúčastnit se smírčího řízení (povinné smírčí řízení). Jeho předmětem jsou spory týkající se nemovitostí ve společném vlastnictví a motorových vozidel.

Všechny tyto soudy jsou soudy prvního stupně a obecnými soudy. Opravný prostředek proti jejich rozhodnutí je proto možné podat k odvolacímu soudu (Qorti tal-Appell). Opravný prostředek proti rozhodnutí soudu pro drobné nároky, rozhodčího centra nebo smírčího soudu musí být podán k odvolacímu soudu v jeho nižší příslušnosti (předseda jeden soudce). Opravný prostředek proti rozhodnutí prvního dvora občanskoprávního soudu musí být podán k odvolacímu soudu v jeho vyšší příslušnosti (předsedají tři soudci). Opravné prostředky proti rozhodnutí prvního dvora občanskoprávního soudu (v jeho ústavní příslušnosti) se podávají k ústavnímu soudu (Qorti Kostituzzjonali) a proti rozhodnutí smírčího soudu pro ostrov Gozo v jeho nižší i vyšší příslušnosti vždy k odvolacímu soudu na Maltě.

5 Pokud bych měl se obrátit na soud v obojí straně věci s ohledem na předmět věci a její hodnotu, jak bych měl postupovat?

Viz odpověď na otázku číslo 4.

6 Můžu-li samostatně podat žalobu, nebo musím využít právního zástupce, například advokáta?

K podání žaloby k nižším soudům je zapotřebí zastoupení advokátem nebo právním zmocněncem. Je-li podávána žaloba k vyššímu soudu, je zapotřebí zastoupení advokátem nebo právním zmocněncem.

7 Jak bych měl podat žalobu: osobně, prostřednictvím úřadu, nebo prostřednictvím soudního úřadu, nebo prostřednictvím jiné služby?

V podatelně soudu.

8 Pokud bych měl podat žalobu, jak bych měl postupovat? Můžu-li to učinit ústně, nebo musím podat žalobu písemně? Můžu-li žalobu poslat faksom, nebo elektronicky, nebo poštou?

Žalobu je třeba vypracovat v maltštině. Musí být podána písemně a osobně advokátem nebo právním zmocněncem.

Pokud je jedním z účastníků řízení cizinec, je možné požádat, aby soudní řízení bylo vedeno v angličtině.

Na Maltě neexistuje možnost podat žalobu elektronickou poštou nebo faxem.

9 Pokud bych měl podat žalobu, jak bych měl postupovat, a pokud ne, jak bych měl podat žalobu? Je-li to možné, jak bych měl podat žalobu?

Existují formuláře, které je třeba vyplnit při podávání žaloby rozhodčímu centru nebo soudu pro drobné nároky. Takové formuláře však neexistují pro podání žaloby ke smírčímu soudu nebo prvnímu dvoru občanskoprávního soudu. Žaloba podávaná k prvnímu dvoru občanskoprávního soudu musí obsahovat:

- prohlášení, které jasně a výslovně uvede předmět věci v samostatných číslovaných odstavcích, tak aby byl zdůrazněn nárok a rovněž bylo uvedeno, kterých skutečností si byl žalobce osobně vědom;
- důvod nároku;
- nárok nebo nároky, které jsou očíslovány; a
- každý návrh s místopřísežným prohlášením musí obsahovat toto upozornění, které je vytištěno jasným a čitelným písmem bezprostředně pod hlavičkou soudu:

„Každý, kdo obdrží tuto žalobu s místopřísežným prohlášením a tato žaloba se ho týká, poskytne do dvaceti (20) dnů od data jejího doručení, které je dnem obdržení, odpověď s místopřísežným prohlášením. Není-li odpověď s místopřísežným prohlášením písemně poskytnuta v souladu se zákonem ve stanovené lhůtě, soud přistoupí k rozhodnutí o dané věci podle zákona.

Z toho důvodu je v zájmu každého, kdo obdrží tuto žalobu s místopřísežným prohlášením a tato žaloba se ho týká, aby se bezodkladně obrátil na advokáta, a mohl se tak během jednání k dané věci vyjádřit.“

- Dokumenty, které mohou být nezbytné na podporu nároku, se předloží spolu s žalobou s místopřísežným prohlášením.

f) Žaloba s místopřísežným prohlášením je potvrzen přísahou učiněnou před vedoucím soudní kanceláře nebo právním zmocněncem, který je jmenován komisařem pro přísahy podle nařízení o komisařích pro přísahy (kapitola 79).

g) Žalobce spolu s prohlášením rovněž uvede jména svědků, které má v úmyslu předvolat jako důkazní prostředek, přičemž u každého z nich uvede skutečnosti a důkazy, jež jimi hodlá doložit.

h) Žaloba se doručí žalovanému.

10 Hoću li morati plaćiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Ano, při podávání žaloby musí být uhrazen příslušný poplatek. Jeho výše se liší podle typu věci a/nebo hodnoty nároku.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Ano, osoba bez prostředků může požádat o právní pomoc. Žádost o ni se podá prvnímú dvoru občanskoprávního soudu. Lze ji podat také ústně právníkovi pro právní pomoc. Aby byla tato pomoc poskytnuta, musí být splněna určitá kritéria, konkrétně musí žalobce místopřísežně prohlásit před vedoucím soudní kanceláře a v případě, že je žádost podávána ústně, před právníkem pro právní pomoc, že:

a) je přesvědčen, že má oprávněné důvody zahájit řízení, obhajovat se, pokračovat v řízení nebo být jeho účastníkem;

b) kromě předmětu řízení nevlastní žádný typ majetku, jehož čistá hodnota by dosahovala 6 988,12 EUR, nepočítaje v to předměty každodenní potřeby pro domácnost, jejichž používání žalobcem a jeho rodinou je považováno za přiměřeně nezbytné, a že jeho roční příjem nepřesahuje vnitrostátní minimální mzdu stanovenou pro osoby starší 18 let;

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Po podání žaloby soud nařídí jednání. Oznámi žalobci a obžalovanému datum prvního jednání (oznámení o jednání). Dotyčný také může zjistit, zda bylo stanoveno jednání v jeho věci, pomocí soudního elektronického systému zvaného *Lecam* nebo na internetové stránce soudů. Účastníci řízení neobdrží žádné potvrzení ohledně toho, zda byla žaloba podána správně, je však třeba uvést, že vedoucí soudní kanceláře soudu nepřijme žádnou žalobu s místopřísežným prohlášením, která nespĺňuje prvky uvedené v odpovědi na otázku číslo 9.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Žalobci je doručeno oznámení o jednání. Datum dalšího jednání je stanoveno během probíhajícího jednání. Některé informace o věci je možné získat na internetové stránce soudů.

Posljednji put ažurirano: 22/03/2017

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [\[nl\]](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Kako postupiti? - Nizozemska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Ne, za rješavanje vašeg spora ne morate se uvijek obratiti sudu. U nekim se slučajevima mogu upotrijebiti alternativni oblici rješavanja sporova.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Da, obično postoji, ali rokovi za pokretanje sudskog postupka razlikuju se od slučaja do slučaja te nije moguće općenito odgovoriti na ovo pitanje. Za sva je pitanja najbolje obratiti se odvjetniku ili Službi za pravne savjete (*Juridisch loket*) (<http://www.juridischloket.nl/>)

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Kao osnovno pravilo, tuženika poziva sud države članice u kojoj ima boravište.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Osim ako je zakonom propisano drukčije, postupak morate pokrenuti pred okružnim sudom nadležnim prema mjestu boravišta tuženika. Ako je boravište tuženika u Nizozemskoj nepoznato, nadležan je i sud u mjestu u kojem ta osoba stvarno boravi. Stoga ćete morati saznati na kojoj adresi i u kojoj nizozemskoj općini tuženik živi. Ako je to poznato, u [Zakonu o područjima i sjedištima sudova \(*Wet op de rechterlijke indeling*\)](#) možete saznati u kojem se sudskom okrugu nalazi mjesto njegova boravišta ili privremenog boravišta. Na temelju toga moguće je utvrditi okružni sud pred kojim morate pokrenuti postupak.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Za odgovor na ovo pitanje vidjeti prethodno pitanje. Za više informacija o tome pred kojim sudom trebate pokrenuti postupak, upućujemo vas na rechtspraak.nl.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U Nizozemskoj je pravno načelo da stranke u građanskim i trgovačkim stvarima mora zastupati odvjetnik. U tom je pogledu nevažno radi li se o predmetu koji se rješava u postupku koji se pokreće na temelju sudskog poziva, postupku koji se pokreće na temelju zahtjeva ili skraćenom postupku, postupku za određivanje privremene mjere zabrane ili, na primjer, postupku zbog ogluhe.

Iznimka su zahtjevi do 25 000 EUR ili zahtjevi neodređene vrijednosti kod kojih postoji jasna naznaka da njihova vrijednost nije viša od 25 000 EUR. U tim je slučajevima nadležan okružni sud, a stranke u postupku mogu zastupati same sebe. Strankama mogu pomoći i osobe koje nisu odvjetnici, na primjer pravni savjetnik ili sudski izvršitelj.

Stranke u postupku ne mora zastupati odvjetnik i ako se predmet odnosi na ugovor o radu, kolektivni ugovor, odredbu kolektivnog ugovora koja je proglašena općenito obvezujućom, sporazum o ranom umirovljenju kako je utvrđen Zakonom o okvirnom sporazumu o ranom umirovljenju državnih dužnosnika (*Wet kaderregeling vut overheidspersoneel*), ugovor o zastupanju, ugovor o najmu ili ugovor o *leasingu*. Stoga je u tim slučajevima novčana vrijednost zahtjeva nevažna.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Pismena kojima se može pokrenuti postupak moraju se podnijeti uredu sudskog službenika nadležnog suda. Važno je pritom imati na umu razliku između postupka koji se pokreće na temelju sudskog poziva i postupka koji se pokreće na temelju zahtjeva. U postupku koji se pokreće na temelju sudskog poziva, sudski se poziv prvo dostavlja tuženiku, a zatim se registrira u uredu sudskog službenika. Obje radnje mora provesti sudski izvršitelj. Nakon toga postupak se vodi putem popisa predmeta u radu (popis predmeta sa zakazanim ročištem). U postupku koji se pokreće na temelju zahtjeva, zahtjev se podnosi izravno uredu sudskog službenika, dok se ostatak postupka isto tako vodi preko ureda sudskog službenika nadležnog suda. Vidjeti i „Dostava pismena”.

Prethodno opisani postupak u sljedećih će se nekoliko godina promijeniti stupanjem na snagu zakonodavstva o (obveznom) elektroničkom postupku. To će se zakonodavstvo postupno uvesti između 2017. i 2021. U konačnici će elektronički postupak postati obavezan u svim predmetima u kojima je pravno zastupanje obvezno. Ti će predmeti uvijek započinjati podnošenjem izvornog pismena (*procesinleiding*) putem internetskog portala sudske službe (*Rechtsspraak*) ili putem poveznice između sustava sudske službe i odvjetnika. Upućujemo i na informacije o „Automatskoj obradi”.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U Nizozemskoj je službeni jezik u sudskim postupcima nizozemski. To znači da sudski poziv ili (pisani) zahtjev za pokretanje postupka moraju biti sastavljeni na nizozemskom jeziku. Kao iznimka od navedenog, pismena u postupku pred sudom sa sjedištem u pokrajini Friziji mogu biti sastavljena na frizijском jeziku.

Pismena se mogu uredi sudskog službenika okružnog suda podnijeti i telefaksom. Pismena koja uredi sudskog službenika zaprimi telefaksom do 24:00 sata zadnjeg dana roka smatra se se podnesenima u roku. Iznimka su zahtjevi u obiteljskopравnim predmetima koji se ne prihvaćaju ako su poslani telefaksom. Pismena se ne mogu podnijeti elektroničkom poštom. U razdoblju od 2017. do 2021. postupno će se uvesti elektronički postupak u svim građanskim i upravnim stvarima. Ako je elektronički postupak već na snazi za određenu vrstu predmeta, postupak se može pokrenuti pred sudom elektronički, putem internetskog portala sudske službe.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Zakonom su utvrđeni posebni zahtjevi koji se odnose na sudski poziv ili (pisani) zahtjev za pokretanje postupka. Na temelju novog zakonodavstva o elektroničkom postupku postoji samo jedan način pokretanja postupka. To će se zakonodavstvo postupno uvesti u razdoblju od rujna 2017. do 2021. Za više informacija vidjeti [Nacionalna postupovna pravila za građanske postupke koji se pokreću na temelju sudskog poziva \(Landelijk Procesreglement voor civiele dagvaardingen bij de rechtbanken\)](#) (pod *Rechtbanken* (Okružni sudovi), *Handel* (Trgovina)) i [Postupovna pravila za postupke koji se pokreću na temelju zahtjeva u sektoru trgovačkog prava / pred sudom u skraćenom postupku \(Procesreglement voor verzoekschriftenprocedure sector civiel handel /voorzieningenrechter\)](#).

Postupak koji se pokreće na temelju sudskog poziva

U postupku koji se pokreće na temelju sudskog poziva, sudski izvršitelj prvo dostavlja sudski poziv tuženiku, a nakon toga ga registrira u uredi sudskog službenika. U sudskom se pozivu moraju navesti ime i prezime tužitelja, na što se tužba odnosi, ime i prezime tuženika, osnove za tužbu te dokumenti kojima se potkrepljuje tužba, a koje je tužitelj podnio u prilogu tužbi. U pozivu se navodi i datum ročišta i sud koji će odlučivati o predmetu.

Spis mora sadržavati sljedeće dokumente:

izvorni sudski poziv;

ako se sudski poziv mora dostaviti u inozemstvo, izvorne dokumente kojima se dokazuje da je poziv pravilno dostavljen;

dokaz o pravu na državnu pravnu pomoć ili izjavu o imovinskom stanju ili presliku zahtjeva za državnu pravnu pomoć ili izjave o imovinskom stanju;

dokaz o prebivalištu na temelju odabira tuženika;

dokazne predmete (dokumente) na koje će se pozivati u postupku;

obavijest o tome je li prije postupka proveden postupak mirenja te se, u slučajevima navedenima u nastavku, dostavljaju i preslike sljedećih dokumenata:

ako se zahtjev odnosi na naknadu troškova zapljene, presliku dokumenata o zapljeni;

u slučaju upućivanja predmeta, presliku odluke o upućivanju i preslike dokumenata podnesenih do trenutka upućivanja;

ako se sudski poziv mora objaviti ili prevesti na strani jezik, preslike dokumenata kojima se dokazuje da je to učinjeno.

Postupak koji se pokreće na temelju zahtjeva

U postupku koji se pokreće na temelju zahtjeva, zahtjev se podnosi izravno uredi sudskog službenika, dok se ostatak postupka isto tako vodi preko ureda sudskog službenika nadležnog suda.

Spis mora sadržavati sljedeće dokumente:

ime i prezime te adresu boravišta ili, ako nema boravište u Nizozemskoj, adresu na kojoj tužitelj stvarno boravi i

ime i prezime, adresu boravišta ili, ako nema boravište u Nizozemskoj, adresu na kojoj svaki tuženik i svaka zainteresirana strana stvarno borave, prema saznanjima tužitelja i

jasan opis zahtjeva i razloga na kojima se temelji, uključujući razloge za mjesnu nadležnost suda te

ime i prezime te telefonski broj odvjetnika zaduženoga za predmet.

Za svaki dokument na koji se određena stranka poziva u sudskom pozivu, pisanoj izjavi ili sažetku činjenica potrebno je priložiti presliku tog dokumenta.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudske pristojbe plaćaju se pri pokretanju sudskog postupka. Iznos pristojbi ovisi o vrsti i vrijednosti spora. U praksi će vaš odvjetnik često unaprijed platiti taj iznos te vam ga kasnije naplatiti. Ako je tijekom postupka potrebno pozvati vještaka (na primjer, revizora, medicinskog vještaka ili tehničkog vještaka), sud će u konačnici troškove naplatiti stranci koja je izgubila spor, osim ako odluči drukčije (na primjer, u obiteljskopравnim predmetima u kojima svaka stranka obično snosi svoje troškove). Isto se odnosi na troškove svjedoka ili drugih oblika dokaza.

Odvjetnici naplaćuju naknadu za svoje usluge koja se temelji na cijeni po satu (sa ili bez PDV-a), osim ako postoji pravo na državnu pravnu pomoć (vidjeti i pitanje 11.). Odvjetničke naknade u Nizozemskoj u načelu nisu utvrđene. Preporučuje se da se za više informacija o tome pravodobno obratite odvjetniku koji vas zastupa ili Nizozemskoj odvjetničkoj komori (*Nederlandse orde van Advocaten*). Većina odvjetnika zahtijeva plaćanje predumjma za svoje usluge te zatim svoj rad naplaćuje tijekom postupka te izdavanjem konačnog računa za izvršene usluge.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

U Nizozemskoj postoji mogućnost dobivanja državne pravne pomoći. Svatko tko treba pravnu pomoć, ali je ne može platiti, može podnijeti zahtjev za naknadu dijela pravnih troškova. Odbor za pravnu pomoć (*Raad voor rechtsbijstand*) platit će dio odvjetničkih troškova, ali mora se platiti i vlastiti doprinos. Taj doprinos ovisi o financijskom stanju podnositelja zahtjeva. Odboru za pravnu pomoć zahtjev podnosi odvjetnik. Uvjete za dobivanje pravne pomoći možete naći na internetskim stranicama Odbora za pravnu pomoć (<http://www.rvr.org/>).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

U postupku koji se pokreće na temelju sudskog poziva smatra se da je postupak pokrenut od datuma sudskog poziva. Tužitelj podnosi sudski poziv uredi sudskog službenika najkasnije na zadnji dan kad je ured sudskog službenika otvoren prije datuma ročišta navedenog u sudskom pozivu (zakazano ročište). Službenik upisuje predmet na popis predmeta u postupku suca pojedinca.

Pokrenuti postupak isteći će ako poziv nije dostavljen uredi sudskog službenika do prethodno navedenog roka, osim ako je u roku od dva tjedna prije datuma ročišta navedenog u sudskom pozivu izdana valjana obnova poziva.

U postupku koji se pokreće na temelju zahtjeva smatra se da je postupak pokrenut od datuma podnošenja zahtjeva uredi sudskog službenika.

Općenito se ne šalje potvrda da je predmet pravilno izložen. U postupcima koji se pokreću sudskim pozivom, ako poziv ima nedostatke, tužitelju se u nekim slučajevima daje mogućnost da ispravi taj nedostatak. Isto se odnosi i na postupak koji se pokreće na temelju zahtjeva. Međutim, ured sudskog službenika nije dužan ponuditi takvu mogućnost.

U postupcima koji se moraju voditi elektroničkim putem, elektronički sustav izdaje potvrdu o primitku koja se uvrštava u elektronički spis predmeta. Stranke mogu u svakom trenutku pregledati dokumente u spisu elektroničkim putem.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Ured sudskog službenika ne može pružiti točne informacije o rasporedu postupka neposredno nakon pokretanja postupka. Naravno, bit ćete obaviješteni o vremenu kada će sud održati raspravu u vašem predmetu. Općenito, odvjetnik ili ured sudskog službenika moći će vam reći približno vrijeme održavanja rasprave u predmetu, ali ne postoji pravo na primanje takvih obavijesti.

Posljednji put ažurirano: 02/01/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EUN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [de](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Kako postupiti? - Austrija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Prije pokretanja postupka pred sudom preporučuje se posegnuti za „alternativnim rješavanjem sporova“.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi zastare razlikuju se od slučaja do slučaja. To bi pitanje trebao pojasniti pravni savjetnik.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti odjeljak „Sudska nadležnost“.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti odjeljak „Sudska nadležnost – Austrija“.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti odjeljak „Sudska nadležnost – Austrija“.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U građanskim i trgovačkim predmetima, koji se moraju rješavati sudskim putem, tužbe uložene na okružnim sudovima (koji su u pravilu nadležni za sporove vrijednosti do 15 000 EUR) mora potpisati odvjetnik ako vrijednost predmeta spora premašuje 5 000 EUR. Iz te obveze zastupanja izuzete su sve tužbe koje je bez obzira na vrijednost spora (uključujući, dakle, i sporove čija vrijednost premašuje 15 000 EUR) potrebno uložiti na okružnim sudovima (posebno u slučaju sporova radi utvrđivanja oćinstva, uzdržavanja koje se plaća u skladu sa zakonom i razvoda te sporova koji proizlaze iz međusobnog odnosa supružnika ili između roditelja i djece, sporova o određivanju i ispravljanju granica zemljišta, o služnosti stana i pridržaju dijela imanja za starost (*Ausgedinge*), sporova zbog smetanja posjeda te sporova koji proizlaze iz ugovora o najmu i korištenju stanova i poslovnih prostora, uključujući parkirališta i garaže, ugovora o zakupu nekretnina i o poduzećima s nekretninama te sporova iz ugovornih odnosa među brodarima, vozačima, stanodavcima i njihovim naručiteljima, putnicima i gostima).

Iz obveze zastupanja izuzeti su i svi zahtjevi koji se rješavaju u izvansudskom postupku (izvanparničnom postupku).

Ako ne postoji obveza zastupanja pred okružnim sudovima, svaka osoba može sama pred sudom u pisanom obliku uložiti tužbu i zahtjeve za pokretanje postupka.

U građanskim i trgovačkim predmetima, koji se moraju rješavati u okviru postupka, u pravilu tužbu pred pokrajinskim sudom uvijek mora potpisati odvjetnik. Na pokrajinskim sudovima ulažu se sve tužbe za koje nisu nadležni okružni sudovi te posebno, neovisno o vrijednosti spora, sporovi koji proizlaze iz zaštite industrijskog vlasništva, nepoštenog tržišnog natjecanja te tužbe radi zabrane koje ulažu udruge za zaštitu potrošača.

Iz obveze zastupanja izuzeti su svi zahtjevi koji se rješavaju u radnopravnim i socijalnopravnim postupcima (postupci prema Zakonu o radnim i socijalnim sudovima (ASGG)) pred pokrajinskim sudovima, a posebno i svi zahtjevi zaposlenika protiv poslodavaca koji proizlaze iz radnog odnosa.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Pisanu tužbu potrebno je poslati na poštansku adresu suda.

Međutim, stranka koju ne zastupa odvjetnik može usmeno izjaviti tužbu u zapisnik (uvijek pod nadzorom nadležnog suca) u uredovno vrijeme nadležnog odjela okružnog suda koji je nadležan za postupak, odnosno odgovarajućeg austrijskog suda u čijem području nadležnosti stranka ima boravište. Nadležni odjel suda rasporedom poslova na sudu unaprijed je određen za predmet i stranka mu se uvijek može obratiti telefonom ili osobno tijekom uredovnog vremena. Uredovno vrijeme određenog okružnog suda (svaki tjedan najmanje pola dana) može se naći na *web*-mjestu Saveznog ministarstva pravosuđa u odjeljku „Gerichte“ ili doznati pozivom na telefonski broj suda tijekom uredovnog vremena (obično, osim praznika, od ponedjeljka do petka od 8.00 do 16.00 sati).

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Njemački jezik službeni je jezik na svim sudovima. Na nekim sudovima dopušteni su još i gradišćanskohrvatski, mađarski odnosno slovenski kao službeni jezici jezičnih manjina.

Tužbu ili zahtjev za pokretanje postupka potrebno je dostaviti u pisanom obliku. Ako ne postoji obveza zastupanja, oni se mogu i usmeno, kako je već razrađeno u pitanju 7., izjaviti u zapisnik nadležnog okružnog suda. U slučaju tužbi koje se sudu šalju telefaksom ili e-poštom, sud može poslati zahtjev za doradu podnesaka. Tužbe se mogu uložiti elektroničkim putem u zatvorenom sustavu elektroničke pravosudne platforme (*Elektronischer Rechtsverkehr – ERV*) za koji je potrebna prijava (koja je zbog troškova isplativa samo ako se podnosi veliki broj tužbi pred austrijskim sudovima).

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Obrasci postoje samo za tužbu za izdavanje platnog naloga kojom se traži izdavanje uvjetnog platnog naloga (*Mahnklage*). Tužbe radi naplate potraživanja u iznosu do 75 000 EUR obvezno se pokreću u obliku tužbe za izdavanje platnog naloga (*Mahnverfahren*). Odgovarajući važeći obrasci mogu se dobiti na sudu ili ispisivanjem s *web*-mjestu Saveznog ministarstva pravosuđa (<http://www.justiz.gv.at>).

Dostupni su obrasci za sudski raskid ugovora o najmu stana ili jednog odnosno više poslovnih prostora koji se mogu slobodno upotrijebiti.

Svakoj tužbi mogu se u načelu priložiti sve isprave koje mogu poslužiti kao dokaz (= podnesci moraju biti u jednakom broju primjeraka kao i sama tužba; u pogledu toga vidjeti pitanje 12.). Sporazumi o sudskoj nadležnosti ili nadležnosti domaćih sudova mogu se priložiti tužbi u pisanom obliku. To vrijedi i za pisane sporazume o mjestu izvršenja ugovora ako se tužitelj želi osloniti na tu sudsku nadležnost kao i za druga posebna činjenična stanja u pogledu sudske nadležnosti odnosno posebne vrste postupaka (npr. postupak za naplatu mjenice).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Za ulaganje bilo koje tužbe na sudu koja se rješava u okviru parničnog postupka odmah se plaćaju sudske pristojbe koje su paušalno određene za pokretanje prvostupanjskog postupka i načelno ne ovise o daljnjem tijeku tužbe. Njihov iznos obično se određuje prema vrijednosti spora. Plaćaju se pri ulaganju tužbe (na samom sudu gotovinom ili kreditnim ili debitnim karticama, na daljinu obično uplatom na račun suda uz naznaku svrhe „sudske pristojbe” te navođenje stranaka koje sudjeluju u postupku).

Načini plaćanja honorara odvjetnika ovise o pojedinačnom dogovoru; to vrijedi i za njihov iznos (ako nije dogovorena naknada u skladu sa Zakonom o odvjetničkim tarifama ili „Općim kriterijima za određivanje honorara”). Naknada od suprotne strane može se obično zatražiti tek nakon pravomoćnog dovršetka postupka ovisno o rezultatu postupka.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Pomoć u postupku osigurava se osobama kojima bi vođenje konkretnog postupka ugrozilo potrebne prihode. Zahtjev za pomoć u postupku može se dostaviti usmeno ili u pisanom obliku sudu pred kojim će se postupak voditi ili bi se trebao voditi. Ako se sjedište tog suda nalazi izvan područja nadležnosti okružnog suda s obzirom na mjesto stanovanja ili boravka, tada se zahtjev može izjaviti u zapisnik okružnog suda s obzirom na mjesto boravka.

U slučaju financijskih ili sadržajnih okolnosti pomoć u postupku može se zatražiti već prije ulaganja tužbe, i to za ulaganje tužbe i/ili cijeli daljnji postupak. Dodatne informacije o pomoći u postupku nalaze se na web-mjestu Saveznog ministarstva pravosuđa <http://www.justiz.gv.at/> u odjeljku „Bürgerservice” („Usluge za građane”). Ondje se nalazi i obrazac zahtjeva koji se može preuzeti i koji sadržava dodatne važne informacije i upute.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Ulaganjem tužbe (barem teoretski nadležnom) sudu tužba se smatra pokrenutom. Propisno je podnesena ako ne postoje razlozi da je sud odmah vrati ili zatraži ispravljanje podneska (dakle, ako se čini da se s njom može dalje postupati u skladu s poslovníkom). Pisanu tužbu treba dostaviti u onoliko otpravaka (primjeraka, preslika) koliko ima stranaka u postupku (jedan primjerak za sud i jedan za svaku suprotnu stranu). Ako se pokaže nedostatak u smislu oblika i/ili sadržaja, može se očekivati zahtjev suda za ispravljanje podneska u kojem se upućuje i na posljedice izostanka pravovremenog ispravljanja. Potvrda primitka izdaje se samo na zahtjev, a u sustavu ERV automatski.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

U postupku za platni nalog sam obrazac već sadrži zahtjev za pravomoćno izdavanje naloga za plaćanje. Tužitelj stoga automatski dobiva pravomoćni otprek naloga za plaćanje (ovršnu ispravu) ili presliku odnosno obavijest o pravovremenom prigovoru suprotne strane, uglavnom povezanu s pozivom na usmenu raspravu (pokretanje redovnog postupka). Za rok za pozivanje stranaka u postupku pred okružnim sudom ne postoji donja granica, dok u sudskim postupcima pred pokrajinskim sudom ona iznosi najmanje tri tjedna.

U postupku o sudskom raskidu ugovora o najmu stana ili poslovnih prostora uručenje pravomoćnog otprek raskida potrebno je posebno zatražiti. Ako osoba kojoj je pravovremeno otkazan ugovor (u roku od četiri tjedna) uložiti prigovor, tada se osobu koja otkazuje ugovor o tome obavješćuje po službenoj dužnosti (uglavnom je povezano s pozivom na usmenu raspravu).

Osim posebnih vrsta postupaka (kao što su postupak za platni nalog, postupak naplate mjenice i postupak za raskid ugovora) u postupku pred nadležnim okružnim sudom nakon ulaganja tužbe (i mogućeg ispravljanja podneska) obično sud po službenoj dužnosti tuženiku dostavlja tužbu zajedno s pozivom na usmenu raspravu te se istovremeno i tužitelja poziva na usmenu raspravu. Pokrajinski sud uz tužbu po službenoj dužnosti tuženiku dostavlja i zahtjev za pisanim odgovorom na tužbu (uz naznaku obveze zastupanja). Ako tuženik ne dostavi na vrijeme odgovor na tužbu, na zahtjev tužitelja donosi se presuda zbog izostanka, u suprotnom se postupak obustavlja. U slučaju pravovremenog odgovora na tužbu tužitelj dobiva presliku tog podneska, često povezanu s pozivom na usmenu raspravu.

Točan vremenski slijed koraka u postupku koji je sud već utvrdio, odnosno odgovarajuće stanje postupka (u svakoj fazi postupka) stranke mogu saznati telefonski tijekom uredovnog vremena neposredno od nadležnog odjela suda (ureda) ako navedu broj spisa.

Na pripremnom ročištu (prvi termin usmene rasprave) strankama se pojašnjava daljnji slijed postupka, posebice vremenski aspekt, koji sud na kraju utvrđuje.

Stranke su načelno obvezne biti osobno nazočne ako pravni zastupnik stranaka nije u dovoljnoj mjeri informiran o predmet. Slijed postupka unosi se u zapisnik u obliku rasporeda postupka. Strankama (odnosno njihovim zastupnicima) dostavlja se preslika tog zapisnika. Stranke je potrebno obavijestiti o izmjenama rasporeda postupka i po potrebi s njima raspraviti te izmjene.

Posljednji put ažurirano: 13/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [pl](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Kako postupiti? - Poljska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Umjesto pokretanja sudskog postupka spor možete pokušati riješiti mirenjem. Mirenje je izvansudski (sporazumni) način rješavanja sporova uz sudjelovanje neovisne i kvalificirane osobe ili institucije (izmiritelj). Postupak mirenja je dobrovoljan (stranka u sporu može u svakom trenutku uskratiti svoju suglasnost za mirenje i povući se iz postupka mirenja) i povjerljiv (sudionici su obvezni čuvati povjerljivost informacija dobivenih tijekom mirenja), a izmiritelji su nepristrani i neovisni (ne daju prednost ni jednoj stranci te u načelu ne predlažu rješenja spora).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Općenito, tužba se može podnijeti sudu u svakom trenutku, osim ako je posebnim propisima predviđen određeni rok. Međutim, stranka koja podnosi tužbu nakon isteka roka zastare za podnošenje tužbe riskira da će izgubiti spor ako se druga stranka pozove na zastaru.

U poljskom se pravu primjenjuju rokovi zastare (*terminy zawite*). Rok zastare podrazumijeva da, ako ovlaštena stranka ne poduzme određenu radnju unutar roka zastare, gubi pravo na poduzimanje te radnje. Zakon o parničnom postupku (*ZPP, Kodeks postępowania cywilnego*) ne sadržava opću odredbu kojom se uređuju rokovi zastare, ali se ti rokovi navode u propisima koji se odnose na posebne situacije.

Gubitak prava zbog isteka roka zastare obvezujući je za stranke u pravnom odnosu, sud ili drugo tijelo koje vodi postupak. Sud ili drugo tijelo to automatski uzimaju u obzir, a ne na zahtjev stranke ili povodom prigovora. Rok zastare može se produžiti samo u iznimnim okolnostima, ako ga stranka nije propustila svojom krivnjom.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Za utvrđivanje je li sud na području neke države članice nadležan za odlučivanje u određenom predmetu potrebno je odrediti nadležnost tog suda.

Opća nadležnost redovnih sudova u Poljskoj za rješavanje građanskih predmeta na njezinu državnom području naziva se nacionalna nadležnost i uređena je ZPP-om.

Predmeti podliježu nacionalnoj nadležnosti ako tuženik ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj ili ima sjedište u Poljskoj.

Nadalje, poljski sudovi imaju nacionalnu nadležnost u predmetima koji se odnose na:

- bračne sporove (nacionalna je nadležnost isključiva ako su oba bračna druga poljski državljani te imaju prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj),
- odnose između roditelja i djece (nacionalna je nadležnost isključiva ako su sve stranke poljski državljani te imaju prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj),
- obveze uzdržavanja ili na utvrđivanje roditeljstva (podliježu nacionalnoj nadležnosti ako tužitelj koji je ovlaštena stranka ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj),
- radne sporove (predmeti u kojima je tužitelj zaposlenik podliježu nacionalnoj nadležnosti ako se rad uobičajeno obavlja, obavljao se ili se trebao obavljati u Poljskoj),
- osiguranje (predmeti koji se odnose na pravni odnos osiguranja pokrenuti protiv osiguravatelja podliježu nacionalnoj nadležnosti ako tužitelj ima prebivalište u Poljskoj ili ako postoji drugi element koji upućuje na mjesnu nadležnost poljskih sudova),
- potrošačke sporove (predmeti u kojima je tužitelj potrošač podliježu nacionalnoj nadležnosti ako potrošač ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj te je radnje potrebne za sklapanje ugovora izvršio u Poljskoj; u takvim se predmetima za drugu stranku u ugovoru s potrošačem smatra da ima prebivalište ili sjedište u Poljskoj ako ima poduzeće ili podružnicu u Poljskoj te je ugovor s potrošačem zaključen u okviru poslovanja tog poduzeća ili podružnice).

Osim toga, poljski sudovi imaju isključivu nacionalnu nadležnost:

u predmetima koji se odnose na stvarna prava na nekretnini i posjed nekretnine koja se nalazi u Poljskoj; u predmetima koji se odnose na najam (*najem* ili *dzierżawa*) i druge odnose koji uključuju korištenje nekretninom (osim u slučaju najamnine i drugih iznosa za korištenje nekretninom ili ostvarivanje koristi iz nekretnine); u ostalim predmetima gdje se sudska odluka odnosi na stvarna prava, posjed ili korištenje nekretninom koja se nalazi u Poljskoj, u predmetima koji se odnose na prestanak pravne osobe ili organizacijske jedinice koja nije pravna osoba, kao i na opoziv ili ukidanje odluka njihovih upravljačkih tijela, ako pravna osoba ili organizacijska jedinica koja nije pravna osoba ima sjedište u Poljskoj.

Nadalje, ako je nacionalnom nadležnošću obuhvaćeno odlučivanje o glavnoj tužbi, ta nadležnost uključuje i svaku protutužbu.

Stranke u određenom pravnom odnosu mogu se u pisanom obliku dogovoriti da su za pitanja imovinskih prava koja proizlaze ili mogu proizaći iz tog odnosa nadležni poljski sudovi.

Sud u svakoj fazi predmeta automatski razmatra postoji li nacionalna nadležnost.

Ako zaključi da se nacionalna nadležnost ne primjenjuje, sud odbija tužbu ili zahtjev.

Nepostojanje nacionalne nadležnosti razlog je za poništenje postupka.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Za utvrđivanje koji je okružni sud (*sąd rejonowy*) ili regionalni sud (*sąd okręgowy*) nadležan za odlučivanje u predmetu potrebno je uzeti u obzir mjesnu nadležnost suda. U poljskom pravu razlikujemo opću mjesnu nadležnost, izboru mjesnu nadležnost i isključivu mjesnu nadležnost:

a. opća mjesna nadležnost

Općenito, tužba se mora podnijeti prvostupanjskom sudu nadležnom prema mjestu prebivališta tuženika (na temelju Građanskog zakonika, prebivalište fizičke osobe je mjesto/grad u kojem osoba živi s namjerom da tamo trajno ostane). Ako tuženik nema prebivalište u Poljskoj, mjesna se nadležnost određuje u skladu s njegovim mjestom boravka, a ako je to mjesto nepoznato ili se nalazi izvan Poljske, u skladu s zadnjim prebivalištem tuženika u Poljskoj. Tužba protiv Državne riznice mora se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu sjedišta jedinice državne uprave na koju se tužba odnosi. Tužba protiv pravne osobe ili drugog subjekta koji nije fizička osoba mora se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu sjedišta tog subjekta;

b. izboriva mjesna nadležnost

Na temelju propisa o izborivoj mjesnoj nadležnosti, tužitelji mogu – u skladu sa svojim odabirom – podnijeti tužbu sudu opće nadležnosti ili drugom sudu koji se u propisima navodi kao nadležni sud. U poljskom je građanskom postupku izboriva mjesna nadležnost predviđena u predmetima koji se odnose na: zahtjeve za naknadu za uzdržavanje i za utvrđivanje roditeljstva; imovinskopravne zahtjeve protiv poslovnog subjekta, ugovorne sporove; odštetne zahtjeve; isplatu iznosa koji se potražuje za usluge pravnog zastupanja (odvjetnička naknada); potraživanja na temelju najma (*najem* ili *dzierżawa*) nekretnine; zadužnice ili čekove.

Zahtjev za naknadu za uzdržavanje ili utvrđivanje roditeljstva te povezani zahtjevi mogu se podnijeti sudu u mjestu prebivališta ovlaštene stranke.

Imovinskopравни zahtjev protiv poslovnog subjekta može se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu sjedišta ili podružnice poslovnog subjekta ako je zahtjev povezan s aktivnostima sjedišta te podružnice. Spor koji se odnosi na sklapanje ugovora, utvrđivanje njegova sadržaja, izmjenu ugovora te utvrđivanje postojanja ugovora; izvršavanje, raskid ili poništenje ugovora te naknadu štete za neizvršavanje ili nepravilno izvršavanje ugovora može se pokrenuti pred sudom nadležnim prema mjestu izvršavanja ugovora. U slučaju sumnje, mjesto izvršavanja ugovora treba potvrditi uvidom u određeni dokument. Odštetni zahtjev može se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu gdje je nastupio štetni događaj. Tužba radi isplate iznosa koji se potražuje za usluge pravnog zastupanja može se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu gdje je pravni zastupnik pružio usluge pravnog zastupanja. Spor koji se odnosi na najam nekretnine (*najem* ili *dzierżawa*) može se pokrenuti pred sudom nadležnim prema mjestu gdje se nalazi nekretnina. Tužba protiv stranke koja je obvezana zadužnicom ili čekom može se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu plaćanja. Protiv više stranaka koje su obvezane zadužnicom ili čekom može se podnijeti tužba sudu nadležnom prema mjestu plaćanja ili sudu opće nadležnosti kad je riječ o imatelju ili izdavatelju zadužnice ili čeka;

c. isključiva mjesna nadležnost

Odredbе kojima se uređuje isključiva mjesna nadležnost obvezujuće su. Njima se, za određene vrste predmeta, isključuje mogućnost pokretanja postupka pred sudom opće nadležnosti ili sudom izborive nadležnosti, kao i mogućnost upućivanja predmeta drugom sudu na temelju sporazuma o nadležnosti. U slučaju isključive nadležnosti, samo je jedan sud među sudovima istog stupnja nadležan za odlučivanje u određenom predmetu. Ovisno o vrsti predmeta, to će biti određeni okružni ili regionalni sud.

Spor koji se odnosi na vlasništvo ili druga stvarna prava na nekretnini, kao i na posjed nekretnine, može se pokrenuti samo pred sudom nadležnim prema mjestu gdje se nalazi nekretnina. Ako je predmet spora služnost na zemljištu, nadležnost se određuje u skladu s mjestom gdje se nalazi opterećena imovina. Tom su nadležnošću obuhvaćeni osobni zahtjevi koji se odnose na stvarna prava i prava koja se žele ostvariti zajedno s tim zahtjevima protiv istog tuženika. Spor koji se odnosi na nasljeđivanje, nužni dio te na ostavine, oporuke te druge oblike oporučnih raspolaganja može se pokrenuti samo pred sudom nadležnim prema mjestu zadnjeg uobičajenog boravišta oporučitelja u Poljskoj ili, ako se ono ne može utvrditi, pred sudom nadležnim prema mjestu gdje se nalazi nasljedstvo ili njegov dio. Spor koji se odnosi na članstvo u zadruzi, partnerstvu, društvu ili udruženju može se pokrenuti samo pred sudom nadležnim prema mjestu registriranog sjedišta. Bračni spor može se pokrenuti pred sudom nadležnim prema mjestu zadnjeg zajedničkog prebivališta bračnih drugova, ako barem jedan od bračnih drugova još uvijek ima prebivalište ili uobičajeno boravište na tom području nadležnosti. Ako takva osnova ne postoji, isključivu nadležnost ima sud koji je nadležan prema mjestu prebivališta tuženika, a u suprotnome sud koji je nadležan prema mjestu prebivališta tužitelja. Spor u pogledu odnosa između roditelja i djece ili posvojitelja i posvojenika može se pokrenuti isključivo pred sudom nadležnim prema mjestu prebivališta tužitelja, pod uvjetom da nema osnove za pokretanje spora u skladu s odredbama o općoj nadležnosti.

Osim toga, ako je nadležnost nekoliko sudova opravdana ili je spor pokrenut protiv nekoliko stranaka za koje su nadležni različiti sudovi u skladu s propisima o općoj nadležnosti, tužitelj može odabrati jedan od tih sudova. Isto se primjenjuje ako se nekretnine koje su osnova za određivanje nadležnog suda nalaze u više područja nadležnosti. Ako nadležni sud iz nekog razloga ne može provesti postupak ili poduzeti druge korake, nadređeni viši sud na zatvorenoj će sjednici imenovati drugi sud. Ako se, u skladu s odredbama ZPP-a, mjesna nadležnost ne može utvrditi na temelju okolnosti predmeta, Vrhovni sud (*Sąd Najwyższy*) na zatvorenoj će sjednici imenovati sud pred kojim treba pokrenuti postupak. Stranke se mogu u pisanom obliku dogovoriti da je za već postojeći spor, ili za sve sporove koji mogu proizaći iz određenog pravnog odnosa, nadležan prvostupanjski sud koji u skladu sa zakonom nema mjesnu nadležnost. Time isključivu nadležnost ima taj sud, osim ako su se stranke dogovorile drukčije ili ako je tužitelj pokrenuo postupak za izdavanje platnog naloga koji se odvija elektroničkim putem (*elektroniczne postępowanie upominawcze*, EPU). Isto tako, stranke mogu pisanim dogovorom ograničiti pravo tužitelja da odabere jedan od nekoliko sudova nadležnih za takve sporove. Međutim, stranke ne mogu promijeniti isključivu nadležnost.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Stvarna nadležnost redovnih sudova (*sądy powszechne*) u Republici Poljskoj uređena je odredbama Zakona o parničnom postupku.

U građanskim su postupcima prvostupanjski sudovi okružni sudovi i regionalni sudovi, a drugostupanjski sudovi regionalni sudovi i žalbeni sudovi (*sądy apelacyjne*).

U načelu, o građanskim predmetima u prvom stupnju odlučuju okružni sudovi, osim ako je propisana nadležnost regionalnih sudova. Regionalni sudovi u prvom su stupnju nadležni za predmete koji se odnose na:

- neimovinska prava (i imovinskopravne zahtjeve povezane s tim pravima), osim u predmetima koji se odnose na utvrđivanje ili osporavanje oćinstva ili majćinstva, poništenje priznanja oćinstva te prestanak posvojenja,
- zaštitu autorskih i srodnih prava, te u predmetima koji se odnose na izume, korisne modele, industrijski dizajn, žigove, oznake zemljopisnog podrijetla, topografije integriranih sklopova, te u predmetima koji se odnose na zaštitu druge nematerijalne imovine,
- tužbe na temelju Zakona o tisku,
- imovinska prava ako vrijednost predmeta spora nije viša od 75 000 PLN (osim u predmetima koji se odnose na uzdržavanje, smetanje posjeda, podjelu braćne imovine, usklađivanje stanja u zemljišnim knjigama sa stvarnim pravnim stanjem nekretnine te predmetima u postupku za izdavanje platnog naloga koji se odvija elektroničkim putem),
- donošenje presude umjesto odluke o podjeli zadruge,
- opoziv, ukidanje ili utvrđivanje ništavosti odluka upravljaćkih tijela pravnih osoba ili organizacijskih jedinica koje nisu pravne osobe, ali im je zakonom dodijeljena pravna osobnost,
- sprećavanje i suzbijanje nepoštenog tržišnog natjecanja,
- naknadu štete prouzroćene izdavanjem nezakonite sudske odluke.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U načelu, u građanskom postupku stranke i njihova upravljaćka tijela ili zakonski zastupnici mogu nastupati pred sudom osobno ili preko zastupnika. Međutim, ZPP-om su propisani određeni slučajevi kada je odvjetnićko zastupanje obvezno. U postupku pred Vrhovnim sudom stranke moraju zastupati odvjetnici (*adwokat*) ili pravni savjetnici (*radca prawny*). U sporovima o industrijskom vlasništvu moraju ih zastupati i patentni zastupnici. Obveza zastupanja odnosi se i na postupovne korake koji su povezani s pokretanjem postupka pred Vrhovnim sudom, a poduzimaju se pred sudom niže stupnja. Obveza zastupanja ne postoji ako se postupak odnosi na zahtjev za osloboćenje od plaćanja sudskih pristojbi, imenovanje odvjetnika ili pravnog savjetnika, ili ako je stranka, njezino upravljaćko tijelo ili zakonski zastupnik ili pravni zastupnik sudac, državni odvjetnik, javni bilježnik ili profesor prava ili doktor pravnih znanosti (*doktor habilitowany nauk prawnych*) ili ako je stranka, njezino upravljaćko tijelo ili zakonski zastupnik odvjetnik ili pravni savjetnik ili odvjetnik iz Ureda glavnog pravnog zastupnika Državne riznice (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*).

7 Kome toćno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog služenika ili nekoj drugoj službi?

Tužba se podnosi nadležnom sudu.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektronićkom poštom?

Podnesci se sudu moraju podnijeti na poljskom jeziku ili s priloženim prijevodom na poljski jezik. Zahtjev treba biti u pisanom obliku. Iznimka je situacija (u području radnog prava i socijalne sigurnosti) u kojoj zaposlenik ili osiguranik kojeg ne zastupa odvjetnik ili pravni savjetnik moće nadležnom sudu tužbu, sadržaj pravnih lijekova i druge podneske izjaviti usmeno u zapisnik.

U postupku za izdavanje platnog naloga koji se odvija elektronićkim putem, podnesak se moće podnijeti i putem sustava za prijenos podataka.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložit predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Zahtjev se mora podnijeti na služenbom obrascu samo ako je to predvićeno posebnom odredbom. Postoje dvije situacije u kojima se zahtjev mora podnijeti na služenbom obrascu: ako je tužitelj pružatelj usluga ili prodavatelj te zahtjev podnosi na temelju ugovora o odrećenom predmetu (pružanje poštanskih i telekomunikacijskih usluga; masovni prijevoz putnika i prtljage; opskrba elektrinićnom energijom, plinom i gorivom; opskrba vodom i proćišćavanje otpadnih voda; zbrinjavanje otpada te opskrba toplinskom energijom) te u skraćenom postupku (*postępowanie uproszczone*).

Zahtjev treba biti u pisanom obliku. Iznimka su postupci u području radnog prava i socijalne sigurnosti u kojima zaposlenik ili osiguranik kojeg ne zastupa odvjetnik ili pravni savjetnik moće nadležnom sudu izjaviti tužbu usmeno u zapisnik.

U zahtjevu se mora navesti:

naziv suda kojemu se zahtjev podnosi, imena stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i pravnih zastupnika,

vrsta podneska,

vrijednost predmeta spora ili žalbe, ako stvarna nadležnost suda, iznos naknade ili dopuštenost pravnog sredstva ovisi o toj vrijednosti, a predmet spora nije odrećeni novćani iznos,

predmet spora,

prebivalište ili registrirano sjedište i adresa stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i pravnih zastupnika,

tužiteljev broj PESEL (Zajednićki elektronićki sustav registra stanovništva) ili porezni identifikacijski broj (NIP) ako je tužitelj fizićka osoba koja ga je obvezna imati ili ga ima bez obveze na to; ili navesti tužiteljev broj upisa u nacionalni sudski registar (KRS) ili, ako ne postoji, tužiteljev broj u drugom odgovarajućem registru ili evidenciji ili, ako tužitelj nije fizićka osoba te ne mora biti upisan u odgovarajući registar ili evidenciju, ali mora imati NIP, navesti tužiteljev NIP, meritum zahtjeva ili izjava i dokazi koji podupiru okolnosti na koje se poziva tužitelj,

toćan opis tužbe, a u predmetima koji se odnose na imovinska prava navesti i vrijednost predmeta spora, osim ako je predmet spora odrećeni novćani iznos, opis činjeničnih okolnosti na kojima se temelji tužba te, prema potrebi, opravdava nadležnost suda,

jesu li stranke pokušale mirenje ili drugi izvansudski naćin rješavanja sporova te, ako nisu, navesti razloge zašto to nisu učinile,

potpis stranke ili njezina zakonskog zastupnika ili pravnog zastupnika,

popis priloga.

Zahtjevu treba priložiti sljedeće dokumente:

punomoć ili njezinu ovjerenu presliku (ako zahtjev podnosi pravni zastupnik),

preslike zahtjeva i njegovih priloga koje treba dostaviti strankama u postupku te, ako izvornici priloga nisu dostavljeni sudu, jednu presliku svakog priloga za sudski spis (u postupku za izdavanje platnog naloga koji se odvija elektroničkim putem, ovjerene elektroničke preslike priloga treba priložiti sa zahtjevom koji se podnosi putem sustava za prijenos podataka).

Osim toga, zahtjev može uključivati: zahtjeve za privremene mjere, za proglašenje neposredne izvršivosti presude te za suđenje u odsutnosti tužitelja; zahtjeve u pogledu pripreme glavne rasprave (te u posebnim zahtjevima: za pozivanje na raspravu svjedoka i sudskih vještaka koje je naveo tužitelj; za provedbu vizualne inspekcije; za izdavanje naloga tuženiku da na raspravi predoči dokument u njegovu posjedu koji je nužan za izvođenje dokaza ili da podnese prigovor na vizualnu inspekciju; za predočenje dokaza u posjedu drugih sudova, ureda ili trećih strana na raspravi).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U načelu, sudski postupak uključuje troškove. Sudski troškovi uključuju pristojbe i izdatke.

Obveza plaćanja sudskih troškova na stranci je koja sudu podnese podnesak (uključujući početni zahtjev) koji podliježe plaćanju pristojbe ili stvara izdatke. Ako sudska pristojba nije plaćena, sud poziva stranku da je plati u roku od tjedan dana ili će podnesak biti vraćen (ako je podnesak podnijela stranka koja ima prebivalište ili sjedište u inozemstvu te nema zastupnika u Poljskoj, rok za plaćanje pristojbe iznosi najmanje mjesec dana). Ako pristojba nije plaćena u navedenom roku, sud podnesak vraća stranci. Vraćeni podnesak nema pravnih učinaka povezanih s podnošenjem podneska sudu.

Ako je posebnom odredbom propisano da se podnesak može podnijeti samo putem sustava za prijenos podataka (elektronički postupak, EPU), podnesak se podnosi uz plaćanje pristojbe.

Podneske koje podnosi odvjetnik, pravni savjetnik ili patentni zastupnik (ako podliježu plaćanju pristojbe u fiksnom ili razmjernom iznosu izračunanom na temelju vrijednosti spora koji je navela stranka), a za koje nije plaćena pristojba, sud vraća stranci bez poziva na plaćanje (članak 1302. ZPP-a). Stranka može platiti pristojbu u roku od tjedan dana. Ako je pristojba plaćena u zahtijevanom iznosu, podnesak ima pravne učinke od datuma na koji je izvorno podnesena. Takvog učinka nema ako je podnesak ponovno vraćen iz istog razloga.

Pitanja koja se odnose na naknade odvjetnika ili pravnih savjetnika (kao što su rokovi plaćanja) trebaju se urediti ugovorom između klijenta i pravnog zastupnika.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Fizičke i pravne osobe mogu podnijeti zahtjev za pravnu pomoć – pravnog zastupnika kojeg imenuje sud (*pełnomocnik z urzędu*).

Fizičke osobe mogu zatražiti imenovanje odvjetnika ili pravnog savjetnika ako dostave izjavu da nisu u mogućnosti platiti naknadu odvjetniku ili pravnom savjetniku bez poteškoća za njih same ili njihove obitelji.

Pravne osobe (ili druge organizacijske jedinice koje u skladu sa zakonom mogu biti stranka u postupku) mogu zatražiti imenovanje odvjetnika ili pravnog savjetnika ako dokažu da nemaju dostatna sredstva za plaćanje naknade odvjetniku ili pravnom savjetniku.

Sud će odobriti zahtjev ako zaključi da postupak zahtijeva sudjelovanje odvjetnika ili pravnog savjetnika.

Pitanje izuzeća od plaćanja sudskih troškova i sudskog imenovanja pravnog zastupnika u prekograničnim je sporovima uređeno Zakonom od

17. prosinca 2004. o pravu na pravnu pomoć u građanskim postupcima koji se vode u državama članicama Europske unije te o pravu na pravnu pomoć radi sporazumnog rješavanja spora prije pokretanja sudskog postupka.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak se pokreće podnošenjem tužbe sudu. Zakonom o parničnom postupku nije predviđeno dobivanje potvrde da je predmet pravilno izložen sudu.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Informacije o planiranim ili poduzetim koracima u postupku mogu se dobiti u uredu službe za korisnike (*Biurow Obsługi Interesanta, BOI*) odgovarajućeg suda. Informacije o datumima sljedećih zasjedanja suda mogu se dobiti pozivom na broj ureda službe za korisnike naveden na internetskim stranicama suda i navođenjem broja spisa predmeta.

Posljednji put ažurirano: 27/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Kako postupiti? - Portugal

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Odgovor na ovo pitanje ovisi od predmeta do predmeta.

Budući da nije moguće predvidjeti svaki problem koji bi se mogao pojaviti, trebali biste zatražiti savjet od stručnjaka u tome području.

Ako za to nemate financijskih sredstava, možete zatražiti pravnu pomoć (pogledajte na ovoj stranici dio pod naslovom „Pravna pomoć“).

Alternativni način rješavanja sporova može biti opravdan, ovisno o posebnim okolnostima slučaja (pogledajte na ovoj stranici dio pod naslovom „Alternativni načini rješavanja sporova“).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rok za pokretanje sudskog postupka za rješavanje određenog spora ovisi o situaciji.

Ovo pitanje također treba razjasniti uz pomoć pravnog stručnjaka, kako je navedeno u odgovoru na prethodno pitanje.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Ne dovodeći u pitanje ono što je predviđeno u propisima Zajednice i ostalim međunarodnim instrumentima, portugalski sudovi imaju međunarodnu nadležnost u sljedećim slučajevima:

- kada se postupak može pokrenuti na portugalskom sudu u skladu s propisima o portugalskoj teritorijalnoj nadležnosti utvrđenoj u portugalskom pravu;
- ako je činjenica koja je prouzročila postupak ili s njom povezane činjenice nastala na portugalskome državnom području;
- kada se pravo koje se nastoji ostvariti može ostvariti samo predloženim postupkom na portugalskome državnom području ili je tužitelju teško pokrenuti postupak u inozemstvu jer postoji snažna veza, osobna ili stvarna, između predmeta spora i portugalskoga pravnog sustava.

Portugalski sudovi imaju isključivu nadležnost:

- u području stvarnog prava nad nekretninama i najma nekretnina koje se nalaze na portugalskome državnom području. Međutim, kad je riječ o ugovorima o najmu nekretnine sklopljenima za privremenu privatnu uporabu na najviše šest uzastopnih mjeseci, nadležni su i sudovi države članice EU-a u kojoj je tuženikovo prebivalište, uz uvjet da je najmoprimac fizička osoba te da je najmoprimac i najmoprimcu prebivalište u istoj državi članici;
- u području valjanosti osnivanja ili prestanka poslovanja poduzeća ili drugih pravnih osoba kojima je sjedište u Portugalu te u području valjanosti odluka koje su donijela njihova tijela; pritom portugalski sud primjenjuje svoje propise iz privatnoga međunarodnog prava;

c) u području valjanosti unosa u javne upisnike koji se nalaze u Portugalu;

d) za oduzimanje imovine koja se nalazi na portugalskome državnom području;

e) za stečaj ili revitalizaciju osoba kojima je prebivalište u Portugalu ili pravnih osoba ili poduzeća čija se sjedišta nalaze na portugalskome državnom području.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Postupci povezani s mjestom u kojem se nalazi imovina

Predmeti u vezi sa stvarnim ili osobnim pravima na uživanje imovine, podjelom zajedničke imovine, deložacijom, pravom prvootkupa i oduzimanjem imovine u svrhu prisilne naplate te predmeti koji se odnose na potvrđivanje, zamjenu, smanjenje ili ukidanje hipoteke treba pokrenuti na sudu u mjestu u kojem se nalazi predmetna imovina.

Predmeti za povećanje, zamjenu, smanjenje ili ukidanje hipoteke na brodovima ili zrakoplovima pokreću se na sudu u mjestu u kojem je predmetna imovina registrirana. Ako je pokretna imovina koja je obuhvaćena hipotekom registrirana u nekoliko okruga, tužitelj može samo odlučiti u kojem će okrugu pokrenuti postupak.

Kada se postupak odnosi na skupinu pokretne imovine koja pripada istoj osobi i namijenjena je jednokratnoj uporabi ili na nepokretnu ili pokretnu imovinu, ili imovinu koja se nalazi u različitim okruzima, postupak se pokreće na sudu u mjestu u kojem se nalazi najvrjednija imovina, što se utvrđuje na temelju oporezive vrijednosti imovine. Ako se zgrada koja je predmet postupka nalazi u više pravosudnih okruga, postupak se može pokrenuti u bilo kojem od tih okruga.

Nadležnost za ispunjenje obveze

Postupak za traženje ispunjenja obveza, naknade za neispunjenje ili neprimjereno ispunjenje ili za raskid ugovora zbog neispunjenja pokreće se na sudu u tuženikovu mjestu boravišta. Vjerovnik može izabrati sud na kojem je obveza trebala biti ispunjena ako je tuženik pravna osoba ili ako je vjerovnikovo prebivalište u širem gradskom području Lisabona ili Porta te je i tuženikovo prebivalište u istom području.

Ako se postupkom nastoji ostvariti građanska odgovornost utemeljena na neispunjenju ugovora ili riziku, nadležan je sud koji se nalazi u mjestu u kojem je nastao predmetni događaj.

Razvod i rastava

Za razvod, zakonsku rastavu i podjelu imovine nadležan je sud u kojem je tužiteljevo prebivalište ili boravište.

Postupci za plaćanje naknada

Ako se postupak odnosi na plaćanje naknada zakonskim ili tehničkim zastupnicima i na povrat iznosa predujma plaćenoga klijentu, nadležan je sud u mjestu u kojem je pružena usluga i dva se postupka moraju spojiti.

Međutim, ako je postupak pokrenut na Prizivnom ili Vrhovnom sudu, postupak za plaćanje naknada pokreće se na okružnom sudu u dužnikovu mjestu prebivališta.

Reguliranje i raspodjela troškova velike havarije

Sud u luci u kojoj je istovaren ili je trebao biti istovaren teret s broda koji je pretrpio veliku havariju nadležan je za reguliranje i raspodjelu troškova te havarije.

Gubitci i šteta nakon sudara brodova

Postupak povezan s gubicima i štetom nastalima nakon sudara brodova može se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem se dogodila nesreća, mjestu u kojem je prebivalište vlasnika broda koji je udario drugi brod, u mjestu kojem pripada brod ili na kojem je pronađen, ili u mjestu prve luke u koju je pristao oštećeni brod.

Troškovi spašavanja ili pomoći brodovima

Naknada troškova za spašavanje ili pomoć brodovima može se zatražiti od suda u mjestu u kojem je nastao predmetni događaj, u mjestu u kojem se nalaze spašeni predmeti ili u mjestu kojem pripada spašeni brod.

Postupak u vezi s brodom koji je stečen besplatno ili u vezi s oslobađanjem od povlastica mora se pokrenuti na sudu luke u kojoj je brod usidren u trenutku kupnje.

Mjere opreza i pripremni koraci

U pogledu mjera opreza i koraka prije pokretanja postupka, potrebno je uzeti u obzir sljedeće:

- oduzimanje ili zapljena robe mogu se tražiti na sudu na kojem se mora pokrenuti postupak ili na sudu u mjestu u kojem se nalazi roba ili, ako se roba nalazi u nekoliko okruga, u bilo kojem od njih;
- za zabranu novih poslova nadležan je sud u mjestu u kojem bi se taj posao trebao obavljati;
- za ostale mjere opreza nadležan je sud u mjestu u kojem se mora pokrenuti postupak;
- pripremni koraci za izvođenje dokaza moraju se zatražiti na sudu u mjestu u kojem će se izvršavati ti koraci.

Spis koji se odnosi na prethodno navedene postupke i mjere prilaže se spisu glavnog postupka kako bi se mogao poslati, ako je potrebno, sudu na kojem će se pokrenuti taj postupak.

Dostavljanje obavijesti u postupku traži se od suda u mjestu u kojem se nalazi osoba kojoj se šalje obavijest.

Opća pravila

Prema općem pravilu o mjesnoj nadležnosti u portugalskome građanskom pravu, svi predmeti za koje ne postoje posebna pravila vode se na sudu u tuženikovu mjestu prebivališta.

Međutim, ako tuženik nema uobičajeno boravište ili nema stalno boravište ili je odsutan, postupak se pokreće na sudu u tužiteljevu mjestu prebivališta.

Međutim, zahtjev za privremeno ili stalno skrbništvo, nad imovinom odsutnog tuženika potrebno je predati sudu u mjestu u kojem je bilo tuženikovo zadnje prebivalište u Portugalu.

Ako je tuženikovo prebivalište ili boravište u stranoj zemlji, postupak se pokreće na sudu u mjestu u kojem se on nalazi. Ako to nije na portugalskome državnom području, postupak se vodi u tužiteljevu mjestu prebivališta, a ako mu je prebivalište u stranoj zemlji, nadležan je sud u Lisabonu.

Opća pravila za pravne osobe i poduzeća

Ako je tuženik država, nije nadležan sud u tuženikovu mjestu prebivališta nego u tužiteljevu.

Ako je tuženik druga pravna osoba ili poduzeće, postupak se pokreće na sudu u mjestu sjedišta glavne uprave ili sjedišta ispostave, agencije, podružnice, predstavništva ili zastupstva, ovisno o tome je li postupak usmjeren protiv matičnog poduzeća ili jednog od tih ureda. Međutim, pravni postupak protiv stranih pravnih osoba ili poduzeća koje imaju ispostavu, agenciju, podružnicu, predstavništvo ili zastupstvo u Portugalu može se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem se nalazi taj ured, iako se tužba odnosi na glavnu upravu.

Nekoliko tuženika i objedinjavanje tužbenih zahtjeva

Ako u istom predmetu ima više od jednog tuženika, svi se postupci moraju voditi na sudu u mjestu prebivališta većine tuženika. Ako je istom broju tuženika prebivalište u različitim mjestima, tužitelj može izabrati jedan od sudova.

Ako tužitelj objedini tužbene zahtjeve o kojima bi trebali odlučivati sudovi s različitim mjesnim nadležnostima, on može odlučiti pokrenuti postupak na bilo kojem od njih, osim ako nadležnost za ocjenjivanje jednog zahtjeva ovisi o nekoj vezi na temelju koje se sud može, po službenoj dužnosti, proglašiti nenadležnim. U tom se slučaju postupak mora pokrenuti na tom sudu.

Međutim, kada objedini zahtjeve među kojima postoji odnos međusobne ovisnosti ili podređenosti, postupak treba pokrenuti na sudu koji je nadležan za razmatranje glavnog zahtjeva.

Opća pravila nadležnosti za izvršenje

Osim u posebnim slučajevima obuhvaćenim drugim odredbama, za izvršenje je nadležan sud u dužnikovu mjestu prebivališta, iako, ako je dužnik pravna osoba ili ako je vjerovnikovo prebivalište u širem gradskom području Lisabona ili Porta te je i dužnikovo prebivalište u istome gradskom području, vjerovnik može odabrati sud na kojem će se izvršavati obveza.

Međutim, ako se izvršenje odnosi na predavanje određenog predmeta ili naplatu duga sa stvarnim jamstvom, nadležan je sud u mjestu u kojem se nalazi predmet ili sud u mjestu u kojem se nalaze predmeti koji se upotrebljavaju kao jamstvo.

Ako postupak za izvršenje treba pokrenuti na sudu u dužnikovu mjestu prebivališta, a njegovo prebivalište nije u Portugalu, nego tamo ima imovinu, nadležan je sud u mjestu u kojem se nalazi ta imovina.

U slučaju objedinjenih izvršenja i koja moraju razmatrati sudovi s različitim mjestom nadležnosti, nadležan je sud u dužnikovu mjestu prebivališta.

Izvršenje na temelju presude

Za izvršenje odluke koju su donijeli portugalski sudovi potrebno je podnijeti zahtjev za izvršenje u postupku u kojem je ta odluka donesena te se izvršenje unosi u evidenciju suda i neovisno obrađuje, osim ako je u međuvremenu podnesena žalba i u tom se slučaju predmet prenosi.

Kada je, u skladu s propisom o ustrojstvu suda, za izvršenje nadležan poseban odjel za izvršenje, tom je odjelu potrebno žurno poslati preslik presude na temelju koje se traži izvršenje.

Ako su odluku donijeli arbitri u arbitražnom postupku koji je proveden u Portugalu, za izvršenje je nadležan okružni sud u mjestu u kojem se vodila arbitraža.

Izvršenje presude viših sudova

Ako je pokrenut postupak na Prizivnome ili Vrhovnom sudu, nadležan je sud u dužnikovu mjestu prebivališta.

Izvršenje na temelju strane presude

Za izvršenje na temelju strane presude nadležan je sud u dužnikovu mjestu prebivališta.

Nadležnost suda za izvanredna pitanja

Sud koji je nadležan za postupak nadležan je i za izvanredna pitanja koja nastaju u okviru tog postupka i za pitanja koja tuženik navede u svoju obranu.

Nadležnost za protutužbu

Sud odabran za glavni postupak nadležan je i za pitanja u okviru protutužbe uz uvjet da je za njih nadležan na temelju državljanstva, predmeta spora i hijerarhije. Ako ne, osoba protiv koje je podnesena protutužba, oslobođena je tog stupnja.

Privatni dogovori i prenošenje nadležnosti

Stranke se mogu dogovoriti koji će sud biti nadležan za rješavanje određenog spora ili sporova koji mogu nastati iz određenoga pravnog odnosa ako je sporni odnos povezan s više pravnih sustava. Portugalskim sudovima može na temelju dogovora biti dodijeljena isključiva nadležnost ili samo alternativna nadležnost, ako ona postoji, uz pretpostavku da će ta nadležnost, u slučaju sumnje, postati isključiva.

Izbor suda valjan je samo ako su ispunjeni svi navedeni zahtjevi:

- a) ako se odnosi na spor zbog dostupnih prava;
- b) ako ga prihvaća određeni sud;
- c) ako je opravdan ozbiljnim interesom obju stranaka ili samo jedne od njih, uz uvjet da to nije nepovoljno za drugu stranku.
- d) ako nije riječ o pitanjima koja su u isključivoj nadležnosti portugalskih sudova;
- e) ako je rezultat dogovora koji je napisan ili potvrđen u pisanom obliku i isključivo se spominje nadležnost.

Sporazum se smatra pisanim sporazumom kada je u obliku dokumenta koji su potpisale stranke ili koji je rezultat razmjene pisama, brzojava ili drugih oblika komunikacije za koju postoji pisani dokaz bez obzira na to sadrže li ti instrumenti stvarni sporazum ili odredbu u kojoj se upućuje na drugi dokument u kojem je sadržan sporazum.

Zaštita djece i ugroženih mladih ljudi

Za provedbu mjera za promicanje prava djece i zaštitu djece nadležno je povjerenstvo za zaštitu ili sud u mjestu boravišta djeteta ili mlade osobe u trenutku primitka obavijesti ili pokretanja sudske postupka.

Ako se boravište djeteta ili mlade osobe ne zna ili ga nije moguće utvrditi, nadležnost ima povjerenstvo za zaštitu ili sud u mjestu u kojem se nalazi dijete ili mlada osoba.

Bez obzira na navedeno, povjerenstvo za zaštitu ili sud u mjestu u kojem se nalazi dijete ili mlada osoba poduzet će mjere koje se smatraju nužnima za njihovu zaštitu.

Ako nakon primjene mjera dijete ili mlada osoba promijene boravište na više od tri mjeseca, predmet se vraća povjerenstvu za zaštitu ili sudu u novome mjestu boravišta.

Osim u navedenim slučajevima, promjene činjenica nakon pokretanja postupka smatraju se nevažnima.

Bez obzira na pravila o mjesnoj nadležnosti, ako je istodobno ugroženo više djece ili mladih, može se pokrenuti jedan sudski postupak, a ako je pokrenuto više sudskih postupaka, svi se ti postupci mogu spojiti s izvornim postupkom ako je to opravdano zbog obiteljskih odnosa ili posebnih rizičnih situacija.

Ako se na isto dijete ili mladu osobu primjenjuju naknadne mjere zaštite, obrazovnog skrbništva ili građanske maloljetničke mjere opreza, te je pojedinosti potrebno priložiti spisu predmeta kako bi ih mogao uzeti u obzir sud koji odlučuje u izvornom postupku.

Mjere skrbništva u svrhu obrazovanja

Sud u maloljetnikovu mjestu boravišta u trenutku pokretanja postupka odgovoran je ocijeniti činjenice i primjenu mjera skrbništva u svrhu obrazovanja. Ako se maloljetnikovo boravište ne zna, nadležnost ima sud u mjestu boravišta nositelja roditeljske odgovornosti. Ako nositelji roditeljske odgovornosti imaju različitu nadležnost, nadležan je sud u mjestu boravišta skrbnika kojem je povjeren maloljetnik ili, u slučaju zajedničkog skrbništva, onaj s kojim maloljetnik živi. U drugim je slučajevima nadležan sud u mjestu skrbništva ili, ako to nije moguće utvrditi, sud u mjestu u kojem se nalazi dijete.

Promjene nastale nakon pokretanja postupka nisu važne.

Sud u mjestu skrbništva i u mjestu u kojem se nalazi maloljetnik odgovorni su za poduzimanje žurnih mjera.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Pogledajte na ovoj stranici popis činjenica u dijelovima pod naslovom „Pravosudni sustavi“ i „Nadležnost“.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U postupcima u kojima nije obvezno zastupanje po odvjetniku, stranke se mogu zastupati same ili ih mogu zastupati odvjetnički vježbenici ili pravnici (*solicitadores*).

Zastupanje po odvjetniku obvezno je:

- a) u predmetima koji su u nadležnosti sudova koji su podložni pragovima i u kojima je dopuštena redovna žalba;
- b) u predmetima u kojima je žalba uvijek dopuštena, bez obzira na iznos;
- c) u žalbenim postupcima i postupcima pokrenutima na višim sudovima.

Čak i ako je zastupanje po odvjetniku obvezno, zahtjeve u kojima se ne postavljaju pravna pitanja mogu pokrenuti odvjetnički vježbenici, pravni savjetnici i same stranke.

U slučajevima kada stranke nisu utvrdile zakonskog zastupnika, iako nije obvezno odrediti odvjetnika, svjedoke ispituje sudac, koji će također prilagoditi postupak posebnim okolnostima.

Stranke mora zastupati odvjetnik, odvjetnički vježbenik ili pravni savjetnik u ovršnim postupcima kada je vrijednost viša od granice koju primjenjuje prvostupanjski sud i kada je vrijednost viša od granice koja se primjenjuje na Prizivni sud ili u postupcima čija je vrijednost jednaka ili niža od toga, ali je viša od granice koja se primjenjuje na prvostupanjski sud, ako to uključuje postupak koji se vodi u skladu s uvjetima deklaratornog postupka.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

U slučajevima u kojima nije potreban zakonski zastupnik i kada stranka nema posrednika, navedeni dokumenti u postupku mogu se dostaviti sudu na jedan od sljedećih načina

- a) dostavom u pisarnicu suda, pri čemu se datum predavanja u pisarnicu smatra datumom dostave;
- b) preporučenom poštom, pri čemu se datumom dostave smatra datum slanja preporučenom poštom;
- c) faksom ili e-poštom, pri čemu se datumom dostave smatra datum slanja;

Vidjeti također opis pod naslovom „Računalna obrada”.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U svim se sudskim dokumentima upotrebljava portugalski jezik.

Ako dokaze na portugalskim sudovima mora izvoditi strani državljanin koji ne govori portugalski, bit će mu dodijeljen usmeni prevoditelj radi lakše komunikacije pod prisegom.

U slučaju dokumenata napisanih na stranom jeziku koje je potrebno prevesti, sud može, prema vlastitom nahođenju ili na zahtjev jedne od stranaka, zatražiti da osoba koja dostavlja te dokumente priloži i njihov prijevod.

Postupci pred magistratskim sudovima mogu biti usmeni. U svim ostalim postupcima tužbeni zahtjev mora se podnositi u pisanom obliku.

Dokumenti u postupku koji moraju biti u pisanom obliku dostavljaju se sudu elektroničkim putem računalnim sustavom *Citius* na adresu e-pošte <http://citius.tribunaisnet.mj.pt/> u skladu s postupcima i uputama navedenim u tome sustavu te se smatraju dostavljenima na datum slanja.

Stranka koja dostavlja dokaze na taj način mora dostaviti tužbu i sve popratne dokumente u elektroničkom formatu te ne mora slati izvornike, osim ako sud tako odluči, u skladu s postupovnim pravom.

Ako u predmetu nije potreban zakonski zastupnik i stranka nema posrednika, pogledajte odgovor na prethodno pitanje.

U odnosu na postupke povodom naloga za plaćanje, pogledajte sljedeći popis činjenica.

Vidjeti također opis pod naslovom „Računalna obrada”.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Postoje posebni obrasci za sudske naloge, ovršne postupke i za pokretanje postupka na Magistratskom sudu ako je, u potonjem slučaju, podnositelj odlučio da neće usmeno pokrenuti postupak.

Pogledajte na ovoj stranici opise pod naslovima „Postupci u vezi s platnim nalogom”, „Izvršenje presuda” i „Alternativni načini rješavanja sporova”.

Postupak u kojem se traži izjava pokreće se na sudu na temelju početnog zahtjeva u kojem tužitelj mora:

navesti sud i odjel na kojem se pokreće postupak i utvrditi stranke te navesti njihova imena, prebivalište ili sjedište i, ako je moguće, osobne identifikacijske brojeve i porezne brojeve, zanimanja i radna mjesta;

navesti poslovnu adresu zakonskog zastupnika;

navesti vrstu zahtjeva;

istaknuti nužne činjenice na temelju kojih se pokreće postupak i razloge na kojima se temelji zahtjev;

sastaviti zahtjev;

prijaviti iznos potraživanja;

odrediti izvršnog agenta koji je odgovoran za izdavanje sudskog poziva ili zakonskog zastupnika odgovornog za predstavljanje zahtjeva.

Na kraju zahtjeva tužitelj mora navesti popis svjedoka i zatražiti druge dokaze.

Zahtjevu treba priložiti dokaz o prethodnom plaćanju sudskih pristojbi ili o pravu na pravnu pomoć.

Pisarnica suda može odbiti izvorni zahtjev navodeći u pisanom obliku razloge za odbijanje ako se primjenjuje koja od sljedećih okolnosti:

nema adrese ili je upućen drugom sudu, odjelu istog suda ili nadležnom tijelu;

nisu navedene stranke i njihovi podaci koji moraju biti navedeni (imena, adrese ili sjedišta i, ako je moguće, osobni identifikacijski brojevi i porezni brojevi, radna mjesta te zanimanja);

nije navedena poslovna adresa zakonskog zastupnika;

nije navedena vrsta postupka;

ispušten je iznos potraživanja;

nema dokaza o prethodnom plaćanju sudskih pristojbi ili o pravu na pravnu pomoć, osim u slučaju žurnog poziva kako je predviđeno zakonom;

nije potpisan;

nije napisan na portugalskom jeziku;

upotrijebljeni papir ne ispunjuje regulatorne zahtjeve.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Troškovi postupka obuhvaćaju sudske pristojbe, sudske troškove i izdatke.

Sudske pristojbe

Sudske pristojbe odgovaraju iznosima koje duguje svaka stranka u postupku i utvrđuju se u skladu s vrijednosti i složenosti predmeta, u skladu s [Uredbom o sudskim troškovima](#).

Uredbom o sudskim troškovima.

Sudske pristojbe plaća samo stranka koja pokreće postupak, bez obzira na to je li tužitelj ili tuženik, vjerovnik ili dužnik, predlagatelj ili predloženik, podnositelj žalbe ili tuženik, u skladu s Uredbom o sudskim troškovima.

Sudske pristojbe moraju se platiti prije obrade pismena za koje se plaća naknada (izvorna tužba ili zahtjev, protutužba itd.), osim ako su stranka ili postupak oslobođeni plaćanja troškova ili je stranka oslobođena plaćanja troškova prije pokretanja postupka.

U slučaju protutužbe ili glavne intervencije, dodatne sudske pristojbe plaćaju se samo ako podnositelj protutužbe podnosi drugačiji zahtjev od tužitelja. Zahtjev se ne smatra drugačijim ako stranka želi ostvariti u vlastitu korist isti pravni učinak kao i tužitelj ili kada stranka želi ostvariti samo naknadu. Ako jedan zahtjev podnosi više stranaka, stranka koja je navedena kao prva stranka na izvornoj tužbi, protutužbi ili zahtjev mora platiti sve sudske pristojbe ne dovodeći u pitanje pravo na traženje naknade od ostalih stranaka zajedničke tužbe.

Ako više stranaka zajednički podnosi više od jednog zahtjeva, svaki tužitelj, protutužitelj, vjerovnik ili predlagatelj odgovoran je za plaćanje sudske pristojbe čija je vrijednost utvrđena u Uredbi o sudskim troškovima.

Sudske pristojbe za postupke koje pokreću trgovačka društva koja su u prethodnoj godini podnijela 200 ili više tužbi utvrđuju se u skladu s Uredbom o sudskim troškovima.

Za potrebe određivanja plaćanja sudskih pristojbi, postupci i mjere opreza smatraju se posebno složenima ako:

a) sadržavaju duge tužbe ili zahtjeve;

b) odnose se na specijalizirana pravna pitanja ili stručna tehnička pitanja i podrazumijevaju kombiniranu analizu pravnih pitanja iz različitih konteksta; ili

c) uključuju saslušanje velikog broja svjedoka, analizu složenih dokaza ili različite dugotrajne postupke za izvođenje dokaza.

Općenito se prva i jedina rata sudskih pristojbi plaća do datuma podnošenja dokumenata. Ako se plaća elektroničkim putem, to mora biti dokazano elektroničkom potvrdom uplate, kako je propisano zakonom. Ako se plaća u papirnatom obliku, podnositelj zahtjeva mora dostaviti dokaz o plaćanju.

Druga rata sudske pristojbe mora biti plaćena u roku od 10 dana od obavijesti o zadnjoj raspravi i podnositelj mora dostaviti dokaz o plaćanju ili dokaz o izvršenju plaćanja u istom roku.

Sudski troškovi

Svi troškovi nastali tijekom postupka nazivaju se sudski troškovi, bez obzira na to jesu li ih zatražile stranke ili je njihovo plaćanje naredio sudac.

Osim ako je drugačije propisano u propisima o pristupu pravosuđu, svaka stranka plaća troškove koji su joj nastali tijekom postupka.

Za troškove je odgovorna stranka koja je pokrenula postupak ili, ako je postupak pokrenut po službenoj dužnosti, stranka koja je to iskoristila.

Troškovi

Troškovi se sastoje od iznosa koje je svaka stranka potrošila na postupak i u odnosu na koje ima pravo na nadoknadu jer je sud donio odluku protiv druge stranke. Oni se utvrđuju kao dio sudske odluke.

Plaćanje troškova koje je odredio sud uključuje sudske pristojbe koje je platila stranka koja je bila uspješna u postupku, sudske troškove koji su stvarno nastali stranci, naknadu ovršitelju i njegove troškove, naknade zakonskom zastupniku i izdatke nastale u skladu s detaljnim obrazloženjem, kako je navedeno u Uredbi.

Ako je tužitelj imao pristup mehanizmima za alternativno rješavanje sporova, ali se odlučio za sudski postupak, on mora snositi vlastite troškove bez obzira na ishod postupka, osim ako uporaba tog postupka alternativnog rješavanja sporova nije moguća zbog druge stranke.

Neki su predmeti, po sili zakona, oslobođeni plaćanja troškova. Isto se primjenjuje na neke stranke.

Budući da sudske pristojbe odgovaraju iznosu nastalom zbog želje stranaka za pokretanjem postupka, svaka osoba za koju se može smatrati da sudjeluje u postupku (tužitelj, tuženik, vjerovnik, dužnik, predlagatelj, predložnik, podnositelj žalbe) može u načelu biti odgovorna za sudske pristojbe jer plaćanje odgovara pružanju usluge, bez obzira na uspjeh u postupku. Stranke pobjednice imaju pravo na povrat plaćenih sudskih pristojbi u skladu s propisima o troškovima.

Naknade

Naknade za stručnjake određuje sud koji mora u tu svrhu uzeti u obzir važnost pruženih usluga, težinu i žurnost stvari, stupanj intelektualne kreativnosti uključene u uslugu koju pruža stručnjak, ostvarene rezultate, utrošeno vrijeme, odgovornosti koje je preuzeo i ostale stručne dužnosti.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Da, možete ako ispunjavate uvjete za odobravanje pravne pomoći (vidjeti popis činjenica o „Pravnoj pomoći“).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Vidjeti odgovore na pitanja 7 i 8.

Nakon što primi tužbeni zahtjev, djelatnik sudske pisarnice provjerava ispunjuje li zahtjev formalne zahtjeve. U kasnijoj fazi postupka sudac izvršava detaljniju provjeru.

Stranke se uvijek obavješćuju u takvim odlukama.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Sudovi nisu zakonski obvezni davati takve vrste informacija. Međutim, zakonski zastupnici samo mogu pogledati stanje postupka putem CITIUS-a, inicijative Ministarstva pravosuđa za digitalizaciju sudskih postupaka.

Sada kad se dokumenti u postupku dostavljaju elektronički i izravno unose u informatičke aplikacije suda i s obzirom na to da suci upotrebljavaju iste aplikacije za izvršenje svojih radnji, odvjetnici, suci i sudski službenici mogu upotrebljavati te aplikacije i portal CITIUS za traženje sudskih spisa i isprava.

Dodatni podaci

[Apoio Judiciário – Protecção Jurídica](#)

[Bases Jurídico-Documentais](#)

[Câmara dos Solicitadores](#)

[Diário da República](#) (Official Gazette)

[Direcção-Geral da Administração da Justiça](#)

[Direcção-Geral da Política de Justiça](#)

[Ministério da Justiça](#) (Ministarstvo pravosuđa)

[Ordem dos Advogados](#)

[Portal Citius](#)

Posljednji put ažurirano: 31/03/2017

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Rumunjska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Svaka osoba koja ima potraživanje prema drugoj osobi mora podnijeti zahtjev sudu koji je nadležan za predmetnu stvar. Stvar se može uputiti sudu tek nakon dovršetka prethodnog postupka, ako je on izričito predviđen zakonom. Dokaz o dovršetku prethodnog postupka mora se priložiti zahtjevu.

Stranka u sporu može iskoristiti i alternativne načine rješavanja sporova.

Prije obraćanja sudu postoji mogućnost mirenja. Tijekom pravnog postupka sudska tijela obvezna su upoznati stranke s mogućnošću i prednostima mirenja. Postupak mirenja može se provesti u sporovima koji se odnose na osiguranje, zaštitu potrošača, obiteljsko pravo, predmete profesionalne odgovornosti, radne sporove i građanske sporove u vrijednosti nižoj od 50 000 RON, osim onih u okviru kojih je izdana izvršiva sudska odluka o pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti.

Stranke u sporu mogu iskoristiti i arbitražu, alternativni način rješavanja sporova uređen privatnim pravom. Osobe koje su u potpunosti sposobne djelovati mogu dogovoriti rješavanje sporova arbitražom, osim sporova koji se odnose na građanskopravni status, poslovnu sposobnost osoba, postupak nasljeđivanja, obiteljske odnose i prava o kojima ne mogu odlučiti stranke.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Pravo na tužbu zbog novčanih potraživanja podliježe zastari, osim ako je zakonom predviđeno drukčije. U slučajevima posebno predviđenima zakonom zastari podliježu i ostala prava na tužbu, neovisno o njihovom predmetu (članak 2501. Građanskog zakonika).

U skladu s odredbama članka 2517. Građanskog zakonika opći je rok zastare tri godine.

Građanskim zakonikom utvrđeni su posebni rokovi zastare za određene stvari, kao što su:

rok zastare od deset godina za stvarna prava koja nisu zakonom proglašena neotuđivima ili ne podliježu drugom roku zastare; naknada za nematerijalnu /materijalnu štetu koju je osoba pretrpjela kao posljedicu mučenja ili okrutnih djela ili, ako je primjenjivo, uslijed nasilja ili seksualnog napada počinjenog protiv maloljetnika ili osoba koje se ne mogu braniti ili izraziti svoju volju; naknada za štetu nanесenu okolišu;

rok zastare od dvije godine za pravo na tužbu na temelju (re)osigurateljnog odnosa; pravo na tužbu koja se odnosi na plaćanje naknada koje se duguju posrednicima za usluge pružene na temelju ugovora o posredovanju;

rok zastare od godine dana za pravo na tužbu koja se odnosi na povrat iznosa dobivenih od prodaje karata za izvedbu koja se nije održala; usluge koje pružaju ugostitelji ili hotelijeri; poduke koje profesori, učitelji, maestri i umjetnici održavaju u satima te na dnevnoj ili mjesečnoj razini; posjete, tretmane ili lijekove koje pružaju liječnici, primalje, medicinske sestre i ljekarnici; trgovce u maloprodaji u pogledu plaćanja prodanih proizvoda ili dostavljene robe; naknade za rad obrtnicima; naknade i troškove koje klijenti nisu platili odvjetnicima; plaćanje iznosa na koje javni bilježnici i sudski izvršitelji imaju pravo zbog obavljenih aktivnosti; plaćanje iznosa na koje inženjeri, arhitekti, geodeti, računovođe i druge samozaposlene osobe imaju pravo zbog obavljenih aktivnosti; pravo na tužbu protiv prijevoznika koje proizlazi iz ugovora o kopnenom, zračnom ili pomorskom prijevozu robe.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Pravila o međunarodnoj nadležnosti u sporovima s prekograničnim elementima utvrđena su u knjizi VII., *Međunarodni parnični postupci*, Zakona o parničnom postupku. Međutim, odredbe te knjige primjenjuju se na postupke s prekograničnim elementima u okviru privatnog prava, osim ako je međunarodnim ugovorima čija je Rumunjska stranka, pravom Europske unije ili posebnim zakonima predviđeno drukčije.

Kad je riječ o pitanjima međunarodne nadležnosti, Zakonom o parničnom postupku utvrđene su odredbe koje se, među ostalim, odnose na sljedeće: sudsku nadležnost koja se temelji na boravištu ili sjedištu tuženika, dobrovoljnom odabiru sudske nadležnosti rumunjskih sudova, sporazumima o odabiru suda, iznimci koja se odnosi na arbitražu, *forum necessitatis*, internoj sudskoj nadležnosti, *lis pendens* i povezanim tužbama na međunarodnoj razini, isključivoj osobnoj nadležnosti, isključivoj nadležnosti za tužbe zbog novčanih potraživanja ili povlaštenoj nadležnosti rumunjskih sudova (članak 1065. i dalje Zakona o parničnom postupku).

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Teritorijalna nadležnost uređena je u skladu s općim kriterijima (boravište/sjedište tuženika), alternativnim kriterijima (očinstvo/majčinstvo, uzdržavanje, ugovor o prijevozu, ugovor o osiguranju, mjenica/ček/zadužnica/jamstvo, potrošači, građanskopravna odgovornost na temelju odštetnog prava) ili isključivim kriterijima (imovina, nasljedstvo, trgovačka društva, tužbe protiv potrošača) utvrđenima u članku 107. i dalje Novog zakona o parničnom postupku.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Stvarna nadležnost utvrđena je člankom 94. i dalje Novog zakona o parničnom postupku i ovisi o prirodi predmeta ili predmetnom iznosu.

Okružni sudovi kao *prvostupanjski sudovi* odlučuju o zahtjevima za koje je, u skladu s *Građanskim zakonikom*, *nadležan sud koji je nadležan za obiteljske odnose i skrbništvo*; zahtjevima za upis u registre građanskopravnog statusa; zahtjevima koji se odnose na upravljanje višekatnim zgradama/stanovima /prostorima u isključivom vlasništvu različitih osoba te pravne odnose koje su udruženja vlasnika nekretnina uspostavila s drugim fizičkim ili pravnim osobama; zahtjevima za iseljenje; zahtjevima koji se odnose na zajedničke zidove i jarke, udaljenost između zgrada i nasada, pravo služnosti puta, terete, ostala ograničenja koja utječu na prava vlasništva; zahtjevima koji se odnose na promjene granica i označavanje granica; zahtjevima za zaštitu imovine; zahtjevima koji se odnose na pozitivne ili negativne obveze koje se ne mogu izraziti u novcu; zahtjevima koji se odnose na sudsku podjelu, neovisno o predmetnom iznosu; drugim zahtjevima koji se mogu izraziti u novcu, do uključujući 200 000 RON, bez obzira na svojstvo stranaka.

Tribunali kao *prvostupanjski sudovi* odlučuju o svim zahtjevima koji, u skladu sa zakonom, nisu u nadležnosti drugih sudova ili o svim drugim zahtjevima koji su, u skladu sa zakonom, u njihovoj nadležnosti.

Žalbeni sudovi kao prvostupanjski sudovi odlučuju o zahtjevima koji se odnose na upravne i porezne sporove ili o svim drugim zahtjevima koji su, u skladu sa zakonom, u njihovoj nadležnosti.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Stranke mogu sudu podnijeti tužbu osobno ili putem zastupnika, pri čemu se takvo zastupanje može temeljiti na zakonu, sporazumu ili odluci suda. Fizičke osobe lišene poslovne sposobnosti zastupa pravni zastupnik. Stranke može zastupati zastupnik kojeg same odaberu u skladu sa zakonom, osim ako se zakonom zahtijeva njihovo osobno pojavljivanje pred sudom.

U prvom stupnju i tijekom žalbenih postupaka fizičke osobe može zastupati odvjetnik ili drugi opunomoćenik. Ako je zastupnik osoba koja nije odvjetnik, taj opunomoćenik može dostavljati podneske o postupovnim iznimkama i meritumu predmeta samo putem odvjetnika, i u fazi istrage i tijekom iznošenja argumenata. Kad je riječ o sastavljanju zahtjeva i iznošenju osnove za žalbu te podnošenju žalbe i iznošenju argumenata u žalbenom postupku, fizičkim osobama pomaže i zastupa ih isključivo odvjetnik. U suprotnom se primjenjuje sankcija ništetnosti.

Pravne osobe pred sudom može zastupati samo pravni savjetnik ili odvjetnik na temelju sporazuma. Kad je riječ o sastavljanju zahtjeva i iznošenju osnove za žalbu te podnošenju žalbe i iznošenju argumenata u žalbenom postupku, pravnim osobama pomaže i, prema potrebi, zastupa ih isključivo odvjetnik ili pravni savjetnik. U suprotnom se primjenjuje sankcija ništetnosti. Prethodno navedene odredbe na odgovarajući se način primjenjuju na udruženja, trgovačka društva ili druge subjekte bez pravne osobnosti.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjev se upisuje u registar i dodjeljuje mu se datum otiskom ulaznog pečata. Nakon registracije zahtjev i priloženi dokumenti te, ako je potrebno, dokazi o tome kako su proslijeđeni sudu, dostavljaju se predsjedniku suda ili osobi koju on odredi, te predsjednik suda ili ta osoba odmah, u skladu sa zakonom, nasumičnim odabirom uspostavlja sudsko vijeće (članak 199. Zakona o parničnom postupku).

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U skladu s člankom 12. stavkom 5. Zakona br. 304/2004 o ustrojstvu pravosuđa zahtjevi i postupovni dokumenti moraju biti sastavljeni isključivo na rumunjskom jeziku. Zahtjevi se dostavljaju isključivo u pisanom obliku. Člankom 194. Novog zakona o parničnom postupku propisano je da se zahtjev, koji je podnesen osobno ili putem zastupnika, primljen poštom, kurirskom službom, telefaksom ili je skeniran i poslan e-poštom ili kao elektronički dokument, upisuje u registar i dodjeljuje mu se datum otiskom ulaznog pečata.

U skladu s člankom 225. Novog zakona o parničnom postupku, ako bilo koja stranka koja treba biti saslušana ne govori rumunjski jezik, sud angažira ovlaštenog sudskog tumača. Ako se stranke s tim slože, sudac ili službenik može djelovati kao prevoditelj. Ako ovlašteni sudski tumač ne može biti prisutan, mogu se upotrijebiti prijevodi osoba od povjerenja koje govore predmetni jezik. Ako je osoba nijema, gluha ili gluhonijema ili se zbog bilo kojeg drugog razloga ne može izražavati, komunikacija se obavlja u pisanom obliku. Ako dotična osoba ne zna čitati ili pisati, angažira se tumač. Odredbe o vještacima na odgovarajući se način primjenjuju na prevoditelje i tumače.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Zakonom o parničnom postupku nije predviđena upotreba standardiziranih obrazaca za pravne zahtjeve. Općim pravilima o parničnom postupku utvrđen je sadržaj nekih od građanskopravnih tužbenih zahtjeva (*npr.* zahtjev, obrana, protuzahjev).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudski troškovi obuhvaćaju sudske biljege, naknade odvjetnika, vještaka i stručnjaka, putne troškove svjedoka i iznose koje su svjedoci izgubili jer su se morali pojaviti pred sudom, putne troškove i troškove smještaja te sve ostale troškove potrebne za uredno odvijanje postupka. Stranka koja potražuje sudske troškove mora dokazati te troškove i njihov iznos najkasnije do završetka rasprave o meritumu predmeta. Stranka koja je izgubila spor morat će stranci koja je uspjela u sporu na njezin zahtjev platiti sudske troškove. Ako je zahtjev djelomično prihvaćen, suci utvrđuju dio sudskih troškova koji je svaka stranka dužna platiti. Ako je potrebno, suci mogu odrediti prijebod sudskih troškova. Tuženiku koji je potvrdio tužbene zahtjeve koje je tužitelj iznio na prvom ročištu na koje su stranke uredno pozvane sudskim pozivom ne može se odrediti plaćanje sudskih troškova, osim ako je tužitelj prije pokretanja postupka tuženiku poslao službenu obavijest ili se tuženik oglušio. U slučaju više tužitelja ili tuženika može se odrediti da sudske troškove plate u jednakom iznosu, razmjerno ili zajednički, ovisno o njihovom statusu u postupku ili prirodi njihova međusobnog pravnog odnosa.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Pravna se pomoć može dobiti u skladu s odredbama Hitne uredbe br. 51/2008 o javnoj pravnoj pomoći u građanskopravnim stvarima, odobrene s dodatnim izmjenama Zakonom br. 193/2008, kako je kasnije izmijenjen. Novi zakon o parničnom postupku (članci 90. i 91.) sadržava opće odredbe o pravnoj pomoći.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Zahtjev se upisuje u registar i dodjeljuje mu se datum otiskom ulaznog pečata. Nakon registracije zahtjev i popratni dokumenti dostavljaju se predsjedniku suda ili sucu koji zamjenjuje predsjednika, te on odmah nasumičnim odabirom uspostavlja sudsko vijeće.

Vijeće kojem je predmet nasumično dodijeljen provjerava ispunjuje li zahtjev potrebne uvjete. Ako zahtjev ne ispunjuje uvjete, tužitelja se u pisanom obliku obavješćuje o predmetnim nedostacima. U roku od najviše deset dana od primitka obavijesti tužitelj mora dostaviti dodatne informacije ili izvršiti naložene izmjene. U suprotnom se zahtjev poništava. Ako se u propisanom roku ne ispune obveze s obzirom na dostavu dodatnih informacija ili izmjenu zahtjeva, sud nalaže poništenje zahtjeva rješenjem donesenim na sjednici sudskog vijeća.

Nakon što sudac utvrdi da su ispunjeni svi zakonski uvjeti u pogledu zahtjeva, rješenjem nalaže da se taj zahtjev dostavi tuženiku.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Detaljne informacije o predmetu mogu se dobiti u uredu arhiva sudova ili na njihovim internetskim stranicama, ako postoje, na adresi <http://portal.just.ro/>. Sud može odlučiti o zahtjevu samo ako su sve stranke dobile sudski poziv ili su se pojavile pred sudom osobno ili putem zastupnika. Sud će odgoditi odluku o predmetu i naložiti da se strankama pošalje sudski poziv kad god utvrdi da stranka koja nije prisutna nije primila sudski poziv u skladu sa zahtjevima predviđenima zakonom. U suprotnom se primjenjuje sankcija ništetnosti. Dostava sudskih poziva i svih postupovnih dokumenata obavlja se po službenoj dužnosti.

Nakon što sudac utvrdi da su ispunjeni svi zakonski uvjeti u pogledu zahtjeva, rješenjem nalaže da se taj zahtjev dostavi tuženiku, kojeg se obavješćuje o obvezi da u roku od dvadeset i pet dana od dostave zahtjeva dostavi svoju obranu te da će se u suprotnom primijeniti sankcije. Ta se obrana dostavlja tužitelju, koji mora u roku od deset dana od dostave dostaviti očitovanje na obranu. Tuženik se s očitovanjem na obranu upoznaje uvidom u spis predmeta. Sudac u roku od tri dana od datuma dostave očitovanja na obranu odlukom zakazuje prvu raspravu, koja se održava u roku od najviše šezdeset dana od datuma sudske odluke, te nalaže da se strankama pošalje sudski poziv. Ako tuženik u zakonskom roku ne dostavi obranu ili tužitelj u zakonskom roku ne dostavi očitovanje na obranu, sudac, nakon isteka odgovarajućeg razdoblja, odlukom zakazuje prvu raspravu, koja se održava u roku od najviše šezdeset dana od datuma te odluke, te nalaže da se strankama pošalje sudski poziv. U hitnim postupcima sudac može, ovisno o okolnostima predmeta, skratiti prethodno navedene rokove. Ako tuženik boravi u inozemstvu, sudac određuje dulji razumni rok, ovisno o okolnostima predmeta.

Stranci koja je podnijela zahtjev i potvrdila datum rasprave te stranci koja se pojavila na ročištu ne šalje se sudski poziv tijekom postupka pred sudom jer se smatra da je dotična stranka obaviještena o datumima kasnijih rasprava. Te se odredbe primjenjuju i na stranku kojoj je dostavljen sudski poziv na raspravu jer se smatra da je u tom slučaju dotična stranka obaviještena o datumima rasprava koje slijede nakon one za koju je dostavljen sudski poziv. U sudskom pozivu navodi se i da se, nakon što primi sudski poziv i potpiše potvrdu o primitku, smatra da je stranka kojoj je sudski poziv upućen isto tako obaviještena o datumima rasprava koje slijede nakon one za koju je dostavljen sudski poziv.

Na prvoj raspravi na koju su stranke uredno pozvane sudac, nakon što saslušaju stranke, mora procijeniti koliko će vremena biti potrebno za ispitivanje, uzimajući u obzir okolnosti predmeta, kako bi se presuda mogla donijeti u optimalnom i predviđivom roku.

Posljednji put ažurirano: 30/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [sl](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Kako postupiti? - Slovenija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Možda bi bilo bolje riješiti spor putem postupaka alternativnog rješavanja sporova. Metodama alternativnog rješavanja sporova (ADR) omogućuje se rješavanje sporova bez intervencije suda ili barem bez donošenja sudske odluke o osnovanosti predmeta. Glavne vrste ADR-a koje se provode u Sloveniji uključuju arbitražu, mirenje i sudske postupke u širem smislu u cilju poticanja postizanja nagodbi. Zakonom o alternativnom rješavanju sporova (Zakon o

alternativnem reševanju sodnih sporov) prvostupajski i drugostupajski sudovi obvezuju se strankama u sporovima koji nastaju uslijed trgovačkih, radnih, obiteljskih ili drugih građanskopravnih odnosa omogućiti primjenu tehnika ADR-a za donošenje i provedbu programa ADR-a U okviru takvog programa sudovi moraju dopustiti strankama uporabu mirenja i, po mogućnosti, drugih oblika ADR-a.

Mirenje je rješavanje spora uz pomoć nepristrane treće stranke koja ne može donijeti obvezujuću odluku. Stranke se mogu dogovoriti o sklapanju sporazuma o rješavanju spora u obliku neposredno izvršivog javnobilježničkog dokumenta, sudske nagodbe ili arbitražne odluke na temelju nagodbe.

Stranke se mogu nagoditi o predmetu spora u bilo kojem trenutku za vrijeme postupka pred parničnim sudom (sudska nagodba). Sporazum o sklapanju sudske nagodbe ovršna je isprava. Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Alternativno rješavanje sporova”.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskog postupka ovise o prirodi predmeta. Pravni savjetnik ili služba za pravnu pomoć mogu pojasniti pitanja koja se odnose na rokove i zastare. Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Rokovi u postupku”.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Nadležnost sudova”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Nadležnost sudova”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Nadležnost sudova”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Stranke pred sud u Sloveniji mogu izaći same, osim u postupcima koji uključuju izvanredne pravne lijekove u kojima mogu se postupak može pokrenuti samo putem posrednika koji je odvjetnik, ili ako su stranka ili njezin zakonski zastupnik položili pravosudni ispit. Ako stranka želi da ju zastupa odvjetnik, taj posrednik može, u postupcima pred lokalnim sudom, biti bilo koja stranka koja ima pravnu sposobnost, dok se pred okružnim, višim ili Vrhovnim sudom, kao zastupnik može pojaviti samo odvjetnik ili neka druga osoba koja je položila pravosudni ispit.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijammom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužbeni zahtjev može se poslati poštom nadležnom sudu ili se izravno dostaviti u pisarnicu suda. Vidjeti isto odgovor na pitanje broj 8.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Službeni jezik sudova u Sloveniji je slovenski. Međutim, u područjima u kojima žive mađarska ili talijanska manjina, mađarski ili talijanski jezik upotrebljavaju se kao službeni jezici uz slovenski jezik. Tužbeni zahtjev mora biti napisan na slovenskom i mora ga vlastoručno potpisati tužitelj. Izvorni potpis podnositelja znači vlastoručni potpis i sigurni elektronički potpis verificiran kvalificiranim certifikatom.

Tužbeni zahtjev i tužba podnose se u pisanom obliku. Pisani zahtjev znači pisani ili ispisani i vlastoručno potpisani zahtjev (zahtjev u fizičkom obliku). Pisani zahtjev podnosi se poštom i dostavlja neposredno tijelu ili putem profesionalnog dostavljača (profesionalni dostavljač/*poslovni ponudnik*). Zahtjev je moguće podnijeti i faksom.

U zakonu su predviđeni i elektronički zahtjevi, odnosno, zahtjevi u elektroničkom obliku i potpisani sigurnim elektroničkim potpisom verificiranim kvalificiranim certifikatom. Elektronički zahtjevi dostavljaju se u informacijski sustav elektroničkim putem. Informacijski sustav automatski potvrđuje podnositelju da je zahtjev zaprimljen. Zakonom je također dopušteno dostavljanje pisanih zahtjeva elektroničkim putem ili uporabom komunikacijske tehnologije.

Neovisno o postojećim zakonskim odredbama (zakoni i provedbeni propisi) koje se odnose na sve parnične i trgovačke postupke, trenutačno se samo postupci obuhvaćeni na *web*-mjestu e-pravosuđe (*eSodstvo*) mogu pokrenuti internetom ili elektroničkim putem: određene vrste ovršnih postupaka, podnošenje zahtjeva i donošenje odluka o stečajnim postupcima te podnošenje zahtjeva u vezi sa zemljišnim knjigama.

U tu svrhu u Sloveniji postoji *web*-mjesto e-pravosuđe koje omogućuje podnošenje pisanih materijala u elektroničkom obliku. <https://evlozisce.sodisce.si/!esodstvo/index.html>

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

U Sloveniji se tužbeni zahtjev ne mora podnositi na posebnom obrascu. Međutim, mora sadržavati određene zakonom propisane elemente: upućivanje na sud, imena i boravište ili prebivalište stranaka, imena zakonskih zastupnika ili agenata, poseban zahtjev u vezi s utvrđivanjem glavnog predmeta spora i sporednih zahtjeva, činjenice u potporu zahtjeva tužitelja, dokazi kojima se podupiru te činjenice, sporni iznos i potpis tužitelja. Zahtjevi koji se dostavljaju suprotnoj strani moraju se podnijeti sudu u onoliko primjeraka koliko zahtijevaju sud i suprotna strana te u obliku u kojem ih sud može dostaviti. Isto se primjenjuje i na priloge.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudske pristojbe plaćaju se u trenutku ponošenja tužbe i u trenutku podnošenja protutužbe, zahtjeva za poništenje, prijedloga za izdavanje platnog naloga, zahtjeva za ponavljanje suđenja, zahtjeva za osiguranje dokaza prije parničnog postupka, prijedloga nagodbe, zahtjeva kojim se najavljuje žalba, žalbe, zahtjeva za preispitivanje i revizije. Sudske se pristojbe moraju platiti najkasnije do roka koji je odredio sud u nalogu za plaćanje sudskih pristojbi. Sud u nalogu za plaćanje može stranku upozoriti na posljedice neplaćanja sudskih pristojbi. Sudske se pristojbe moraju plaćati i za sve sudske odluke donesene na sudovima u svim stupnjevima.

Ako sudska pristojba za podnošenje zahtjeva nije plaćena do utvrđenog roka, a ne postoje uvjeti za izuzeće ili odgađanje takvog plaćanja, ili plaćanje u ratama, smatra se da je zahtjev povučen. Troškove postupka snosi stranka koja nije uspjela u postupku. Posrednicima koji su odvjetnici pokrивaju se nužni troškovi i dobivaju naknadu za sudske postupke u skladu sa Zakonom o odvjetničkoj tarifi (*Zakon o odvjetniški tarifi*). Troškovi odvjetničkih usluga dobivaju se zbrajanjem svih stavaka naknade na koje oni imaju pravo za pružene usluge i njihovih troškova. Troškovi odvjetnika dospijevaju u trenutku kada je on/ona izvršio sve obveze iz ugovora između njega i stranke ili osobe koja je naručila uslugu. Ako odvjetnik pruža usluge u sudskom postupku, troškovi tih usluga dospijevaju u trenutku donošenja odluke o troškovima postupka. Odvjetnik može, prije okončanja postupka, od stranke tražiti plaćanje odgovarajućeg predujma za naknadu koja je već dospjela i za troškove koji jesu ili će nastati. Stranki se može izdati potvrda o predujmu. Odvjetnik može zatražiti plaćanje naknade i troškova samo putem podrobnog računa koji je izdan stranci.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Stranke mogu tražiti pravnu pomoć, koja im se dodjeljuje ako ispunjuju uvjete iz Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (*Zakon o brezplačni pravni pomoći*, ZBPP). Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Pravna pomoć”.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak se smatra pokrenutim kada je nadležni sud zaprimio zahtjev. Ako se zahtjev šalje preporučenom poštom ili telegramom, datum slanja smatra se datumom dostave sudu kojem je upućen. Podnositelj zahtjeva ne dobiva automatski potvrdu da je postupak pokrenut. Ako se zahtjev dostavlja u poštanski sandučić suda, trenutak primitka zahtjeva u sudskom poštanskom sandučiću smatra se trenutkom dostave sudu kojem je zahtjev upućen.

Zakonom o zahtjevima u elektroničkom obliku (*Zakon za vloge v elektronski obliki*) propisano je da se elektronički zahtjevi predaju u informacijski sustav elektroničkim putem. U tom se slučaju trenutak primitka zahtjeva u informacijski sustav smatra trenutkom dostave sudu kojem je zahtjev upućen. Informacijski sustav automatski potvrđuje podnositelju da je zahtjev zaprimljen.

Važno je istaknuti da, unatoč propisanim zakonskim odredbama, trenutačno u parničnim i trgovačkim predmetima nije moguće zahtjev podnijeti elektroničkim putem, osim u slučaju postupaka koji se odnose na zemljišne knjige, stečaj ili ovrhu.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Ako su događaji povezani s unaprijed utvrđenim rokovima, sud upozorava stranku pisanim putem i prilaže pravnu obavijest u kojoj joj objašnjava koje su posljedice ako stranka ne slijedi upute suda.

Povezane poveznice

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Posljednji put ažurirano: 16/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Slovačka

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Za odgovor na ovo pitanje vidjeti i odjeljak „Alternativno rješavanje sporova – Slovačka”.

Ne rješavaju se nužno svi sporovi na sudu. Stranke bi se najprije trebale pokušati sporazumno dogovoriti i pronaći obostrano prihvatljiv kompromis. Druga je mogućnost rješavanja sporova mirenje. Mirenje je izvansudski postupak u kojem sudonici uz pomoć miritelja rješavaju svoj spor koji proizlazi iz ugovornog ili drugog pravnog odnosa. Preporučuje se da se stranke obrate sudu tek nakon što su iscrpile sve alternativne načine rješavanja sporova ili u slučajevima u kojima je cilj dobiti preciznu definiciju stajališta stranaka, njihovih prava i uzajamne odgovornosti.

U određenim uvjetima utvrđenima Zakonom o arbitraži (*zákon o rozhodcovskom konani*), kako je izmijenjen, arbitražni sud može odlučivati u predmetima koji se odnose na:

(a) rješavanje imovinskih sporova koji proizlaze iz domaćih i međunarodnih trgovačkih i građanskopravnih odnosa, ako je mjesto arbitraže u Slovačkoj;

(b) priznavanje i izvršenje domaćih i stranih arbitražnih odluka u Slovačkoj.

Ako je vrsta spora koji podliježe sudskom postupku vrsta koja nije isključena iz područja primjene Zakona o arbitraži, stranke u postupku mogu se dogovoriti, na sudu ili izvan suda, da će primijeniti arbitražu. Taj dogovor mora sadržavati arbitražni sporazum. Takav sporazum dostavljen sudu ima učinak povlačenja tužbe i suglasnosti tuženika za takvo povlačenje, u skladu sa Zakonom o parničnom postupku (*Civilný sporový poriadok*).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

U skladu sa Zakonom o parničnom postupku pravo zastarijeva ako nije ostvareno u zakonski utvrđenom roku. Rokovi za podnošenje tužbe razlikuju se ovisno o predmetu.

Zakonski rokovi zastare utvrđeni su zakonom. Opći je rok zastare tri godine, a počinje teći od trenutka kad se pravo prvi put moglo ostvariti.

Sud će uzeti u obzir da je za neko pravo nastupila zastara tek na prijedlog dužnika. Ako dužnik iznese prigovor na zastaru prava, vjerovniku se ne može dodijeliti pravo za koje je nastupila zastara.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti odjeljak: „Pred kojim sudom mogu podnijeti tužbu? – Slovačka”

Ovlast sudova da odlučuju o određenom pitanju utvrđena je zakonodavstvom Europske unije – uredbama, međunarodnim multilateralnim ili bilateralnim konvencijama, a ako one ne postoje, nacionalnim zakonodavstvom kojim su uređeni sukobi zakona.

Pravila kojima se uređuje ovlast slovačkih sudova utvrđena su, na nacionalnoj razini, Zakonom br. 97/1963 o međunarodnom privatnom i postupovnom pravu (*Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom*). Temeljno je pravilo da su slovački sudovi nadležni ako osoba protiv koje je usmjeren podnesak (tužba) ima boravište ili sjedište u Slovačkoj ili, u slučaju imovinskih prava, posjeduje imovinu u toj zemlji. U dodatnim odredbama navode se uvjeti u skladu s kojima slovački sudovi imaju nadležnost. U ugovornim odnosima stranke mogu sporazumom utvrditi sudsku nadležnost. U određenim slučajevima slovački sudovi imaju isključivu nadležnost, na primjer u postupcima koji se odnose na stvarna prava u pogledu nekretnina, zakupa nekretnine koja se nalazi u Slovačkoj ili u postupcima koji se odnose na registraciju ili valjanost patenata, žigova, dizajna i drugih prava.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti odjeljak: „Pred kojim sudom mogu podnijeti tužbu? – Slovačka”

U skladu sa Zakonom o parničnom postupku redovni sud stranke protiv koje je tužba usmjerena (tuženik) nadležan je odlučivati o predmetu, osim ako je predviđeno drukčije. Kad je riječ o fizičkoj osobi (građaninu), redovni je sud onaj u čijem okrugu taj građanin ima boravište, a ako nema boravište, u čijem okrugu živi. Kad je riječ o pravnom subjektu, redovni je sud onaj u čijem okrugu taj pravni subjekt ima sjedište, a u slučaju stranog pravnog subjekta, sud u čijem se okrugu nalazi organizacijska jedinica tog subjekta. Kad je riječ o državi, redovni je sud onaj u čijem je okrugu nastupila okolnost koja je prouzročila pravo koje je predmet tužbenog zahtjeva. Redovni je sud u trgovačkim stvarima onaj u čijem okrugu tuženik ima sjedište, a ako nema sjedište, sud u čijem okrugu obavlja poslovnu djelatnost. Ako tuženik nema mjesto poslovanja, njegov redovni sud bit će sud u čijem okrugu ima boravište.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti odjeljak: „Pred kojim sudom mogu podnijeti tužbu? – Slovačka”

Temeljno pravilo za određivanje materijalne nadležnosti utvrđeno je u članku 12. Zakona o parničnom postupku. U pravilu je okružni sud (*okresný súd*) nadležan u prvom stupnju. Regionalni sud (*krajský súd*) odlučuje kao prvostupanjski sud samo u posebnim slučajevima, na primjer u sporovima koji se odnose na treću zemlju ili osobe koje imaju diplomatski imunitet i povlastice, ako su za odlučivanje u tim sporovima nadležni sudovi u Slovačkoj. Zakonom br. 371/2004 o sjedištima i okruzima sudova u Slovačkoj Republici (*Zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky*) uređeno je pitanje koji je sud nadležan odlučivati o upisu u registar, stečaju i prišilnoj nagodbi, mjenicama i čekovima, u predmetima koji se odnose na zaštitu predmeta industrijskog vlasništva i zaštitu od nepoštenog tržišnog natjecanja, u postupku koji se odnosi na burzovne transakcije, pitanjima skrbi za maloljetnike te pravnoj pomoći u slučajevima financijske potrebe.

Iznos spora ne utječe na to koji će sud u Slovačkoj biti nadležan za odlučivanje o određenom pitanju.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U građanskim postupcima u Slovačkoj zastupanje odvjetnika nije obvezno.

Zastupanje odvjetnika zakonom je propisano u odabranim vrstama postupaka, npr. u predmetima koji se odnose na stečaj, zaštitu tržišnog natjecanja, nepošteno tržišno natjecanje, prava intelektualnog vlasništva te u izvanrednim žalbenim postupcima (članak 420. Zakona o parničnom postupku).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

U skladu s odredbama članka 125. Zakona o parničnom postupku podnesak se može dostaviti samo u pisanom obliku, u papirnatom ili elektroničkom obliku. Podnesak dostavljen u elektroničkom obliku mora se naknadno u roku od 10 dana dostaviti u papirnatom obliku. U suprotnom se podnesak ne uzima u obzir. Podnesak dostavljen u papirnatom obliku mora se dostaviti u potrebnom broju istovjetnih primjeraka.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

S obzirom na to da su stranke u građanskom postupku u jednakom položaju, tužba se ne treba podnijeti na slovačkom jeziku. Stranke imaju pravo nastupati pred sudom služeći se svojim materinim jezikom ili drugim jezikom koji razumiju. Sud im je obavezan zajamčiti jednake mogućnosti ostvarivanja njihovih prava, među ostalim pisani i usmeni prijevod. Podnesak se može dostaviti u pisanom obliku, u papirnatom ili elektroničkom obliku.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoje propisani obrasci za podnošenje tužbe (zahtjev za pokretanje postupka).

Opći zahtjevi određeni su u članku 127. Zakona o parničnom postupku. Tužbeni zahtjev mora biti potpisan i u njemu se mora jasno navesti sud kojem je upućen, tko ga podnosi i na što se odnosi te što se njime traži. Podnesak se mora dostaviti u potrebnom broju istovjetnih primjeraka i dodataka kako bi jedan primjerak ostao sudu te kako bi svaka stranka, prema potrebi, primila po jedan primjerak i dodatke. Ako stranka ne podnese potreban broj istovjetnih primjeraka i dodataka, sud će napraviti preslike o trošku te stranke. Ako je riječ o predmetu koji je u tijeku, podaci moraju sadržavati broj spisa tog predmeta. Osim općih zahtjeva, u tužbenom zahtjevu potrebno je navesti ime i prezime te, ako je moguće, datum rođenja, broj telefona i adresu boravišta stranaka ili njihovih zastupnika, informacije o njihovoj zemlji državljanstva, točan opis odlučujućih činjenica i oznaku dokaza na kojem tužitelj temelji svoj zahtjev te jasni navod o tome što tužitelj traži. Ako je stranka pravni subjekt, u tužbenom zahtjevu mora se navesti naziv ili tvrtka, sjedište te identifikacijski broj, ako je takav broj dodijeljen. Ako je stranka strani subjekt, tužbenom zahtjevu prilaže se izvadak iz registra ili druge evidencije u koju je taj strani subjekt upisan. Ako je stranka fizička osoba koja obavlja poslovnu djelatnost, u tužbenom zahtjevu mora se navesti tvrtka, sjedište te identifikacijski broj, ako je takav broj dodijeljen. Ako je stranka država, u tužbenom zahtjevu mora se navesti oznaka te države i relevantnog državnog tijela koje će je zastupati.

Kako bi se sudski postupak učinio fleksibilnijim i kako bi se pomoglo strankama u postupku, na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa Slovačke Republike (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) nalaze se primjeri (obraci) odabranih tužbenih zahtjeva za pokretanje postupka. Primjer se može preuzeti i ispuniti. S pomoću obrasca tužitelj točno zna koje stavke mora ispuniti. Ispunjeni se obrazac može poslati nepotpisan ili potpisan kvalificiranim elektroničkim potpisom s pomoću kvalificiranog certifikata. Ako tužitelj pošalje podnesak bez kvalificiranog elektroničkog potpisa, obavezan je taj podnesak dopuniti podneskom u papirnatom obliku.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Podnošenje tužbe podliježe plaćanju sudske pristojbe. Sudsku pristojbu mora platiti stranka koja podnosi tužbeni zahtjev (podnositelj zahtjeva / tužitelj), osim ako je na vlastiti zahtjev oslobođena plaćanja sudskih pristojbi ili je zakonom izuzeta od plaćanja sudskih pristojbi. Iznos pristojbe utvrđen je sudskim popisom pristojbi koji je prilog Zakonu br. 71/1992 o sudskim pristojbama i pristojbi za izvadak iz kaznene evidencije (*Zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov*). Iznos pristojbe naveden je u popisu pristojbi kao postotak osnovice pristojbe ili kao fiksni iznos. Sudska pristojba plaća se pri podnošenju tužbe. Ako pristojba nije pravodobno plaćena, pri podnošenju zahtjeva za pokretanje postupka, sud će zatražiti od platitelja da pristojbu plati u roku koji utvrdi sud, obično deset dana od dostave zahtjeva. Ako se unatoč zahtjevu pristojba ne plati u utvrđenom roku, sud će obustaviti postupak. Platitelja se u zahtjevu mora upoznati s posljedicama neplaćanja pristojbe.

U građanskim postupcima u Slovačkoj zastupanje odvjetnika nije obvezno.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti odjeljak „Pravna pomoć – Slovačka”.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Smatra se da je tužba podnesena na dan kad je podnesena sudu. Sud će tužitelju izdati potvrdu da je njegova tužba podnesena i zabilježena u sudskom registru.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Sud će od stranke zatražiti da dopuni ili ispravi netočan, nepotpun ili nerazumljiv podnesak te će za to odrediti rok koji ne smije biti kraći od deset dana. Ostale podneske koji ne sadržavaju pojedinosti potrebne za zahtjev za pokretanje postupka, a nisu propisno ispravljani ili dopunjeni, sud ne uzima u obzir. Stranke i njihovi zastupnici imaju pravo uvida u sudski spis te na izvratke iz spisa, primjerke i preslike ili mogu od suda zatražiti da im o njihovu trošku izradi preslike.

U pripremi za ročište sud će tuženiku dostaviti zahtjev za pokretanje postupka (tužbu), zajedno s primjerkom tužbe i njezinih dodataka. Dostava se obavlja osobno, a strankama se moraju propisno pružiti upute. Sud će tuženikovo očitovanje bez odgode poslati tužitelju. Ako je to potrebno zbog prirode stvari ili okolnosti predmeta, sud može rješenjem obvezati tuženika da dostavi svoje pisano očitovanje o stvari, a u slučaju da se ne slaže u potpunosti s tužbenim zahtjevom, da u očitovanju navede one činjenice na kojima temelji svoju obranu, priloži dokumente na koje se poziva i navede dokaze kojima potkrjepljuje svoje tvrdnje. Sud određuje rok za dostavu očitovanja.

Osim ako je Zakonom o parničnom postupku ili drugim posebnim zakonodavnim aktom propisano drukčije, sud će zakazati raspravu o predmetnoj stvari, na koju poziva stranke i druge sudionike čija je prisutnost potrebna.

Posljednji put ažurirano: 14/01/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Finska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Ponekad alternativni postupak može biti bolja opcija. Pogledajte „Alternativno rješavanje sporova”.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Različiti rokovi primjenjuju se na različite vrste predmeta. Za više informacija o rokovima, možete razgovarati s odvjetnikom ili Uredom za pravnu pomoć (*oikeusaputoimisto*).

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Pogledajte odjeljak „Nadležnost”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Pogledajte odjeljak „[Nadležnost – Finska](#)”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Pogledajte odjeljak „[Nadležnost – Finska](#)”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Privatne osobe mogu pokrenuti parnični postupak bez korištenja pravnog zastupnika. U složenim slučajevima korištenje odvjetnika može vam ići u prilog.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Sudske pisarnice djeluju kao prvo mjesto za kontakt.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Postupci na finskim sudovima vode se na finskom ili švedskom. Tužbe (tužbeni zahtjevi) moraju biti sastavljene u pisanom obliku i obično na finskom. Na Ålandskim otocima mora se koristiti švedski. Državljeni Finske, Islanda, Norveške, Švedske i Danske mogu koristiti svoj jezik ako je potrebno. Tužbe se mogu dostaviti putem faksa ili elektroničke pošte. Za određene vrste postupaka dostupno je i automatsko pokretanje postupka. Pogledajte „Automatsko pokretanje postupka – Finska”.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Nisu dostupni posebni obrasci. U svojoj tužbi morate jasno navesti što je to što tražite i osnovu na kojoj to tražite. U pravilu biste uz tužbu trebali priložiti sve ugovore, obveze ili druge pisane dokaze na koje se namjeravate osloniti.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Po okončanju predmeta, sud će naplatiti pristojbu za obradu predmeta. Visina pristojbe ovisi o fazi postupka u kojoj je predmet riješen. Neki predmeti mogu se riješiti samo na temelju pisanih dokaza. Međutim, u većini slučajeva odlučuje se tek nakon rasprave. Za više informacija posjetite <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/en/index/charges/chargescollectedbycourts.html>.

Odvjetničke pristojbe te slučajevi u kojima se plaćaju predmet su ugovora pa nema posebnih pravila.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Pravo na pravnu pomoć ovisi o visini vašeg dohotka. Pravna pomoć ne odobrava se za predmete male vrijednosti. Za više informacija posjetite <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

<https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Dan početka postupka dan je kada sud zaprimi vaš tužbeni zahtjev. Sud može poslati potvrdu primitka na zahtjev. Sud ne može dati potvrdu o tome je li predmet pravilno predstavljen ili nije.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Sud će informirati zainteresirane stranke o napretku predmeta i dati približan rok za sljedeće događaje. Sud možete i kontaktirati kako biste se raspitali o napretku svoga predmeta.

Posljednji put ažurirano: 08/02/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako postupiti? - Švedska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Možda bi bilo bolje koristiti sustave alternativnog rješavanja sporova kao što je [mirenje](#).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

U nekim slučajevima postoje odredbe u kojima je propisano da se predmet mora pokrenuti u određenom roku jer će u protivnom, na primjer, biti prekasno tražiti plaćanje duga. Vrijeme dopušteno za pokretanje sudskog postupka razlikuje se ovisno o vrsti predmeta. Na pitanja o roku za pokretanje postupka može odgovoriti pravni savjetnik ili savjetnik za prava potrošača, na primjer.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Informacije o nadležnosti sudova mogu se naći [ovdje](#).

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Mjesto gdje se pokreće postupak ovisi o tome gdje živite, gdje živi protivna stranka i o drugim čimbenicima. Više informacija dostupno je [ovdje](#).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Sud pred kojim se pokreće postupak određuje se ovisno o prirodi predmeta, osporenom iznosu i drugim okolnostima. Više informacija dostupno je [ovdje](#).

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Osobe mogu pokrenuti postupak pred sudom na vlastitu inicijativu. Prema tome, u Švedskoj ne postoji zahtjev da osobu mora zastupati pravni zastupnik ili odvjetnik. Također ne postoji odvjetnički monopol u smislu da pravni zastupnik ili savjetnik mora biti odvjetnik.

Ukratko osoba može postupak pokrenuti sama, bez uzimanja odvjetnika.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužbeni zahtjev mora se podnijeti sudu. Moguće ga je predati u tajništvu suda, uložiti u poštanski sandučić na sudu, predati službeniku suda ili se može poslati poštom.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Na sudovima u Švedskoj koristi se švedski jezik. Stoga tužbeni zahtjev mora biti napisan na švedskom. Ako je isprava podnesena na drugom jeziku, sud može u nekim slučajevima stranci narediti da osigura prijevod. U iznimnim slučajevima sud može sam prevesti dokumente.

Tužbeni zahtjev mora se dostaviti pisanim putem i mora biti potpisan. Ako zahtjev nije potpisan osobno, nego je predan faksom ili e-poštom, na primjer, sud mora zatražiti potvrdu zahtjeva izvornim potpisanim dokumentom. Ako ne dobije potvrdu, sud će odbaciti zahtjev.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoji zahtjev da se za pokretanje postupka moraju koristiti posebni obrasci. Postoji obrazac tužbenog zahtjeva za građanske postupke koji se može koristiti bez obzira na vrijednost predmetnog spora. Obrazac je dostupan na [web-mjestu švedske Nacionalne sudske uprave \(„Domstolsverket”\) na](#) [švedskom](#) i [engleskom](#).

Obrazac tužbenog zahtjeva mora sadržavati podatke o strankama, tužbeni zahtjev, osnovu zahtjeva, podatke o dokazima te što se svakim od dokaza nastoji dokazati, te podatke o okolnostima na temelju kojih je utvrđena nadležnost suda za taj predmet.

Pisani dokazi moraju se dostaviti zajedno sa zahtjevom.

U slučaju nepotpunog zahtjeva, sud mora zatražiti dodatne informacije. U slučaju da ne dobije dodatne informacije, sud će odbaciti zahtjev.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Za podnošenje zahtjeva u građanskim postupcima podnositelji moraju platiti pristojbu. Pristojba se plaća okružnom sudu („tingsrätt”) prilikom podnošenja zahtjeva. Pristojba za podnošenje zahtjeva trenutačno iznosi 450 SEK (oko 50 EUR). U slučaju da pristojba nije plaćena, sud podnositelju zahtjeva šalje nalog za izvršenje obveze plaćanja. Ako plaćanje unatoč tome nije izvršeno, zahtjev će biti odbijen.

Pitanja u vezi s plaćanjem troškova odvjetnika rješavaju stranka i odvjetnik. To je uobičajeno u slučaju zahtjeva za plaćanje predujma i kod naknadnog izdavanja računa za obavljene posao. Postoje posebna pravila za slučajeve kada je pružena pravna pomoć.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Više informacija dostupno je ovdje.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

U Švedskoj se postupak smatra pokrenutim na dan kada sud zaprimi tužbeni zahtjev. Smatra se da je tužbeni zahtjev zaprimljen na sudu na dan kada su na sud ili do ovlaštenog službenika stigle isprave ili obavijest o plaćenju pošiljci koja sadržava te isprave.

Ako se može pretpostaviti da su isprave ili obavijest o njima dostavljeni u tajništvo suda ili izdvojeni za sud u poštanskom uredu na određeni datum, smatra se da su stigle na taj datum ako ih je sljedećeg radnog dana primio ovlašteni službenik.

Potvrda o tome da se smatra da je postupak ispravno pokrenut ne izdaje se automatski. Međutim, informacije o tome mogu se dobiti od suda, primjerice, telefonom.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

U skladu s odredbama švedskog Zakona o sudskom postupku („rättegångsbalken”), sud bi što hitnije trebao pripremiti raspored rješavanja predmeta.

Međutim, u nekim predmetima nema smisla pripremiti raspored. U većini slučajeva ne postoji dostatna osnova za pripremanje rasporeda dok nije zaprimljena obrana.

Od suda je, na primjer telefonom, moguće dobiti informacije o tijeku predmeta.

Poveznice

[Ministarstvo pravosuđa \(Justitiedepartementet\)](#)

[Švedska nacionalna sudska uprava \(Domstolsverket\)](#)

[Švedska nacionalna porezna uprava \(Riksskatteverket\)](#)

Posljednji put ažurirano: 17/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.